

**Asmens duomenų apsaugos
reikalavimų įgyvendinimas
įmonės buhalterijoje:
aktualijos, praktiniai patarimai
ir pavyzdžiai.
Ginčai ir galimos grėsmės**

2022 m. rugsėjis

TS 112N

DALIJAMOJI MEDŽIAGA

Asmens duomenų apsaugos reikalavimų įgyvendinimas įmonės buhalterijoje: aktualijos, praktiniai patarimai ir pavyzdžiai. Ginčai ir galimos grėsmės

Medžiaga parengta pagal 2022 m. rugsėjo 15 d. galiojusius arba paskelbtus norminius aktus, išskyrus atvejus, kai šioje medžiagoje nurodyta kitaip.

TS 112N

DALIJAMOJI MEDŽIAGA

Vilnius 2022

Medžiagą parengė VAIDOTAS DAUSKURDAS

Maketuotoja Ramutė Kalčinskienė

Ši medžiaga skirta tik „Pačiolio“ bendrovės rengiamo seminario dalyviams ir įgyja prasmę tik seminario pranešėjams išaiškinus. Leidinio kaina įskaičiuota į seminario kainą.

Visi vartojami įmonių pavadinimai ir kiti jų rekvizitai, asmenų pavardės yra sąlyginiai, parašai – imituojantys, pateikti pavyzdžiai – išgalvoti, sutapimai – atsitiktiniai. Visi šioje medžiagoje esantys žymėjimai (paryškinimai, pabraukimai ir pan.) – autorių.

Leidėjai neatsako už neteisingą įmonių veiklos atvaizdavimą apskaitoje ir atskaitomybėje, taip pat už nuostolius, kuriuos įmonės gali patirti klaidingai traktuodamos arba taikydamos seminare išdėstytą metodiką.

Šio leidinio autoriaus teises saugo Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas. Nė viena šios medžiagos dalis negali būti perduodama ar dauginama jokia forma ir jokiomis priemonėmis, taip pat fotokopijuojama ir įrašoma į informacijos saugojimo ar platinimo sistemas. Tam reikia leidėjo raštiško sutikimo. Už draudimo nepaisymą numatyta teisinė atsakomybė.

Gerbiamieji kolegos!

Uždaroji akcinė bendrovė „Pačiolis“ dėkoja visiems, įsigijusiems audioseminarą

**„ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS REIKALAVIMŲ
ĮGYVENDINIMAS ĮMONĖS BUHALTERIJOJE:
AKTUALIJOS, PRAKTINIAI PATARIMAI IR PAVYZDŽIAI.
GINČAI IR GALIMOS GRĖSMĖS“.**

Linkime sėkmingo darbo!

Seminaro organizatoriai

SEMINARO PROGRAMA

1. TEISINIO REGLAMENTAVIMO YPATUMAI	1
1.1. Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas ir jo santykis su LR teisės aktais	1
2. ĮMONĖJE RENKAMI, TVARKOMI IR SAUGOMI ASMENS DUOMENYS. ŠIŲ DUOMENŲ „REVIZIJA“. DUOMENŲ RINKIMO IR SAUGOJIMO TEISINIS PAGRINDAS	3
2.1. Kas yra laikoma asmens duomenimis. Specialiųjų kategorijų asmens duomenys	3
2.2. Duomenų rinkimo, saugojimo ir tvarkymo pagrindai	7
2.3. Asmens duomenų rinkimo ir saugojimo proceso sutvarkymo etapai. Tvarkomų asmens duomenų revizija.....	17
2.4. Įmonėje renkamų asmens duomenys: personalo ir valdymo organų asmens duomenys; pirkėjų/ pardavėjų asmens duomenys; skolininkų asmens duomenys. Buhalterijos darbuotojams kylantys iššūkiai	21
2.5. Kitų asmens duomenų, susijusių su įmonės veikla (asmens duomenys interneto svetainėje, filmuojama medžiaga ir pan.), rinkimas ir tvarkymas. Vaizdo stebėjimo galimybės.....	26
3. ĮMONĖS VIDAUS DOKUMENTŲ DĖL ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO PARENGIMAS.....	31
3.1. Visos įmonėje surinktos ir saugomos asmens duomenų apsaugos politikos parengimas;	31
3.2. Darbuotojų asmens duomenų apsaugos politikos parengimas, darbo sutarčių keitimas	37
3.3. Papildomų tvarkų parengimas	42
3.4 Duomenų apsaugos pareigūno pareigybė	43
4. ASMENS DUOMENŲ SUBJEKTO TEISĖS IR ĮMONĖS PAREIGOS	45
5. DAŽNIAUSI PAŽEIDIMAI IR ATSAKOMYBĖ	64
5.1. Pažeidimas asmens duomenų apsaugos srityje. Įmonės pareigos	64
5.2. Institucijos nagrinėjančios skundus. Taikomos baudos.....	70

Lektorius teisininkas Vaidotas DAUSKURDAS

1. TEISINIO REGLAMENTAVIMO YPATUMAI

1.1. Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas ir jo santykis su LR teisės aktais

Eil. Nr.	Teisės aktas	Reglamentuojami santykiai
1	2	3
1.	<p>BDAR. Dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (ES Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (2016-04-27 Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679)</p>	<p>Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės, susijusios su fizinių asmenų apsauga tvarkant jų asmens duomenis, ir taisyklės, susijusios su laisvu asmens duomenų judėjimu. Juo saugomos fizinių asmenų pagrindinės teisės ir laisvės, visų pirma jų teisė į asmens duomenų apsaugą.</p> <p>Reglamentas taikomas asmens duomenų tvarkymui, visiškai arba iš dalies atliekamam automatizuotomis priemonėmis, ir asmens duomenų, kurie sudaro susisteminto rinkinio dalį ar yra skirti ją sudaryti, tvarkymui ne automatizuotomis priemonėmis.</p>
2.	<p>LR asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas (1996-06-11 Nr. I-1374)</p>	<p>Įstatymo tikslas – saugoti žmogaus pagrindines teises ir laisves, visų pirma žmogaus teisę į asmens duomenų apsaugą, ir užtikrinti aukštą asmens duomenų apsaugos lygį.</p> <p>Šis įstatymas nustato asmens duomenų tvarkymo ypatumus, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos teisinį statusą ir įgaliojimus, žurnalistų etikos inspektorius įgaliojimus, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir žurnalistų etikos inspektorius (toliau kartu – priežiūros institucija, priežiūros institucijos) atliekamo asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų (toliau – pažeidimai) nagrinėjimo ir administracinių baudų skyrimo tvarką.</p>
3.	<p>Kiti nacionaliniai teisės aktai (LR įstatymai bei poįstatyminiai aktai)</p>	<p>Reglamentuodami tam tikrus teisinius santykius, tų santykių subjektams įtvirtina pareigą tinkamai tvarkyti bei saugoti gautus ir turimus asmens duomenis, aptaria įvairius procedūrinius klausimus.</p>

Svarbiausios sąvokos

Asmens duomenys – bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (duomenų subjektas); fizinis asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, yra asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai arba netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal identifikatorių, kaip antai vardą ir pavardę, asmens identifikavimo numerį, buvimo vietos duomenis ir interneto identifikatorių arba pagal vieną ar kelis to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymius.

Duomenų tvarkymas – bet kokia automatizuotomis arba neautomatizuotomis priemonėmis su asmens duomenimis ar asmens duomenų rinkiniais atliekama operacija ar operacijų seka, kaip antai rinkimas, įrašymas, rūšiavimas, sisteminimas, saugojimas, adaptavimas ar keitimas, išgava, susipažinimas, naudojimas, atskleidimas persiunčiant, platinant ar kitu būdu sudarant galimybę jais naudotis, taip pat sugretinimas ar sujungimas su kitais duomenimis, apribojimas, ištrynimasis arba sunaikinimas.

Duomenų valdytojas – fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuri viena ar drauge su kitais nustato duomenų tvarkymo tikslus ir priemones, kai tokio duomenų tvarkymo tikslai ir priemonės nustatyti Europos Sąjungos arba valstybės narės teisės. Duomenų valdytojas arba konkretūs jo skyrimo kriterijai gali būti nustatyti Europos Sąjungos arba valstybės narės teise.

Duomenų tvarkytojas – fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuri duomenų valdytojo vardu tvarko asmens duomenis.

Duomenų gavėjas – fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuriai atskleidžiami asmens duomenys, nesvarbu, ar tai trečioji šalis ar ne. Tačiau valdžios institucijos, kurios pagal Europos Sąjungos arba valstybės narės teisę gali gauti asmens duomenis, vykdydamos konkretų tyrimą, nelaikomos duomenų gavėjais; tvarkydamos tuos duomenis, tos valdžios institucijos laikosi taikomų duomenų tvarkymo tikslus atitinkančių duomenų apsaugos taisyklių.

Trečioji šalis – fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, kuri nėra duomenų subjektas, duomenų valdytojas, duomenų tvarkytojas, arba asmenys, kuriems tiesioginiu duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo įgaliojimu leidžiama tvarkyti asmens duomenis.

Įmonė – bet kokios teisinės formos ekonomine veikla užsiimantis fizinis arba juridinis asmuo, įskaitant reguliaria ekonomine veikla užsiimančias ūkines bendrijas arba susivienijimus.

Įmonių grupė – kontroliuojančioji įmonė ir jos kontroliuojamos įmonės.

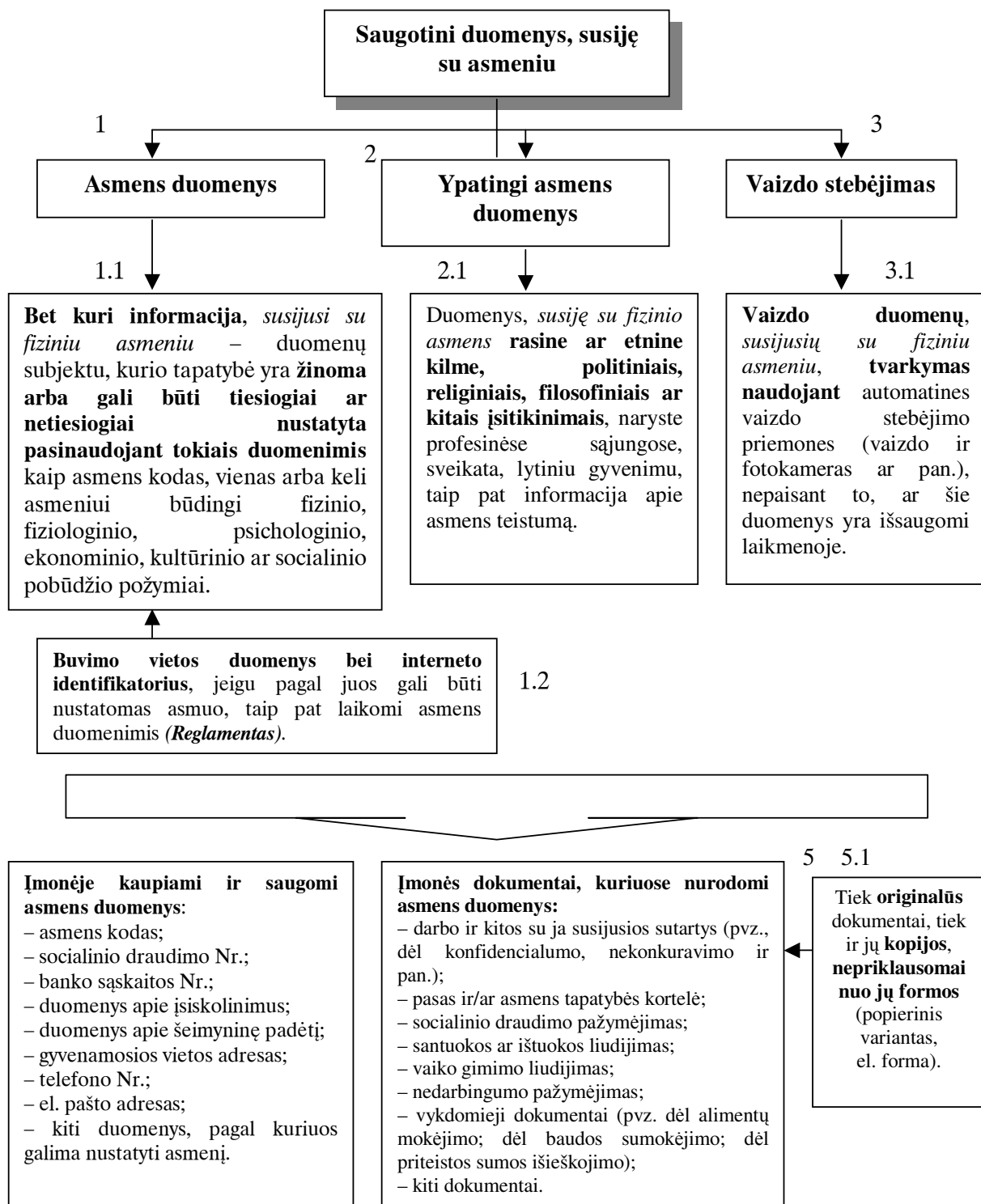
Įmonei privalomos taisyklės – asmens duomenų apsaugos politikos nuostatos, kurių valstybės narės teritorijoje įsisteigęs duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas laikosi, perduodamas asmens duomenis arba atlikdamas perdavimų seką vienos ar daugiau trečiųjų valstybių duomenų valdytojui arba duomenų tvarkytojui, priklausančiam tai pačiai įmonių grupei arba bendrą ekonomine veiklą vykdančių įmonių grupei.

2. ĮMONĖJE RENKAMI, TVARKOMI IR SAUGOMI ASMENS DUOMENYS. ŠIŲ DUOMENŲ REVIZIJA. DUOMENŲ RINKIMO IR SAUGOJIMO TEISINIS PAGRINDAS

2.1. Kas yra asmens duomenys. Specialiųjų kategorijų asmens duomenys

Duomenys, pripažįstami asmens duomenimis
(Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 2, 32 str.)

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA
REKOMENDACIJOS SMULKIAJAM IR VIDUTINIAM VERSLUI DĖL BENDROJO
DUOMENŲ APSAUGOS REGLAMENTO TAIKYMO

2018-09-05

(Ištrauka)

(...)

KAS YRA ASMENS DUOMENYS?

BDAR pateikiama asmens duomenų sąvoka

Asmens duomenys – bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (duomenų subjektas); fizinis asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, yra asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai arba netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal identifikatorių, kaip antai, vardą ir pavardę, asmens identifikavimo numerį, buvimo vietos duomenis ir interneto identifikatorių arba pagal vieną ar kelis to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymius.

Kas laikoma asmens duomenimis?

Pagal BDAR pateikiamą „asmens duomenų“ sąvoką, asmens duomenys yra:

1. Bet kokia informacija, susijusi su asmeniu;
2. Informacija susijusi su gyvu asmeniu;
3. Informacija apie asmenį, kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta.

* Dėl plataus apibrėžimo net ir lengvai gaunama, iš pirmo žvilgsnio neesminė, bet susijusi su fiziniu asmeniu informacija, laikytina asmens duomenimis. Sąvoka „informacija“ apima garso, vaizdo, genetinius duomenis, pirštų atspaudus ir t. t. Ši informacija gali būti pateikiama raidėmis, skaičiais, grafiniu, fotografiniu vaizdu, garsu (telefonu) ir kitomis formomis.

* BDAR nustatomos taisyklės, susijusios tik su fizinių asmenų apsauga, tvarkant jų asmens duomenis. Mirusių asmenų duomenų tvarkymui BDAR nuostatos netaikomas.

* Asmens tapatybė gali būti nustatyta tiesiogiai arba netiesiogiai iš duomenų, susijusių su kita informacija, kurią turi arba gali gauti įmonė.

Asmens tapatybė gali būti *nustatyta* pagal *tiesiogiai* asmenį identifikuojančius duomenis (pvz., pagal vardą ir pavardę, asmens kodą ir pan.) arba *netiesiogiai*, t. y. kai turimų duomenų nepakanka konkrečiam asmeniui nustatyti, tačiau asmens tapatybę galima nustatyti panaudojant kitus duomenis, nepaisant to, ar įmonė juos turi (pvz., automobilio valstybinis numeris, vaizdo duomenys, telefono ryšio numeris ir kt.).

Taigi, asmens duomenys apima **informaciją apie fizinius asmenis**, kurie:

- gali būti (yra) identifikuoti tiesiogiai iš atitinkamos informacijos; arba
- gali būti netiesiogiai identifikuojami iš turimos informacijos kartu su kita informacija, t. y. skirtinga informacija, kuri surinkta kartu gali atskleisti konkretaus asmens tapatybę.

Pastebėtina, kad galimybė nustatyti asmens tapatybę nebūtinai reiškia gebėjimą sužinoti asmens vardą ir pavardę.

Pavyzdžiai

Vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas, telefono ryšio numeris, elektroninio pašto adresas (pvz., vardas.pavarde@imone.com), pilietybė, socialinio draudimo numeris, gimimo data, banko kortelės numeris, išsilavinimo duomenys (baigta mokykla, diplomų ir sertifikatų duomenys), darbovietė, pajamos ir darbo užmokestis, duomenys apie turimą turtą (žemę, automobilį, butą, vertybinius popierius), duomenys apie sveikatą (sveikatos būklę, kraujo grupę ir kt.), vaizdo duomenys, biometriniai duomenys, šeimos narių duomenys (jei jie siejami su duomenų subjektu), pomėgiai, pirkimo ir pirkinių istorija, asmens lankomi interneto puslapiai, atsitiktinai sugeneruotas telefono ryšio numeris, buvimo vietos duomenys (pvz., buvimo vietos duomenys mobiliajame telefone), interneto protokolo (IP) adresas ir kt.

SVARBU! Nėra asmens duomenų baigtinio sąrašo.

SPECIALIEJI ASMENS DUOMENYS

Reglamentas nurodo, kad asmens duomenims, kurie pagal savo pobūdį yra ypač neskelbtini pagrindinių teisių ir laisvių atžvilgiu, turi būti užtikrinta aukštesnio lygio apsauga, kadangi atsižvelgiant į jų tvarkymo kontekstą galėtų kilti didelis pavojus pagrindinėms teisėms ir laisvėms. **Tie asmens duomenys turėtų apimti asmens duomenis, kuriais atskleidžiama rasinė ar etninė kilmė, politines pažiūras, religinius ar filosofinius įsitikinimus ar narys profesinėse sąjungose, genetinius duomenis bei biometrinius duomenis, siekiant konkrečiai nustatyti fizinio asmens tapatybę, sveikatos duomenis arba duomenis apie fizinio asmens lytinį gyvenimą ir lytinę orientaciją.** Jie įvardinami specialiaisiais arba specialiųjų kategorijų asmens duomenimis. Šiame kontekste galima paaiškinti, kad:

– *genetiniai duomenys* – tai asmens duomenys, susiję su paveldėtomis ar įgytomis fizinio asmens genetinėmis savybėmis, suteikiančiomis unikalios informacijos apie to fizinio asmens fiziologiją ar sveikatą, ir kurie gauti visų pirma analizuojant biologinį atitinkamo fizinio asmens mėginį;

– *biometriniai duomenys* – tai po specialaus techninio apdorojimo gauti asmens duomenys, susiję su fizinio asmens fizinėmis, fiziologinėmis arba elgesio savybėmis, pagal kurias galima konkrečiai nustatyti arba patvirtinti to fizinio asmens tapatybę, kaip antai veido atvaizdai arba daktiloskopiniai duomenys;

– *sveikatos duomenys* – tai asmens duomenys, susiję su fizine ar psichine fizinio asmens sveikata, įskaitant duomenis apie sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, atskleidžiantys informaciją apie to fizinio asmens sveikatos būklę.

Beje, svarbu įsidėmėti, kad Reglamentas nustato, jog **šiuos specialiųjų kategorijų asmens duomenis draudžiama tvarkyti, išskyrus nustatytas išimtis**, kuomet juos leidžiama tvarkyti, jeigu būtina pasiekti nustatytus tikslus tu fizinių asmenų ir visos visuomenės labui. Taigi, draudimas netaikomas, t.y. *specialiųjų kategorijų asmens duomenis leidžiama tvarkyti, jeigu yra bent viena iš toliau nurodytų sąlygų:*

a) duomenų **subjektas aiškiai sutiko**, kad tokie asmens duomenys būtų tvarkomi vienu ar keliais nurodytais tikslais;

b) tvarkyti duomenis **būtina, kad duomenų valdytojas arba duomenų subjektas galėtų įvykdyti prievoles** ir naudotis specialiomis teisėmis darbo ir socialinės apsaugos teisės

srityje, kiek tai leidžiama ES arba valstybės narės teisėje arba pagal valstybės narės teisę sudaryta kolektyvine sutartimi, kuriuose nustatytos tinkamos duomenų subjekto pagrindinių teisių ir interesų apsaugos priemonės;

c) tvarkyti duomenis **būtina, kad būtų apsaugoti gyvybiniai duomenų subjekto arba kito fizinio asmens interesai**, kai duomenų subjektas dėl fizinių ar teisinių priežasčių negali duoti sutikimo;

d) duomenis **tvarko politinių, filosofinių, religinių ar profesinių sąjungų tikslų siekiantis fondas, asociacija ar kita pelno nesiekianti organizacija**, vykdydama teisėtą veiklą ir taikydama tinkamas apsaugos priemones, ir su sąlyga, kad tvarkomi tik tos organizacijos narių ar buvusių narių arba asmenų, kurie reguliariai palaiko ryšius su ja dėl jos siekiamų tikslų, duomenys ir kad asmens duomenys neatskleidžiami už organizacijos ribų be duomenų subjekto sutikimo;

e) tvarkomi asmens duomenys, kuriuos **duomenų subjektas yra akivaizdžiai paskelbęs viešai**;

f) tvarkyti duomenis **būtina siekiant pareikšti, vykdyti arba apginti teisinius reikalavimus** arba tuo atveju, kai teismai vykdo savo teisinius įgaliojimus;

g) tvarkyti duomenis **būtina dėl svarbaus viešojo intereso priežasčių, remiantis ES arba valstybės narės teise**, kurie turi būti proporcingi tikslui, kurio siekiama, nepažeisti esminių teisės į duomenų apsaugą nuostatų ir kuriuose turi būti numatytos tinkamos ir konkrečios duomenų subjekto pagrindinių teisių ir interesų apsaugos priemonės;

h) tvarkyti duomenis **būtina profilaktinės arba darbo medicinos tikslais**, siekiant įvertinti darbuotojo darbingumą, nustatyti medicininę diagnozę, teikti sveikatos priežiūros arba socialinės rūpybos paslaugas ar gydymą arba valdyti sveikatos priežiūros ar socialinės rūpybos sistemas ir paslaugas remiantis ES arba valstybės narės teise arba pagal sutartį su sveikatos priežiūros **specialistu**;

i) **tvarkyti duomenis būtina** dėl viešojo intereso priežasčių visuomenės sveikatos srityje, pavyzdžiui, siekiant apsisaugoti nuo rimtų tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai arba užtikrinti aukštus sveikatos priežiūros ir vaistų arba medicinos priemonių kokybės ir saugos standartus, remiantis ES arba valstybės narės teise, kurioje numatomos tinkamos ir konkrečios priemonės duomenų subjekto teisėms ir laisvėms apsaugoti, visų pirma profesinė paslaptis;

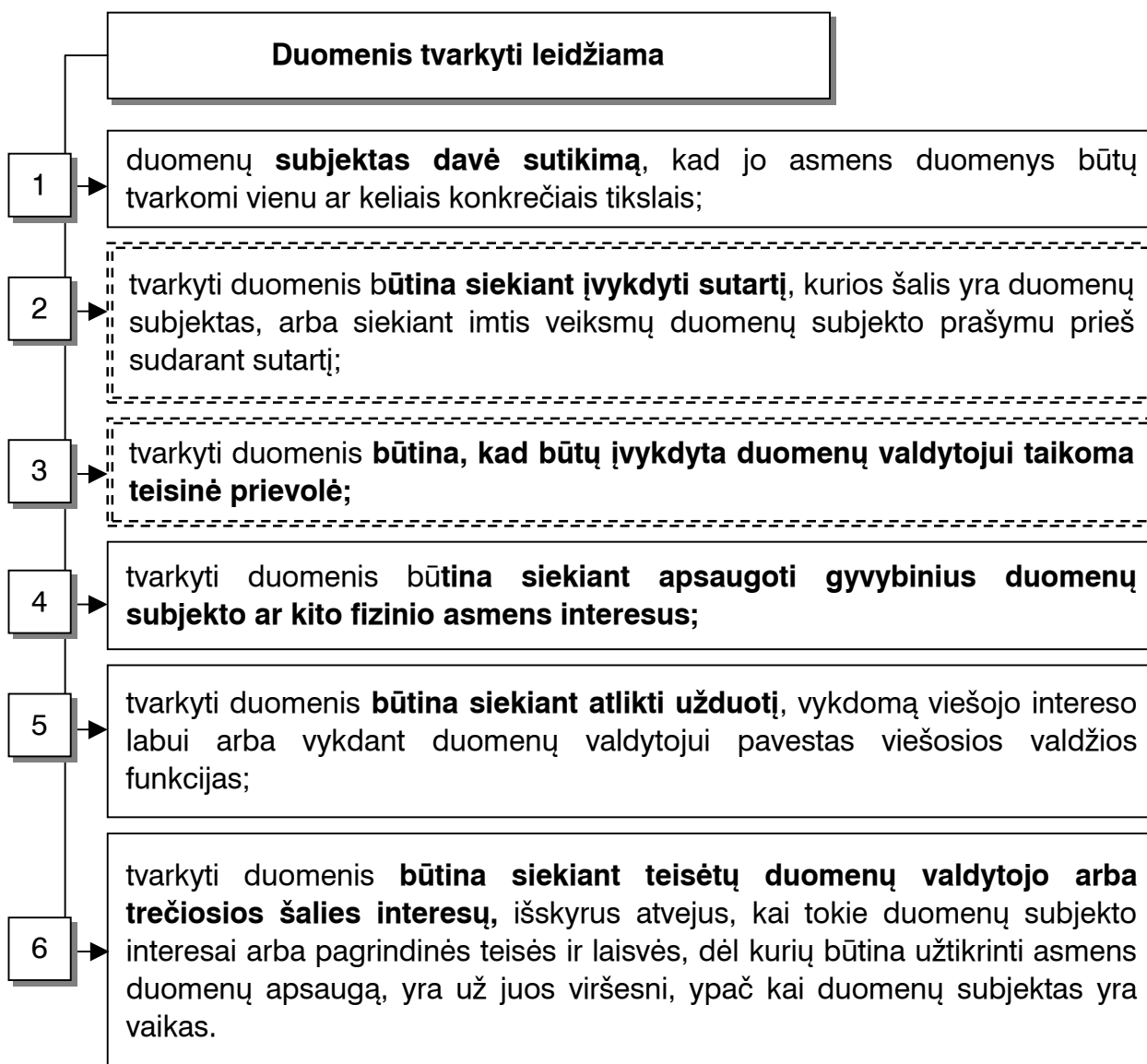
j) tvarkyti duomenis **būtina archyvavimo tikslais viešojo intereso labui, mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais arba statistiniais tikslais**, remiantis ES arba valstybės narės teise, kurie turi būti proporcingi tikslui, kurio siekiama, nepažeisti esminių teisės į duomenų apsaugą nuostatų ir kuriuose turi būti numatytos tinkamos ir konkrečios duomenų subjekto pagrindinių teisių ir interesų apsaugos priemonės.

Taigi, konstatavus kurią nors aplinkybę, galima teigti, kad duomenų valdytojas įgyja teisę tvarkyti ir saugoti atitinkamos kategorijos specialiuosius asmens duomenis. O kai kuriais atvejais, ši teisė laikytina netgi duomenų valdytojo pareiga tvarkyti atitinkamus asmens duomenis.

2.2. Duomenų rinkimo, saugojimo ir tvarkymo pagrindai

Asmens duomenų tvarkymo teisėtumas (BDAR 5 ir 6 str.)

Asmens duomenų tvarkymo principai (BDAR 5 str.)

1

Asmens duomenų tvarkymo principai – tai, kaip asmens duomenis tvarkantis subjektas privalo elgtis įgijęs teisę bei pareigą tvarkyti atitinkamus asmens duomenis.

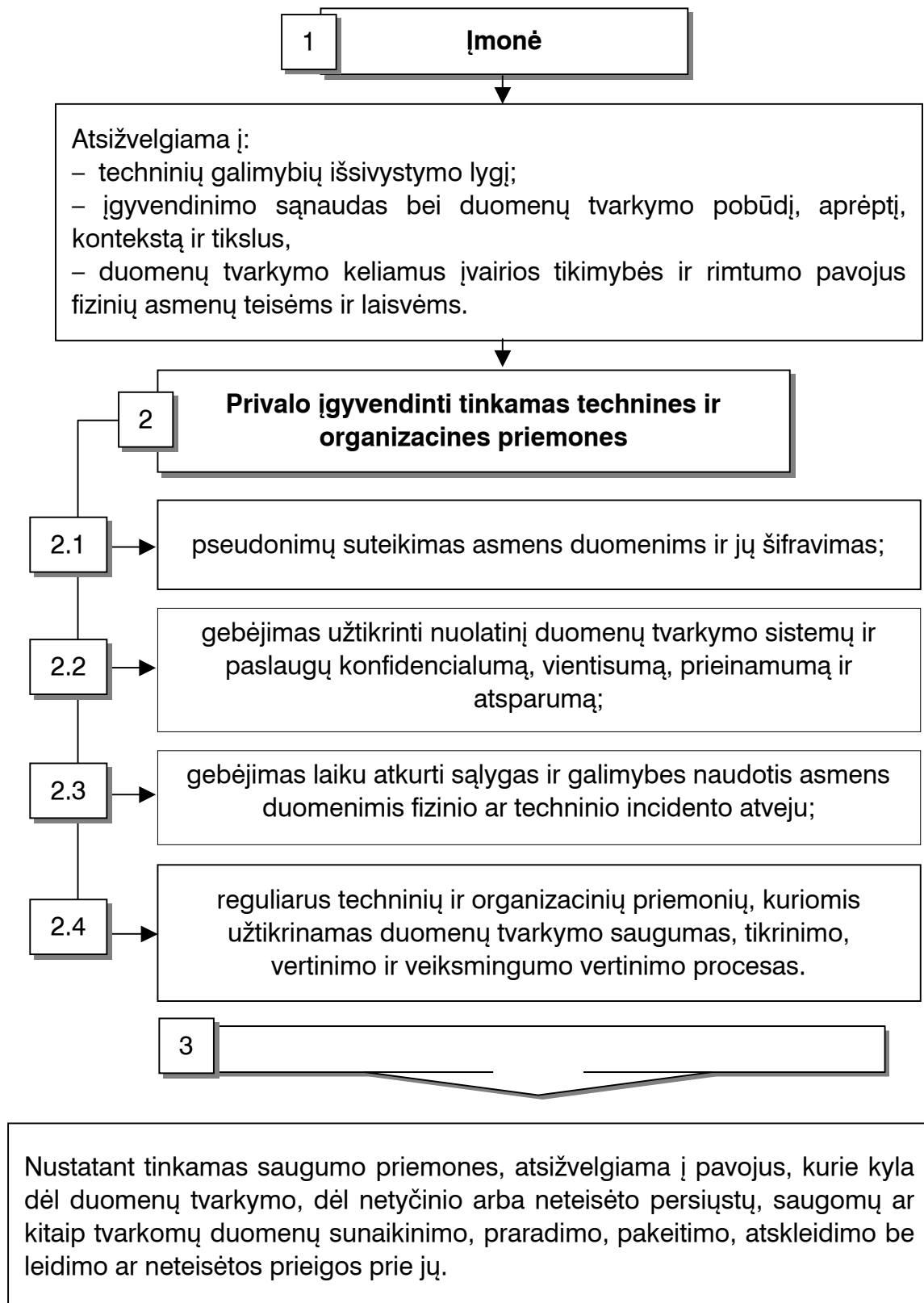
2

- duomenų subjekto atžvilgiu **tvarkomi teisėtu, sąžiningu ir skaidriu būdu** (*teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principas*);
- renkami nustatytais, **aiškiai apibrėžtais bei teisėtais** tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu (*tikslo apribojimo principas*);
- adekvatūs, tinkami ir **tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi** (*duomenų kiekio mažinimo principas*);
- **tikslūs ir prireikus atnaujinami**; turi būti imamasi visų pagrįstų priemonių užtikrinti, kad asmens duomenys, kurie nėra tikslūs, atsižvelgiant į jų tvarkymo tikslus, būtų nedelsiant ištrinami arba ištaisomi (*tikslumo principas*);
- laikomi **tokia forma, kad duomenų subjektų tapatybę būtų galima nustatyti ne ilgiau, nei tai yra būtina tais tikslais, kuriais asmens duomenys yra tvarkomi**; asmens duomenis galima saugoti ilgesnius laikotarpius, jeigu asmens duomenys bus tvarkomi tik archyvavimo tikslais viešojo intereso labui, mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais arba statistiniais tikslais, įgyvendinus atitinkamas technines ir organizacines priemones, kurių reikalaujama siekiant apsaugoti duomenų subjekto teises ir laisves (*saugojimo trukmės apribojimo principas*);
- tvarkomi tokiu būdu, kad **taikant atitinkamas technines ar organizacines priemones būtų užtikrintas tinkamas asmens duomenų saugumas**, įskaitant apsaugą nuo duomenų tvarkymo be leidimo arba neteisėto duomenų tvarkymo ir nuo netyčinio praradimo, sunaikinimo ar sugadinimo (*vientisumo ir konfidencialumo principas*).

3

Subjektas, tvarkantis asmens duomenis **yra atsakingas už tai, kad būtų laikomasi aukščiau paminėtų asmens duomenų tvarkymo principų**. Be to, jis turi sugebėti įrodyti, kad jų yra (buvo) laikomasi.

Asmens duomenų tvarkymo saugumas (BDAR 32 str.)

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA
REKOMENDACIJOS SMULKIAJAM IR VIDUTINIAM VERSLUI DĖL BENDROJO
DUOMENŲ APSAUGOS REGLAMENTO TAIKymo

2018-09-05

(Ištrauka)

(...)

KADA GALIMA TVARKYTI ASMENS DUOMENIS?

BDAR 6 straipsnis numato teisėto duomenų tvarkymo sąlygas.

Įmonė (duomenų valdytojas) gali tvarkyti asmens duomenis tik esant bent vienai iš šių sąlygų:

- Gavus duomenų subjekto sutikimą;
- Esant sutartinei prievolei (pagal įmonės ir kliento sutartį);
- Siekiant įvykdyti teisinę prievolę (nustatytą ES ar nacionalinės teisės aktuose);
- Tvarkyti duomenis yra būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui, arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas (kaip nustatyta ES ar nacionalinės teisės aktuose);
- Siekiant apsaugoti asmens gyvybinius interesus;
- Tvarkyti duomenis būtina siekiant teisėtą įmonės arba trečiosios šalies interesų (išskyrus numatytas išimtis).

Įmonė turi žinoti bei galėti pagrįsti, kodėl asmens duomenys yra tvarkomi remiantis viena ar kita teisine sąlyga.

Duomenų subjekto sutikimas

Duomenų subjekto sutikimas – bet koks laisva valia duotas, konkretus ir nedviprasmiškas tinkamai informuoto duomenų subjekto valios išreiškimas pareiškimu arba vienareikšmiais veiksmais, kuriais jis sutinka, kad būtų tvarkomi su juo susiję asmens duomenys.

Sutikimas laikomas tinkamu, kai:

- Duotas laisva valia;
- Konkretus ir nedviprasmiškas;
- Tinkamai informuoto asmens valios išreiškimas pareiškimu arba vienareikšmiais veiksmais, kuriais jis sutinka, kad būtų tvarkomi su juo susiję asmens duomenys.

Laisvos valios išraiška pasireiškia realios sprendžiamosios galios suteikimu asmeniui, t. y. asmuo gali pasirinkti duoti ar neduoti sutikimą dėl jo asmens duomenų tvarkymo ir dėl to nepatirs jokių neigiamų pasekmių.

Pavyzdys

Asmuo norėdamas įsigyti prekę internetu privalo pateikti savo asmens duomenis (pvz., vardą, pavardę, adresą, el. pašto adresą) bei sutikti su pirkimo–pardavimo taisyklėmis, kuriose nurodyta, kad pirksdamas prekę jis sutinka, jog jo duomenys būtų tvarkomi tiesioginės rinkodaros tikslais. Nepažymėdamas, kad susipažino ir sutinka su šiomis taisyklėmis, asmuo negali įsigyti norimos prekės. Šiuo atveju, sutikimas nebus laikomas savanorišku ir tinkamu, kadangi duomenų subjektas negali laisvai nuspręsti, nepasiduodamas aplinkybėms (nes nuo tokio sutikimo priklauso sutarties sudarymas).

BDAR nenustato reikalavimų, kokia forma ar būdais turi būti duodamas asmens sutikimas, tačiau nustato šias sutikimo sąlygas:

- Duomenų valdytojas turi galėti įrodyti, kad asmuo sutiko su duomenų tvarkymu;
- Turi būti užtikrinama, kad asmuo suvoktų kam ir dėl ko jis duoda sutikimą, todėl jis turi būti tinkamai informuojamas apie:
 - asmens duomenis renkančios įmonės tapatybę (t. y. pavadinimą, juridinio asmens kodą ir pan.),
 - numatomo asmens duomenų tvarkymo tikslus,
 - duomenų, kurie bus tvarkomi rūšis,
 - galimybę atšaukti sutikimą,
 - tai, kad duomenys bus naudojami tik automatizuotam sprendimų priėmimui, įskaitant profiliavimą (jei taikoma),
 - duomenų perdavimą trečiosioms šalims ir kt.
- Sutikimo prašymas turi būti pateiktas suprantama ir lengvai prieinama forma, aiškiai ir paprasta kalba, jame neturėtų būti nesąžiningų sąlygų;
- Tyla, iš anksto pažymėti langeliai, neveikimas neturėtų būti laikomi sutikimu;
- Sutikimas gaunamas rašytiniu pareiškimu (įskaitant, elektronines priemones), susijusiu su kitais klausimais, turi būti aiškiai atskirtas nuo kitų klausimų;
- Sutikimas neturi būti dviprasmiškas;
- Atšaukti sutikimą turi būti taip pat lengva kaip jį duoti. Apie teisę atšaukti savo sutikimą, asmuo turi būti informuojamas prieš jam duodant sutikimą.

Pavyzdžiai

Įmonė siūlo įsigyti muzikos programėlę. Tam, kad galėtų pasiūlyti specialiai parinktas dainas ir galbūt koncertus, turi būti prašoma programėlės naudotojų sutikimo tvarkyti duomenis apie jų muzikinį skonį.

Elektroninė parduotuvė siūlo pirkėjui paskyroje savo noru įrašyti savo gimimo mėnesį ir dieną (kai ši informacija nėra privaloma pildyti), jei pirkėjas sutinka (pageidauja), kad gimtadienio proga iš pardavėjo gautų pasveikinimą ar dovanėlę.

Netinkamo sutikimo pavyzdėiai

Darbdavys gauna darbuotojo sutikimą nuolat vykdyti vaizdo stebėjimą darbuotojo darbo vietoje. Šiuo atveju sutikimas greičiausiai nebus išreikėtas laisva valia, nes tarp darbdavio ir darbuotojo yra pavaldumo santykiai. Akivaizdu, kad duomenų subjektas negali atsisakyti duoti sutikimo, jeigu jis yra socialiai priklausomas (pvz., pasiraėšęs darbo sutartį ar pan.) arba kai sutikimas siejamas su poreikiais ar privilegijomis, nuo kurių duomenų subjektas yra priklausomas.

Elektroninės prekybos taisyklėse nustatyta, kad susipaėindamas su prekių įsigijimo taisyklėmis pirkėjas sutinka, kad jo asmens duomenys būtų naudojami tiesioginės rinkodaros tikslu. Šiuo atveju sutikimas nėra tinkamas, kadangi sutikimas nėra išreikėtas laisva valia (t. y. asmeniui nesudaroma galimybė pasirinkti ar jis pageidauja gauti tiesioginės rinkodaros pasiūlymus ar ne) ir nėra atskirtas nuo klausimų, susijusių su prekių įsigijimu.

Vaikų sutikimas

- Už nepilnametį iki 14 metų sutikimą turi duoti vaiko tėvai ar globėjai. Sutikimas galioja tik tokiu mastu, koku duotas. Atsiėvelgiant į turimas technologijas, reikia dėti pagrįstas pastangas, kad būtų patikrinta, ar gautas sutikimas tikrai atitinka visas sutikimo sąlygas. Tai reiėkia, kad įmonė turi įgyvendinti amėiaus patikrinimo priemones (pvz., užduoti kontrolinius klausimus ar imtis kitų veiksėmų savo svetainėje).

- Jei vaikui tiesiogiai siūlomos informacinės visuomenės paslaugos, vaiko asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas, jei sutikimą duoda ne jaunesnis kaip 14 metų vaikas. Informacinės visuomenės paslaugos – paprastai už atlyginimą elektroninėmis priemonėmis ir per atstumą individualiu paslaugos gavėjo praėyimu teikiamos paslaugos.

- Vaikui tapus suaugusiu, jis turi teisę sutikimą atėaukti ir reikalauti duomenis sunaikinti.

- Tėvų sutikimo nereikalaujama tiesiogiai vaikui teikiant prevencijos ar konsultavimo paslaugas, nes jomis siekiama apsaugoti vaiko interesus.

- Konkrečiai vaikui skirta informacija turi būti lengvai prieinama ir pateikiama aiėkia bei paprasta kalba, kurią vaikas lengvai suprastų.

Pavyzdys

Tėvų arba globėjų sutikimą reikia gauti, jeigu Jūsų įmonė siūlo žaidimus vaikams iki 14 metų internetinių socialinių tinklų svetainėse, ir renka tam tikrus vaikų asmens duomenis (pvz., vardą, pavardę ir kt.).

Sutartinė prievolė

Sutartiniu pagrindu asmens duomenys gali būti tvarkomi:

- Vykiant įmonės sutartinius išipareigojimus, nustatytus sutartyje su klientu;
- Siekiant imtis veiksėmų kliento praėyimu prieš sudarant sutartį.

Pagal sutartį tvarkomi asmens duomenys ir vykdomi asmens duomenų tvarkymo veiksmai turi būti būtini, t. y. nevykdant sutartyje pateiktų asmens duomenų tvarkymo, sutartis negalėtų būti įvykdyta.

Sutartis turi atitikti Civiliniame kodekse ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, o sutarties sudarymui ir vykdymui reikalingas asmens duomenų tvarkymas turi atitikti BDAR nustatytus asmens duomenų tvarkymo principus – asmens duomenys turi būti:

- Tvarkomi vadovaujantis teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principais;
- Renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais ir teisėtais tikslais;
- Tik būtinos apimties;
- Tikslūs ir prireikus atnaujinami;
- Laikomi tokia forma, kad asmens tapatybę galima būtų nustatyti ne ilgiau, negu tai būtina sutartyje nustatytiems tikslams pasiekti;
- Tvarkomi tokiu būdu, kad naudojant atitinkamas technines ir organizacines priemones, būtų užtikrintas tinkamas asmens duomenų saugumas.

Įmonė turi žinoti, kad asmens duomenys tvarkomi sutartiniu pagrindu ir turėti galimybę sutarties egzistavimą pagrįsti netgi tuo atveju, kai sutartis sudaroma konkludentiniais veiksmais.

Pavyzdys

Įmonė vykdo prekybą internetu. Ji gali tvarkyti tuos pirkėjų asmens duomenis, kurių reikia sutarčiai sudaryti, pvz., pirkėjo vardą, pavardę, prekės pristatymo adresą, kredito kortelės numerį (jeigu mokama kortele) ir pan.

Teisinė prievolė

Teisinė prievolė asmens duomenų tvarkymui taikytina tuo atveju, jei asmens duomenų tvarkymas įmonei nustatytas ES ar Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

Šis teisinis pagrindas netaikomas pirmiau paminėtomis sutartinėms prievolėms.

Taip pat galioja principas – asmens duomenis tvarkyti tik tuo atveju, kai tai yra būtina ir turėti galimybę pagrįsti konkrečių teisės aktų, kuriais vadovaujamasi, egzistavimą.

Kai įmonė asmens duomenis tvarko vykdydama jai tenkančią teisinę prievolę:

- Duomenų tvarkymo pagrindas turėtų būti įtvirtintas ES arba nacionalinėje teisėje;
- Nereikalaujama kiekvienu atskiru duomenų tvarkymo atveju specialaus teisės akto;
- Kelioms duomenų tvarkymo operacijoms gali užtekti vieno teisės akto;
- ES arba nacionalinėje teisėje turėtų būti nustatytas asmens duomenų tvarkymo tikslas, taip pat asmens duomenų tvarkymo teisėtumo pagrindas, tvarkytinų asmens duomenų rūšis, duomenų subjektai (asmenų grupė, kurių asmens duomenys bus tvarkomi), duomenų gavėjai ir t. t.;

- ES arba nacionalinėje teisėje taip pat turėtų būti nustatyta teisinę prievolę vykdančio asmens rūšis, pvz., privati įmonė, viešasis asmuo ar kt.

Pavyzdžiai

Įmonė turi samdomų darbuotojų. Tam, kad darbuotojai būtų apdrausti valstybiniu socialiniu draudimu, teisės aktais darbdavys įpareigotas SODRAI pateikti darbuotojo asmens duomenis (pvz., savo darbuotojų pajamas).

Pagal Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymą finansų ir kitos įstaigos bei įmonės privalo atitinkamais atvejais nustatyti kliento ir naudos gavėjo tapatybę bei nustatytais atvejais teikti kliento asmens duomenis Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai.

Viešasis interesas

Viešojo intereso sąvoka nėra apibrėžta teisės aktuose, tačiau šiose rekomendacijose viešasis interesas suprantamas, kaip visuomenei svarbi vertybė, gėris, kurio užtikrinimu turi rūpintis valdžios įstaigos (taip pat ir viešojo administravimo subjektai), ir į kurių neatsižvelgus būtų pažeistos ne vieno, o daugelio žmonių teisės ir teisėti interesai, pvz., žemės reformos tikslai, mokesčių surinkimas, aplinkos apsauga ir teritorijų planavimas Lietuvos Respublikos Vyriausiojo administracinio teismo praktikoje yra pripažįstami viešuoju interesu.

Viešojo intereso pagrindu asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas, kai:

- Teisės aktuose nustatytos užduotys vykdomos viešojo intereso labui;
- Vykdomos viešosios valdžios pavestos funkcijos, nustatytos teisės aktuose.

Viešojo intereso siekis yra aktualiausias valdžios institucijoms, tačiau jis gali būti taikomas bet kuriai įmonei ar įstaigai, kuri vykdo viešosios valdžios funkcijas arba atlieka viešojo intereso užduotis.

Šiuo atveju asmens duomenų tvarkymas turi būti būtinas. Jei viešojo intereso labui taikomas užduotis ar funkcijas galima būtų atlikti nenaudojant asmens duomenų, asmens duomenų tvarkymas būtų neteisėtas. Be to, pagrindinė užduotis ar funkcija turi būti aiškiai pagrįsta įstatymais.

Įmonė privalo žinoti konkretų teisės aktą, kuriuo vadovaudamasi vykdo atitinkamą užduotį ar funkciją, kad galėtų įrodyti asmens duomenų tvarkymo teisėtumą.

Asmens gyvybiniai interesai

Asmens duomenų tvarkymas gali būti teisėtas, jei norima apsaugoti asmens gyvybę ar sveikatą. Jei asmens gyvybinius interesus galima apsaugoti kitais būdais (netvarkant asmens duomenų), tai asmens duomenų tvarkymas būtų neteisėtas.

Šiuo atveju asmens duomenys turėtų būti tvarkomi tik kai duomenų tvarkymas negali būti akivaizdžiai grindžiamas kitu teisiniu pagrindu, pavyzdžiui, įmonė ar įstaiga negali vadovautis gyvybiniais interesais dėl sveikatos ar kitų specialiųjų duomenų tvarkymo, jei asmuo gali, bet atsisako duoti sutikimą. Kai kurių rūšių duomenų tvarkymas gali būti reikalingas tiek dėl svarbių viešojo intereso priežasčių, tiek dėl asmens gyvybinių interesų,

pvz., kai duomenis būtina tvarkyti humanitariniais tikslais – siekiant stebėti epidemiją ir jos paplitimą arba susidarius ekstremaliajai humanitarinei situacijai, visų pirma, gaivalinių ir žmogaus sukeltų nelaimių atvejais.

Pavyzdys

Į ligoninės skubios medicininės pagalbos skyrių atvežtas į avariją patekęs pacientas, kuris yra nesąmoningas, todėl sutikimo duoti negali. Ligoninei nereikia jo sutikimo ieškoti jo asmens dokumentų, kad galėtų patikrinti, ar šis asmuo yra ligoninės duomenų bazėje ir rasti jo ankstesnę ligos istoriją ar susisiekti su jo artimaisiais.

Teisėti interesai

Įmonei dažnai reikia tvarkyti asmens duomenis, kad galėtų atlikti su savo veikla susijusias užduotis. Toks asmens duomenų tvarkymas ne visada gali būti grindžiamas teisine ar sutartine prievole. Tokiais atvejais asmens duomenų tvarkymas gali būti grindžiamas įmonės teisėtais interesais.

Tam, kad asmens duomenys galėtų būti tvarkomi vadovaujantis šia teisine sąlyga, įmonė turi:

- Nustatyti teisėtą interesą (nors teisėti interesai yra lanksti teisėto duomenų tvarkymo sąlyga, tačiau negalima manyti, kad ji visada bus tinkamiausia);
- Įvertinti intereso teisėtumą ir veiklos tikslumą, t. y. atsakyti į klausimą, koks duomenų tvarkymo tikslas ir kokių interesų yra siekiama;
- Įsitikinti, kad asmens duomenų tvarkymas (būtent tokia apimtimi) yra būtinas nustatytam tikslui pasiekti;
- Įvertinti poveikį asmens privatumui; įsitikinti, kad teisėti interesai nedaro didelio poveikio asmenų teisėms ir laisvėms;
- Subalansuoti savo interesus bei asmens teises ir laisves; pasverti, ar asmens interesai ir pagrindinės jo teisės nėra viršesni už įmonės interesus, o ypač tais atvejais, kai tvarkomi vaikų asmens duomenys;
- Įvertinti, ar asmuo galėtų pagrįstai tikėtis, kad jo duomenys bus tvarkomi nustatytu tikslu bei būdu.

Be to, norint tvarkyti asmens duomenis, siekiant teisėtų interesų, reikėtų atsižvelgti į šiuos aspektus:

- Teisėti interesai gali būti ir trečiųjų asmenų interesai; jie gali apimti komercinius interesus, individualius interesus ar platesnes socialines teises;
- Jei įmonė gali tą patį rezultatą pasiekti kitu būdu ar remdamasi kita teisine sąlyga, ji negali vadovautis teisėtu interesu;
- Jeigu duomenų subjekto interesai arba pagrindinės teisės ir laisvės (atsižvelgiant į pagrįstus asmens lūkesčius jų santykių su duomenų valdytoju pagrindu) yra viršesni už įmonės interesus, šiuo teisiniu pagrindu vadovautis tvarkant asmens duomenis negalima;

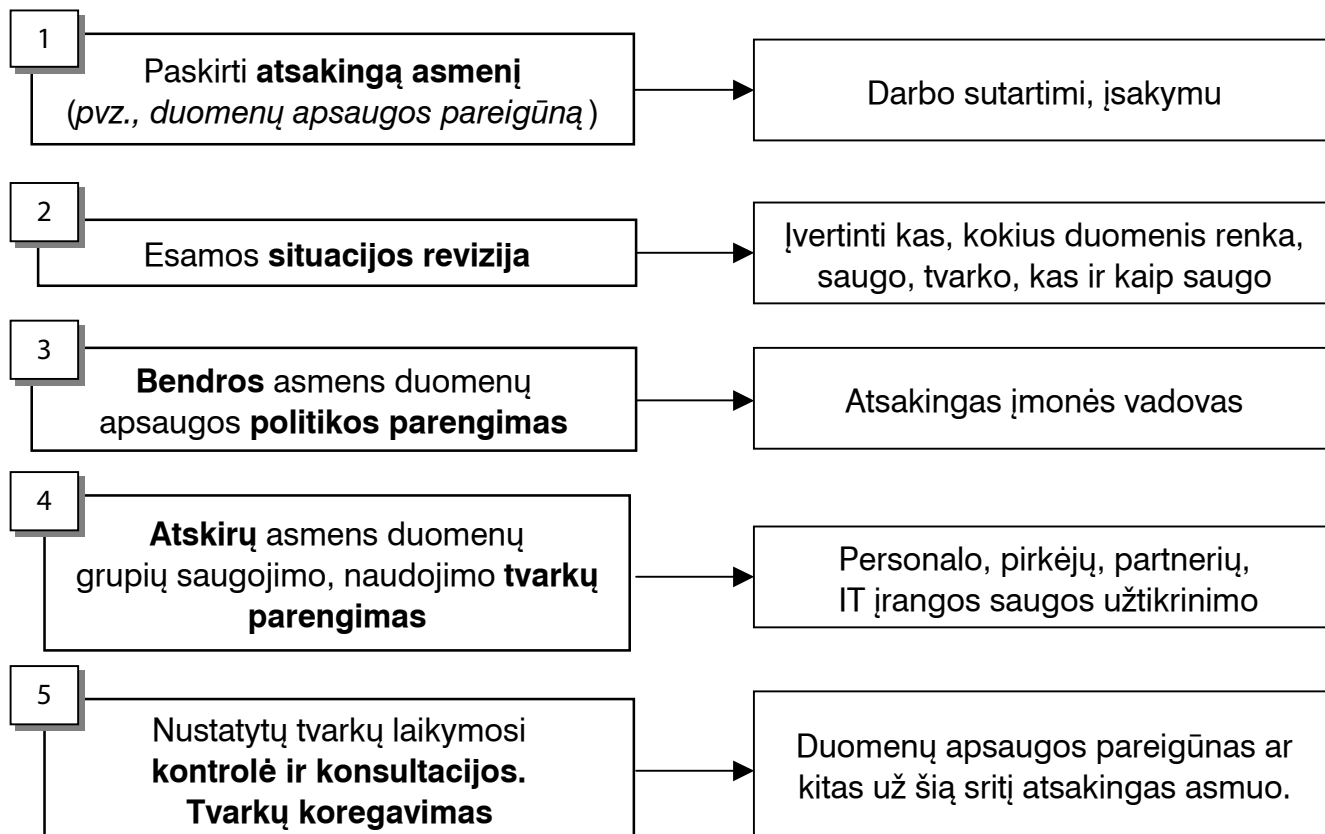
- Įmonė privalo tinkamai informuoti asmenį apie jo duomenų tvarkymą;
- Įmonės, priklausančios įmonių grupėms, gali turėti teisėtą interesą vidaus administravimo tikslais persiųsti klientų ar darbuotojų asmens duomenis įmonių grupės viduje. Šiuo atveju turi būti laikomasi bendrųjų principų, reglamentuojančių asmens duomenų perdavimą įmonių grupės viduje trečiojoje valstybėje esančiai įmonei;
- Elektroninių ryšių tinklų bei paslaugų teikėjų ir kitų oficialių (įgaliotų) informacinių technologijų saugumo tarnybų atliekamas asmens duomenų tvarkymas, kiek tai yra būtina ir proporcinga siekiant užtikrinti tinklo ir informacijos saugumą, gali būti laikomas teisėtu atitinkamos įmonės interesu, nes tai galėtų užkirsti kelią neteisėtai prieigai prie elektroninių ryšių tinklų, sustabdyti atkirtimo nuo paslaugos atakas ir neleisti pakenkti kompiuterių bei elektroninių ryšių sistemoms.

Pavyzdys

Siekdama užtikrinti tinklo saugumą, įmonė stebi savo darbuotojų IT įrenginių naudojimą. Įmonė gali teisėtai tvarkyti asmens duomenis šiuo tikslu tik tuo atveju, jeigu pasirenkamos mažiausiai darbuotojų teises į privatumą apribojančios priemonės, pvz., apribojamas tam tikrų svetainių prieinamumas, užuot kaupus informaciją apie darbuotojo lankymąsi kitose interneto svetainėse.

2.3. Asmens duomenų rinkimo ir saugojimo proceso sutvarkymo etapai. Tvarkomų asmens duomenų revizija

Įmonėje saugomų ir tvarkomų asmens duomenų revizijos darbalapis (pavyzdys)

Eil. Nr.	Asmens duomenų subjektų grupė	Duomenų kategorija	Iš ko gaunami duomenys	Tvarkytojas	Pagrindas, kodėl renkami ir tvarkomi duomenys	Kam teikiami duomenys	Saugojimo trukmė	Saugumo priemonės	Kitos pastabos
1.	Įmonės personalas (<i>darbuotojai, jų šeimos nariai bei giminaičiai; kandidatai į pareigas</i>)	3 – Vardas ir pavardė; – Asmens kodas; – Gyv. vietos adresas; – Gimimo data; – Paso / asmens tapatybės kortelės duomenys (kopija); – Banko sąskaitos numeris; – Atlyginimo dydis; – Socialinio draudimo numeris; – Asmeninis telefono numeris, el. pašto adresas; – Informacija apie šeimyninę padėtį; – Santuokos / ištuokos liudijimas; – Mokslo baigimo diplomas / pažymėjimas; – Mirties liudijimas; – Teismo sprendimai; – Neįgalumo pažyma; – Vaiko vardas ir pavardė; –	4 – tiesiogiai iš duomenų subjekto; – valstybės institucijų; – valstybės įgaliojimus turinčių subjektų (<i>teismo; antstolių ir pan.</i>).	5 – vyr. buhalteris / buhalteris; – teisininkas.	6 Vidaus administravimui (<i>kad įmonė ir / arba duomenų subjektas galėtų įvykdyti valstybės nustatytas pareigas ir naudotis darbu ir socialinės apsaugos teisės srityje nustatytomis teisėmis</i>)	7 „Sodrai“, VMI, kitoms valstybės institucijoms (<i>pagal atskirą įgaliotos institucijos nurodymą</i>)	8 50 m. po darbo santykių nutraukimo (<i>pagal Bendrųjų duomenų saugojimo terminų rodymą</i>); 3 mėn. nuo atrankos į pareigas pabaigos (<i>kandidatų CV, motyvaciniai laišškai ir kiti duomenys</i>)	9 Taikomos administracinės, techninės priemonės (<i>rakinašmos patalpos ir spintos, raktai tik pas konkrečius darbuotojus, ...</i>) bei specialios IT priemonės (<i>.....</i>).	10
2.	Pirkėjai (<i>kiek tai susiję su fiziniiais asmenimis</i>)	– Vardas ir pavardė; – Gyv. vietos (pristatymo) adresas; – Gimimo data; – Paso / asmens tapatybės kortelės duomenys; – Asmeninis telefono numeris, el. pašto adresas; – Pirkimų istorija; – ...	– tiesiogiai iš duomenų subjekto;	– vyr. buhalteris / buhalteris; – marketingo (<i>pardavimų, reklamos, pristatymo, aptarnavimo</i>) skyrius; – ...	Sudarytos sutarties vykdymui (<i>kad įmonė (duomenų valdytojas) galėtų įvykdyti sutartimi prisiimtas pareigas bei valstybės nustatytas pareigas</i>)	Vidaus naujų dojamų (<i>pagal atskirą įgaliotos institucijos nurodymą, gali būti pateiktas valstybinės institucijoms</i>)	10 m. po sutarties įvykdymo (<i>pagal Bendrųjų duomenų saugojimo terminų rodymą</i>)	Taikomos administracinės, techninės priemonės (<i>rakinašmos patalpos ir spintos, raktai tik pas konkrečius darbuotojus, ...</i>) bei specialios IT priemonės.	

Pastabos:

– jeigu kyla klausimas, ar duomenys, susiję su fiziniu asmeniu, laikytini asmens duomenimis ar ne, patartina vadovautis paprasta taisykle – juos laikyti asmens duomenimis ir taikyti atitinkamas rinkimo, tvarkymo ir saugojimo taisykles;

– įvertinti, ar tam tikri asmens duomenys iš tiesų reikalingi įmonei, nes kuo mažiau duomenų kaupiama ir saugoma įmonėje, tuo lengvesnis jų administravimas bei saugumo užtikrinimas.

Dažniausios duomenų saugumo valdymo spragos ir rekomendacijos**1. „Žmogiškasis“ faktorius.**

** Atsakingų asmenų švietimas ir mokymas.

2. Informacinės technologijos (IT) ir programinės įrangos faktorius.**IT trūkumai:**

* nevykdomas kompiuterių tinklų duomenų srautų monitoringas, nevykdomas išsilaužimų aptikimas ir prevencija, nevaldomas veiklos tęstinumas;

* netinkami (pasenę arba laiku neatnaujinti, neužtikrinantys konfidencialumo ir prieigos kontrolės ir kt.) serverio nustatymai ir taisyklės;

* neapsaugoti komunikacijos kanalai, leidžiamas nešifruotų duomenų perdavimas;

* pasenusios serverių operacinės sistemos;

* Nesegmentuoti kompiuteriniai tinklai, nevykdoma prieigos kontrolė.

Organizacinės ir techninės saugumo priemonės, padėsiančios išvengti panašių pažeidimų:

** reguliariai daryti pilnas ir dalines atsargines kopijas (angl. Backup), itin svarbius duomenis, kurių praradimas sukeltų didelius nuostolius, rekomenduojama saugiai laikyti bent dvejose atskirose laikmenose;

** išorinėms prieigoms prie IT resursų naudoti šifruotą komunikacijos kanalą, t. y. kriptografinius protokolus (pvz., TLS/SSL);

** užtikrinti kritinių operacinių sistemos saugos atnaujinimų diegimą reguliariai ir nedelsiant;

** įgyvendinti SQL užklausų ir tinklo srauto kontrolę, įdiegiant išsilaužimų aptikimo ir prevencijos įrankius (pvz., IDS (angl. *Intrusion Detection System*) / IPS (angl. *Intrusion Prevention System*), tinklo ugniasienę (angl. *Network Firewall*);

** tinkamai sukonfigūruoti išorinėje komunikacijoje dalyvaujančius serverius ir kitą įrangą pagal gerąsias praktikas;

** prie marėrutizatorių leisti jungtis tik iš žinomų IP adresų arba prisijungimui naudoti virtualaus privataus tinklo technologijas (angl. *virtual private network, VPN*);

** užtikrinti interneto svetainių saugą, pvz., įdiegiant žiniatinklio programų ugniasienę, turimuose įrenginiuose įsodiegti pažangią antivirusinę programinę įrangą;

** nenaudoti tų pačių slaptažodžių skirtingoms paskyroms, naudoti kelių faktorių autentifikavimą (el. pašto internetiniai prieigai, VPN prieigai, paskyroms kurios turi prieigą prie kritiškai svarbių sistemų);

** segmentuoti kompiuterinius tinklus tokiu būdu, kad asmens duomenys, kai tai įmanoma, nebūtu prieinami per išorinius komunikacijos kanalus;

** įdiegti prieigos kontrolę pagal organizacijos saugumo politiką, taikant principą „būtina žinoti“;

** parengti ir nuolatos testuoti veiklos tęstinumo planą.

(parengta pagal Valstybinę duomenų apsaugos inspekcijos pranešimą „2022 m. I pusmečio pranešimų apie asmens duomenų saugumo pažeidimus apžvalga“)

3. Kitos techninės – organizacinės priemonės.

** fizinio asmens duomenų (pvz., dokumentų, kuriuose jie užfiksuoti) saugojimo užtikrinimas;

** saugojimo trukmės ribojimas;

** savalaikis duomenų naikinimas ir šalinimas.

2.4. Įmonėje renkamų asmens duomenys: personalo ir valdymo organų asmens duomenys; pirkėjų/pardavėjų asmens duomenys; skolininkų asmens duomenys. Buhalterijos darbuotojams kylantys iššūkiai

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

Ar darbdavys turi teisę prašyti kandidato į darbuotojus arba darbuotojo pateikti teistumo pažymą?

2021-02-08

Lietuvos Respublikoje su teistumu susijusių duomenų tvarkymas su darbo santykiais susijusiame kontekste yra reguliuojamas Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTAĮ) 5 straipsnio 1 dalyje, nustatančioje, kad „[...] draudžiama tvarkyti kandidato, pretenduojančio eiti pareigas arba atlikti darbo funkcijas, ir darbuotojo asmens duomenis apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas, išskyrus atvejus, kai šie asmens duomenys būtini norint patikrinti, ar asmuo atitinka įstatymuose ir įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus pareigoms eiti arba darbo funkcijoms atlikti“.

Atsižvelgiant į tai, darbdavys, prašydamas pateikti teistumo duomenis, turi turėti konkrečiame įstatyme ir įgyvendinamajame teisės akte įtvirtintą teisę reikalauti iš darbuotojo ar kandidato į darbuotojus teistumo duomenų. Jeigu darbdaviui joks įstatymas nenumato galimybės tvarkyti kandidato į darbuotojus ar darbuotojų teistumo duomenų, darbdavys negali tokio pobūdžio asmens duomenų prašyti pateikti. Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, kad „[...] darbdavys, ketindamas įdarbinti asmenį vykdyti profesinę veiklą ar priimti asmenis savanoriškai veiklai, susijusiai su tiesioginiais ir reguliariais kontaktais su vaikais, šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytose įstaigose, įmonėse ir organizacijose ar priimdamas dirbti į šio straipsnio 3 dalyje nurodytą sąrašą ištrauktus darbus, gali priimti asmenį į darbą ar vykdyti tokią savanorišką veiklą tik gavęs iš Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro informaciją, kad asmuo nėra teistas už nusikaltimus, nurodytus šio straipsnio 1 dalyje“. Tokiu atveju darbdavys, prieš priimdamas asmenį į nurodytas pareigas, turi teisę kreiptis į Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registrą, valdomą Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir gauti duomenis tokia apimtimi, kuri nustatyta teisės aktuose.

**Internetė viešai skelbiami organizacijos ar organizacijos darbuotojų
elektroninio pašto adresai. Ar jais galime siųsti pasiūlymus dėl savo paslaugų?
2021-04-01**

Juridiniai asmenys, būdami įvairių teisinių santykių dalyviais, sąveikauja su kitais teisinių santykių subjektais. Visgi **juridinio asmens bei juridinio asmens darbuotojų elektroninio pašto adresų viešinimas internete savaime nesudaro pagrindo šiuos duomenis tvarkyti kitiems asmenims. Minėtų kontaktinių duomenų paskelbimas internete, visų pirma, yra sietinas su kreipimusi į duomenis skelbiantį subjektą jo vykdomos veiklos klausimais, t. y. siekiant gauti jo teikiamas paslaugas, išigyti jo parduodamas prekes ir pan.** Todėl asmenys (fiziniai, juridiniai), siekdami siųsti pasiūlymus dėl savo teikiamų paslaugų viešai skelbiamais juridinio asmens ar juridinio asmens darbuotojų elektroninio pašto adresais, privalo vadovautis toliau aptartomis, su elektroninių ryšių paslaugų naudojimu susijusiomis taisyklėmis.

Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERI) 69 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad **naudoti elektroninių ryšių paslaugas, įskaitant elektroninio pašto pranešimų siuntimą, tiesioginės rinkodaros tikslu leidžiama tik gavus išankstinį abonentu ar registruoto elektroninių ryšių paslaugų naudotojo sutikimą.** ERI 69 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis, kai leidžiamas elektroninio pašto kontaktinių duomenų naudojimas tiesioginės rinkodaros tikslu be sutikimo, tačiau ji taikoma tik tenkinant visas šias sąlygas:

- a) elektroninio pašto kontaktiniai duomenys gauti iš paties kliento;
- b) elektroninio pašto kontaktinių duomenų rinkimo metu buvo sudaryta asmeniui galimybė prieštarauti tokiam kontaktinių duomenų tvarkymui;
- c) naudojami elektroninio pašto kontaktiniai duomenys;
- d) siūlomos tik savo paties panašios prekės ar paslaugos;
- e) siunčiant kiekvieną žinutę sudaroma aiški, nemokama ir lengvai įgyvendinama galimybė atsisakyti tokio elektroninio pašto kontaktinių duomenų naudojimo.

Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTAI) 2 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad tiesioginė rinkodara – veikla, kurios tikslas paštu, telefonu arba kitokiu tiesioginiu būdu siūlyti asmenims prekes ar paslaugas ir (arba) teirautis jų nuomonės dėl siūlomų prekių ar 1 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupė, įkurta 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 95/46 EB dėl asmens apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo pagrindu (toliau – 29 straipsnio darbo grupė), 2004 m. vasario 27 d. nuomonėje Nr. 5/2004 dėl nepageidaujimų tiesioginės rinkodaros pranešimų pagal Direktyvos 2002/58/EB 13 straipsnį (toliau – Nuomonė) nurodė, kad *elektroninio pašto sąvoka, taikoma bet kokiam elektroninių ryšių pranešimui, kai siuntėjui ir gavėjui nebūtina dalyvauti tuo pačiu metu.* 29 straipsnio darbo grupės nuomone šis apibrėžimas yra platus ir turi būti technologškai neutralus, todėl **paslaugos, kurioms taikoma elektroninio pašto apibrėžtis, apima, pavyzdžiui, klasikinį el. paštą (SMTP), trumpųjų pranešimų paslaugą arba SMS žinutes, MMS pagrindu veikiančią paštą, atsakikliuose paliktus pranešimus, balso pašto paslaugų sistemas ir kt.**

Minėtoje nuomonėje pažymėta, kad toks sąrašas *negali būti laikomas baigtiniu* ir gali būti peržiūrėtas atsižvelgiant į rinkos ir technologijų raidą. paslaugų. Taigi pasiūlymų

dėl teikiamų paslaugų siuntimas elektroniniu paštu būtų laikomas tiesiogine rinkodara, nepaisant to, kad elektroninio pašto adresai buvo paskelbti viešai. Tai reiškia, kad siekiant tiesioginės rinkodaros pasiūlymus siųsti viešai paskelbtu juridinio asmens ar jo darbuotojo elektroninio pašto adresu būtina gauti, atitinkamai, juridinio asmens vadovo (jo įgalioto asmens) ar konkretaus darbuotojo išankstinį sutikimą, kaip tai numatyta ERI 69 straipsnio 1 dalyje. Atkreiptinas dėmesys, kad ERI 69 straipsnio 1 dalyje nurodytas sutikimas privalo būti gautas dar iki elektroninio laiško išsiuntimo bei atitikti 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 7 straipsnio sąlygas, kuri atšaukti turėtų būti taip pat lengva kaip jį duoti. Taigi tiesioginės rinkodaros pasiūlymų siuntimas juridinio asmens ar juridinio asmens darbuotojų viešai paskelbtais elektroninio pašto adresais, neturint juridinio asmens vadovo (atstovo) ar konkretaus darbuotojo išankstinio sutikimo arba neįgyvendinus ERI 69 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų sąlygų, yra negalimas.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2020 m. vasario 19 d. nutartyje administracinėje byloje Nr.eA-2402-629/2020 atkreipė dėmesį į tai, kad „ADTAI 2 straipsnio 1 dalies nuostatoje „*expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) nėra daroma skirtis nei tarp paslaugų teikėjų (t. y. viešų arba privačių subjektų), nei tarp pačių siūlomų paslaugų, priklausomai nuo jų pobūdžio (t. y. viešųjų arba komercinių)“. Vadinas, ADTAI 2 straipsnio 1 dalis nenumato, kad asmenims siūlomos paslaugos būtinai turi būti mokamos, kaip ir nenustato skirtumo tarp privataus ir viešojo sektoriaus paslaugų.

Darbuotojas, duodamas sutikimą gauti tiesioginę rinkodarą darbo el. pašto adresu, turėtų įsitikinti, kad pagal darbdavio taikomą politiką (jeigu tokia yra), jis tokį sutikimą gali duoti.

Dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento taikymo juridinio asmens valdymo organų narių duomenų tvarkymui 2018-08-30

Pastaruoju metu duomenų valdytojams taikant Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (toliau – BDAR) kyla klausimas, ar BDAR yra taikomas ir juridinio asmens valdymo organų narių asmens duomenų tvarkymui. Atkreipiame dėmesį, kad BDAR preambulės 14 punkte numatyta, jog šiuo reglamentu užtikrinama apsauga turėtų būti taikoma fiziniams asmenims tvarkant jų asmens duomenis, tačiau jis neapima juridinių asmenų ir, visų pirma, su juridinio asmens statusą turinčių įmonių duomenų, įskaitant juridinio asmens pavadinimą, teisinę formą ir kontaktinius duomenis, tvarkymo. Atkreipiame dėmesį, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas 2017 m. kovo 9 d. sprendime, priimtame byloje C-398/15, pažymėjo, kad su asmenų, kurie yra įgalioti atstovauti bendrovei jos santykiuose su trečiosiomis šalimis ir teisminiuose procesuose, taip pat su asmenų, kurie dalyvauja atliekant bendrovės administravimo, priežiūros ir kontrolės darbus, tapatybe susiję duomenys yra asmens duomenys, kaip jie suprantami pagal 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995, p. 31). Minėtame sprendime Europos Sąjungos Teisingumo Teismas taip pat pastebėjo, kad iš Europos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, jog aplinkybė, kad ši informacija priskirtina prie profesinės veiklos srities

nereiškia, jog ji nėra asmens duomenys (žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2015 m. liepos 16 d. sprendimą byloje C-615/12).

Europos Komisija, informuodama apie BDAR taikymą interneto svetainėje <https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform> It taip pat yra pažymėjusi, kad informacija, susijusi su vienanare įmone, gali būti laikoma asmens duomenimis, jeigu pagal ją galima nustatyti fizinio asmens tapatybę. **Taisyklės taip pat taikomos visiems asmens duomenims, susijusiems su profesinę veiklą vykdančiais fiziniiais asmenimis, pavyzdžiui, įmonės ar organizacijos darbuotojais, kaip antai, darbo el. pašto adresams, tokiems kaip vardas.pavardė@įmonė.eu, arba darbuotojų darbo telefono numeriams.** Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, *juridinių asmenų valdymo organų narių asmens duomenų tvarkymui yra taikomos BDAR nuostatos.*

Reguliarus darbuotojų testavimas ir asmens duomenų apsauga 2021-07-26

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – VDAI) sulaukia nemažai užklausų dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 14 d. nutarimo Nr. 559 (toliau – LRV nutarimas Nr. 559) įgyvendinimo, kuriuo:

1. papildytas veiklos sričių, kurių darbuotojams nustatyta pareiga reguliariai tikrintis, ar neserga užkrečiamąja liga, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas (toliau – reguliarus tikrinimasis), sąrašas;

2. nustatyta reguliaraus tikrinimosi tvarka (detalesnė informacija apie šią tvarką pateikiama Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pranešime).

Vis dėlto reguliaraus tikrinimosi pareiga taikoma ne visiems darbuotojams, dirbantiems LRV nutarime Nr. 559 nustatytoje veiklos srityse, o tik tiems, kurie nėra vakcinuoti nuo covid-19 (koronaviruso) ligos arba nėra šia liga persirgę. Ši išimtis nustatyta Darbuotojų, kuriems leidžiama dirbti reguliariai pasitikrinus, sveikatos tikrinimosi tvarkos, patvirtintos 2021 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 178, 7 punkte). Kitaip tariant, **darbdavys, kurio veikla patenka į LRV nutarimo Nr. 559 apimtį, norėdamas įvertinti, kuriems darbuotojams (ne)taikoma reguliaraus tikrinimosi pareiga, turi pareigą tvarkyti tam tikrus su darbuotojų sveikata susijusius asmens duomenis.**

VDAI atkreipia dėmesį, kad konkrečiu atveju darbdaviui įgyvendinant taikomą teisinę prievolę, svarbu užtikrinti ir asmens duomenų tvarkymui keliamus reikalavimus, nustatytus Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (toliau – BDAR). Pažymėtina, kad **informacija apie tai, ar darbuotojas yra (nėra) persirgęs covid-19 (koronaviruso) liga ar vakcinuotas (įskaitant, kai taikoma, datą, vakcinos rūšį ir kt.) yra sveikatos duomenys, kurie priskiriami specialiųjų kategorijų asmens duomenims, todėl darbdavys turi užtikrinti aukštesnę šių asmens duomenų apsaugą, t. y.:**

1. *Asmens duomenų apimtis.* Darbdavys turi tvarkyti tik tuos sveikatos duomenis, kurie būtini siekiant įgyvendinti LRV nutarimus, pavyzdžiui, tvarkyti tik patvirtinimą apie atitiktį vienam iš kriterijų ir, jei taikoma, šios atitikties laikotarpį (t. y. atitinka iki 2021-09-01). Pabrėžiame, kad pagal BDAR darbdavys yra atsakingas ir privalo pagrįsti pasirinktą darbuotojo atitikties vienam iš nustatytų kriterijų įvertinimo būdą ir siekiamų tvarkyti asmens duomenų apimtį;

2. *Pagrindžiantys dokumentai.* VDAI pastebi darbdavių siekį tvarkyti atitiktį vienam iš kriterijų pagrindžiančius dokumentus, todėl atkreipia dėmesį į tai, kad tokiuose dokumentuose yra daugiau informacijos nei būtina konkrečiam asmens duomenų tvarkymo tikslui pasiekti, todėl darbdaviai turėtų nuo tokių veiksmų susilaikyti. LRV nutarimų kontekste tą patį tikslą galima pasiekti ir mažiau privatumą ribojančiomis priemonėmis, tai yra, tokius dokumentus darbdaviui tik parodyti, neteikiant (nesiunčiant) jų kopijų;

3. *Atsakingas asmuo.* Svarbu prisiminti, kad vienas iš su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų yra konfidencialumo ir vientisumo principas, kuris reikalauja užtikrinti tinkamą asmens duomenų saugumą. Viena iš šio principo sudedamųjų dalių – „būtinumo žinoti“ principas, t. y. darbdavys turi užtikrinti, kad informacija apie darbuotojų atitiktį būtų pateikiama tik paskirtam atsakingam asmeniui, turinčiam teisę su tokiais asmens duomenimis susipažinti, pavyzdžiui, (padalinio) vadovui ar už personalo asmens duomenų tvarkymą atsakingam asmeniui ar kt.;

4. *Asmens duomenų saugojimas.* Tais atvejais, kai asmens duomenų saugojimo terminas nėra nustatytas teisės aktu, įtvirtinančiu teisinę prievolę tvarkyti asmens duomenis, tuomet proporcingą ir pagrįstą terminą saugoti asmens duomenis turi nustatyti duomenų valdytojas (darbdavys) pats. Pavyzdžiui, toks terminas galėtų būti siejamas su asmens duomenų tvarkymo prievole ar ekstremaliąją situaciją įtvirtinančio teisės akto galiojimu, priklausomai nuo to, kuris terminas yra trumpesnis, ir pagrįstą laikotarpį jam pasibaigus.

5. *Darbuotojų informavimas.* Primintina, kad prieš pradėdant tvarkyti papildomus darbuotojų asmens duomenis (t. y. kurių tvarkyti iki LRV nutarimo Nr. 559 išsigaliojimo darbdavys pareigos neturėjo), būtina informuoti darbuotojus apie tai, kaip šie asmens duomenys bus tvarkomi, kaip to reikalaujama BDAR 13 straipsnyje.

2.5. Kitų asmens duomenų, susijusių su įmonės veikla (asmens duomenys interneto svetainėje, filmuojama medžiaga ir pan.), rinkimas ir tvarkymas. Vaizdo stebėjimo galimybės

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

Kaip duomenų valdytojui informuoti apie vykdomą vaizdo stebėjimą informacinėje lentelėje?

Atkreipiame dėmesį, kad BDAR nenumato atskiro vaizdo stebėjimo vykdymo reguliavimo, todėl jis turi atitikti bendrus reikalavimus dėl asmens duomenų tvarkymo. Kai vaizdo stebėjimas vykdomas BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu (siekiant teisėtų duomenų valdytojo ar trečiosios šalies interesų), **privaloma įvertinti, ar duomenų valdytojo teisėtas interesas yra viršesnis už duomenų subjektų interesus arba pagrindines teises ir laisves.**

BDAR preambulės 39 punkte nustatyta, kad bet kuris asmens duomenų tvarkymas turėtų būti teisėtas ir sąžiningas. Taikant skaidrumo principą, fiziniams asmenims turėtų būti aišku, kaip su jais susiję asmens duomenys yra renkami, naudojami, su jais susipažįstama arba jie yra kitaip tvarkomi, taip pat kokiu mastu tie asmens duomenys yra ar bus tvarkomi. Pagal skaidrumo principą informacija ir pranešimai, susiję su tų asmens duomenų tvarkymu, turi būti glausti, skaidrūs, lengvai prieinami ir suprantami, pateikiami aiškia ir paprasta kalba. Skaidrumo principas visų pirma susijęs su duomenų subjektų informavimu apie duomenų valdytojo tapatybę ir duomenų tvarkymo tikslus, taip pat su tolesniu informavimu, kad būtų užtikrintas sąžiningas ir skaidrus duomenų tvarkymas atitinkamų fizinių asmenų atžvilgiu, jų teise gauti patvirtinimą dėl su jais susijusių asmens duomenų tvarkymo ir teise tuos duomenis gauti. Fiziniai asmenys turėtų būti informuoti apie su asmens duomenų tvarkymu susijusius pavojus, taisykles, apsaugos priemonės bei teises ir apie tai, kaip naudotis savo teisėmis tokio asmens duomenų tvarkymo srityje.

BDAR preambulės 60 punkte pasisakoma, kad pagal sąžiningo ir skaidraus duomenų tvarkymo principus duomenų subjektui pranešama apie vykdomą duomenų tvarkymo operaciją ir jos tikslus. Duomenų valdytojas turėtų pateikti duomenų subjektui visą papildomą informaciją, kuri būtina tam, kad būtų užtikrintas sąžiningas ir skaidrus duomenų tvarkymas, atsižvelgiant į konkrečias asmens duomenų tvarkymo aplinkybes ir kontekstą.

Taigi duomenų valdytojas, įgyvendindamas BDAR 5 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą atskaitomybės principą, vykdydamas vaizdo stebėjimą yra atsakingas už tai, kad būtų laikomasi su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų, ir turi sugebėti įrodyti, kad jų laikomasi.

Duomenų valdytojas privalo užtikrinti, kad prieš patenkant į patalpas ar teritoriją, kurioje vykdomas vaizdo stebėjimas, būtų aiškiai ir tinkamai pateikiama bent ši informacija:

- apie vykdomą vaizdo stebėjimą;
- duomenų valdytojo juridinio asmens pavadinimas, duomenų valdytojo fizinio asmens vardas ir pavardė, jų kontaktinė informacija (adresas, el. pašto adresas ir (arba) telefono ryšio numeris);
- asmens duomenų tvarkymo tikslas;
- nuoroda į informacijos šaltinį, kur būtų galima gauti detalesnę informaciją apie vykdomą vaizdo stebėjimą (t. y. BDAR 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą informaciją, šio reglamento 15–22 ir 34 straipsniuose nustatytų duomenų subjektų teisių įgyvendinimo tvarką ir kt.), pavyzdžiui, nuoroda į interneto svetainę, kontaktinis telefonas ar kt.

Informaciją apie tai, kad vykdomas vaizdo stebėjimas, rekomenduojama pateikti visais atvejais, nepriklausomai nuo to, kad kai kuriose tam skirtose vietose vaizdo stebėjimas tuo metu nėra vykdomas (pavyzdžiui, vaizdo kamera veikia ne visą laiką, veikia nustatytu periodiškumu ir pan.). Atkreipiame dėmesį, kad **vien tik lentelės, kurioje pavaizduota vaizdo kamera, pakabinimas nėra laikomas tinkamu BDAR reikalavimus atitinkančiu duomenų subjekto informavimu.**

Asmens duomenų viešinimas – kas viešinama, kiek viešinama ir kokių tikslų tuo siekiama
2019-03-08

Nuolatos kylant klausimų dėl asmens duomenų viešinimo ir viešinamų duomenų apimties, valstybinės institucijos ir įstaigos raginamos peržiūrėti tai reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus ir, esant poreikiui, inicijuoti jų pakeitimus. Asmens duomenų viešinimo internete klausimas dažnai kyla įvairioms institucijoms ir įstaigoms, kadangi neretai įstatymų projektuose ketinama nustatyti pareigą skelbti įvairius sąrašus, sprendimus, ataskaitas, pažymas ir pan. Šiuo atveju svarbu priminti, kad **tokiam asmens duomenų tvarkymui yra taikomi visi Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (BDAR) įtvirtinti reikalavimai. BDAR nedraudžia viešinti asmens duomenų, tačiau turi būti laikomasi visų su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų. Tik tokiu atveju organizacijos galės užtikrinti BDAR įtvirtintą atskaitomybės principą, kuris reiškia, kad jos pačios yra atsakingos už principų laikymąsi.**

Taigi, asmens duomenys gali būti tvarkomi tik laikantis su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų ir kai toks asmens duomenų tvarkymas gali būti pagrįstas bent viena BDAR numatyta teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlyga. Tuo atveju, jei nėra nė vienos iš BDAR nurodytos asmens duomenų teisėto tvarkymo sąlygos ir teisėto asmens duomenų tvarkymo tikslo, asmens duomenys negali būti tvarkomi.

BDAR kelia reikalavimus teisės aktams, kuriais siekiama įtvirtinti tam tikrus apribojimus, pvz., kai numatomas asmens duomenų viešinimas. Visų pirma teisės aktas, kuriuo įtvirtinami apribojimai, turi atitikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, pagal kurią tokie apribojimai galimi, laikomi pagrįstais, jeigu atitinka dvi sąlygas: 1) yra teisėti ir 2) būtinai reikalingi demokratinėje visuomenėje.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. kovo 14 d. nutarime taip pat nurodyta, kad „Pagal Konstituciją riboti žmogaus teises ir laisves galima, jeigu yra

laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; laikomasi konstitucinio proporcingumo principo.

Sprendžiant, ar tam tikrus asmens duomenis, nurodytus institucijų ar įstaigų dokumentuose, galima skelbti viešai, turi būti įvertintos pasekmės, kurias sukels toks asmens duomenų tvarkymas. Viešai paskelbti asmens duomenys tampa prieinami neapibrėžtam ratui asmenų, t. y. ne tik tiems asmenims, kurie turi teisėtą interesą tokius asmens duomenis gauti. Taip pat turėtų būti įvertinta ir tai, kad tam tikrais atvejais viešas asmens duomenų paskelbimas gali sulaikyti asmenį nuo galimybės teisėtai pasinaudoti jam teisės aktais numatytais teisėmis. Atsižvelgiant į tai, turi būti įvertinta, ar siekiamų tikslų negalima pasiekti viešai neskelbiant asmens duomenų.

Europos Teisingumo Teismas 2010 m. lapkričio 9 d. sprendime sujungtose bylose C92/09 ir C-93/09 yra pažymėjęs, kad skaidrumo principas leidžia piliečiams artimiau dalyvauti sprendimų priėmimo procese, taip pat garantuoja didesnę valdymo teisėtumą ir veiksmingumą bei aukštesnę atskaitomybės piliečiams mastą demokratinėje sistemoje, tačiau tuo pačiu pažymėjo, kad automatiškai teikti pirmenybės skaidrumo tikslui, palyginti su teise į asmens duomenų apsaugą, negalima, net jei tai susiję su svarbiais ekonominiais interesais (68 ir 85 paragrafai). Be to, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad, **kai teisės aktai numato prievolę asmens gyvenimo aprašymą skelbti viešai, gyvenimo aprašymas turėtų būti skelbiamas tik tokia apimtimi, kuri yra numatyta teisės akte.** Taip pat pažymėtina, kad **skelbiant gyvenimo aprašymą turėtų būti vadovaujama BDAR įtvirtintu duomenų kiekio mažinimo principu, pvz., kai gyvenimo aprašymuose yra nurodomas gyvenamosios vietos adresas, asmeninis telefono ryšio numeris ir pan., manytina, kad tokie duomenys neturėtų būti skelbiami viešai.**

Taigi institucijos ir įstaigos turi išgryninti šiuos aspektus: ar asmens duomenų viešinimas numatytas tinkamo lygio teisės akte, koku tikslu siekiama viešinti duomenis, kokie asmens duomenys turėtų būti skelbiami viešai atsižvelgiant į jų skelbimo tikslus, kur ir kaip tai bus daroma (pvz., numatyti papildomas apsaugos priemonės, kad tokių duomenų kopijavimas būtų apribotas) ir koki laikotarpį.

Pasiūlymai įsigyti juridinių asmenų duomenų bazes ir asmens duomenų tvarkymo reikalavimai **2019-10-24**

Siekdama užtikrinti tinkamą Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (toliau – BDAR) ir Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERI) taikymą, Inspekcija parengė metodinę informaciją, kurioje juridinių asmenų duomenų bazės aptariamos dviem aspektais: įsigytų juridinių asmenų duomenų bazių naudojimas tiesioginės rinkodaros tikslais ir elektroninio pašto pranešimų siuntimas su pasiūlymais įsigyti juridinių asmenų duomenų bazes.

Dėl iš trečiųjų asmenų gautų juridinių asmenų duomenų bazių naudojimo tiesioginės rinkodaros tikslais

Asmenims siunčiamuose pasiūlymuose įsigyti juridinių asmenų duomenų bazes nurodoma, kad jose esantys kontaktiniai duomenys, pavyzdžiui, įmonės, jos vadovų ar atskirų darbuotojų elektroninio pašto adresai ar telefono ryšio numeriai, gali būti naudojami klientų ar partnerių paieškai. Pirmiausia, svarbu prisiminti, kad **įmonės vadovų ar atskirų darbuotojų (duomenų subjektai) elektroninio pašto adresai ar telefono ryšio numeriai yra asmens duomenys, todėl jų tvarkymui taikomos BDAR nustatytos taisyklės**. Be to, ERĮ 69 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad **elektroninių ryšių paslaugas, įskaitant elektroninio pašto pranešimų siuntimą, naudoti tiesioginės rinkodaros tikslu leidžiama tik gavus išankstinį abonentą ar registruoto elektroninių ryšių paslaugų naudotojo (pavyzdžiui, konkrečios įmonės ar fizinio asmens) sutikimą**, kuris turi atitikti BDAR keliamus reikalavimus.

Tiesioginė rinkodara Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžiama kaip veikla, kurios tikslas paštu, telefonu arba kitokiu tiesioginiu būdu siūlyti asmenims prekes ar paslaugas ir (arba) teirautis jų nuomonės dėl siūlomų prekių ar paslaugų. Taigi, **prieš įsigyjant duomenų bazę su juridinių asmenų, įskaitant vadovų ar atskirų darbuotojų, kontaktiniais duomenimis, reikėtų elgtis atsargiai ir atidžiai įvertinti, ar juridinių asmenų duomenų bazę parduodantis asmuo duomenis gavo teisėtai, sąžiningai, o duomenų subjektai aiškiai suprato, kad jų asmens duomenys bus teikiami kitiems asmenims ir jų naudojami tiesioginės rinkodaros tikslais bei dėl tokio asmens duomenų tvarkymo jie sutiko**. Todėl *duomenų bazę parduodantis asmuo turi sugebėti įrodyti, kad duomenys buvo gauti nepažeidžiant BDAR ir kad juos galima naudoti tiesioginės rinkodaros tikslais*.

Pavyzdžiui, jeigu juridinių asmenų duomenų bazę pardavinėjantis asmuo gavo šiuos duomenis remdamasis sutikimu, šis sutikimas turėtų numatyti galimybę perduoti duomenis kitiems gavėjams jų tiesioginės rinkodaros tikslais. Pabrėžtina, kad sutikimas dėl kontaktinių duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros tikslais turi būti gaunamas laikantis BDAR reikalavimų. Todėl tokie sutikimai, kuriuose nurodomos duomenis gausiančių asmenų kategorijos, pavyzdžiui, vaistinės, sporto klubai ir kt., nebus laikomi atitinkančiais BDAR reikalavimų. Sutikime turi būti nurodomas konkretus asmuo. Taigi, iš kitų asmenų įsigytos duomenų bazės, neatitinkančios šių reikalavimų, neturėtų būti naudojamos.

Inspekcija atkreipia dėmesį, kad *už neteisėtą įsigytoje juridinių asmenų duomenų bazėje esančių asmens duomenų tvarkymą atsakomybė gali būti taikoma ne tik pagal ERĮ (dėl tiesioginės rinkodaros), bet ir pagal BDAR (dėl neteisėto asmens duomenų tvarkymo)*.

Dėl elektroninio pašto pranešimų siuntimo siūlant įsigyti juridinių asmenų duomenų bazes

Kaip jau minėta, elektroninio pašto pranešimus siūsti tiesioginės rinkodaros tikslu leidžiama tik gavus išankstinį abonentą ar registruoto elektroninių ryšių paslaugų naudotojo sutikimą. Dėl šios priežasties **elektroninio pašto pranešimais siunčiami tiesioginės rinkodaros pasiūlymai įsigyti juridinių asmenų duomenų bazes turėtų būti siunčiami su sutikimu ir atitikti ERĮ bei BDAR keliamus reikalavimus**.

**Tiesioginė rinkodara.
Kaip įvertinti, kas yra savo paties panašios prekės ar paslaugos?
2020-12-11**

Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – ERI) 69 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta išimtis, susijusi su tiesioginės rinkodaros siuntimu be abonento ar registruoto elektroninių ryšių paslaugų naudotojo sutikimo. Išimtyje nustatyta, kad **asmuo, kuris teikdamas paslaugas ar parduodamas prekes Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme (toliau – ADTAĮ) nustatyta tvarka ir sąlygomis gauna iš savo klientų elektroninio pašto kontaktinius duomenis, gali naudoti šiuos kontaktinius duomenis savo paties panašių prekių ar paslaugų rinkodarai, jei klientams yra suteikiama aiški, nemokama ir lengvai įgyvendinama galimybė nesutikti arba atsisakyti tokio kontaktinių duomenų naudojimo pirmiau nurodytais tikslais, kai šie duomenys yra renkami ir, jei klientas iš pradžių neprieštaravo dėl tokio duomenų naudojimo, siunčiant kiekvieną žinutę.**

Pažymėtina, kad nei ADTAĮ, nei 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas(ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), nei ERI nenustato panašių prekių ar paslaugų sąvokos. **Vertinant, ar prekės arba paslaugos yra panašios, jų panašumas turi būti vertinimas iš objektyvios tiesioginės rinkodaros gavėjo perspektyvos, bet ne iš tiesioginės rinkodaros siuntėjo perspektyvos.**

Taigi, pagrindinis principas, kuriuo turi vadovautis tiesioginės rinkodaros siuntėjas yra pagrįsti kliento lūkesčiai. Todėl esminis klausimas į kurį reikia atsakyti, ar pirkėjas galėtų tikėtis siūlomos prekės ar paslaugos iš pardavėjo ar paslaugos teikėjo. Tikėtina, kad tai priklausys nuo konteksto – įskaitant verslo tipą ir produkto kategoriją. Pavyzdžiui, vartotojas perka maisto produktus internetu iš didelio prekybos tinklo. Nors vartotojas pirko tik duoną ir bananus, jis gali pagrįstai tikėtis pasiūlymų apie platų produktų asortimentą – duoną, vaisius ir kitas maisto prekes, taip pat kitas kasdienes prekes, paprastai parduodamas prekybos centruose. Tačiau abejotina, kad pirkėjas gali tikėtis pasiūlymų apie draudimo produktus, parduodamus su prekybos centro prekės ženklu. Neturėtų būti laikoma, kad tokie produktai perkami ir parduodami panašiam kontekste. Taip pat manytina, kad vartotojas, kuris apsipirko prekybos centre, gali pagrįstai tikėtis siūlymų apie daug platesnį prekių asortimentą nei tas vartotojas, kuris apsipirko specializuotoje parduotuvėje.

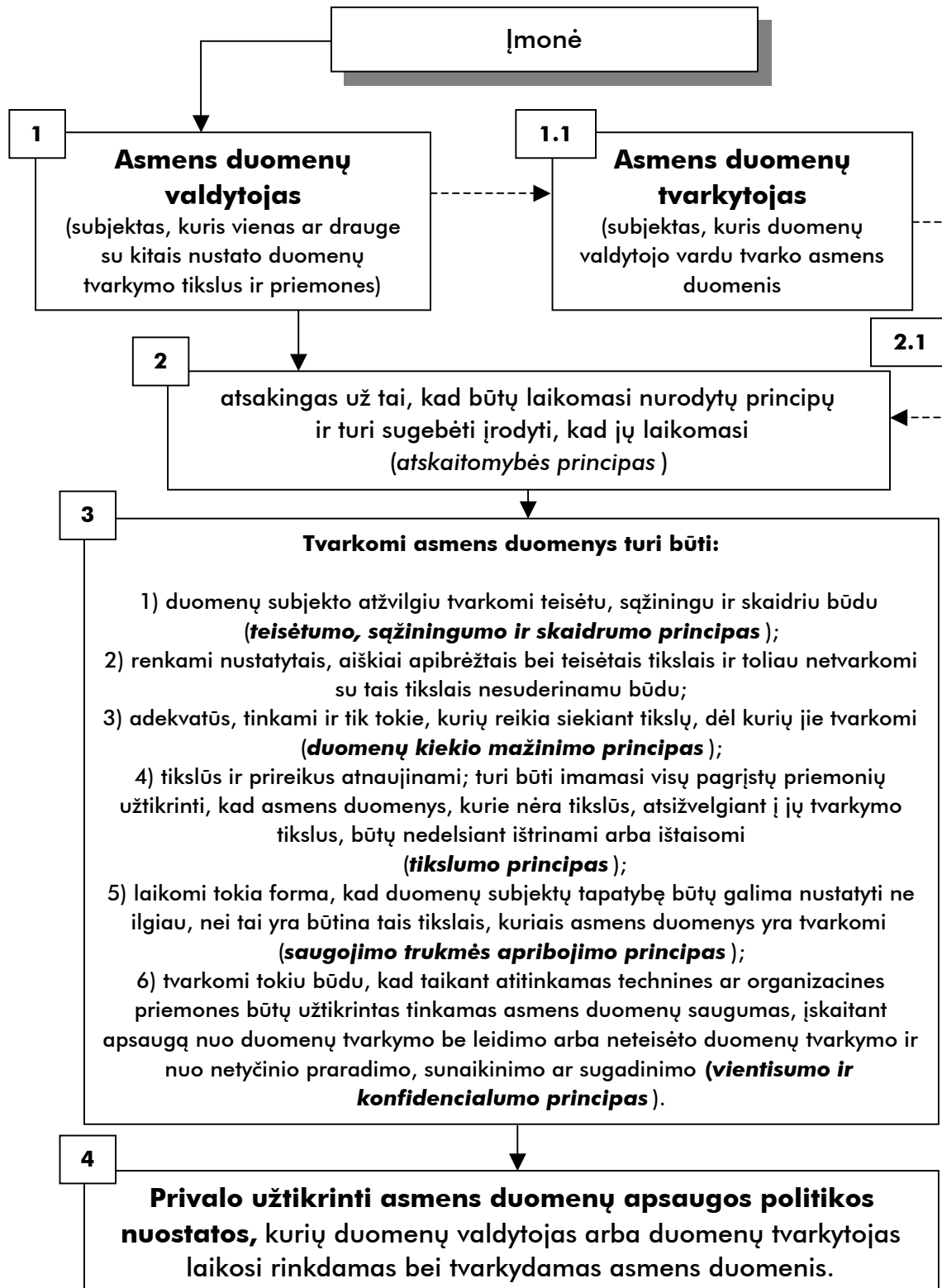
Taigi, vertinant, ar prekės arba paslaugos yra panašios, turėtų būti vadovaujamas pagrįstais vartotojo lūkesčiais. Panašumą įvertinti gali padėti tai, ar prekė arba paslauga priskiriama tai pačiai prekių / paslaugų grupei, prekės turi panašių savybių ir (ar) prekės / paslaugos tenkina tuos pačius vartotojo poreikius, t. y. turi būti tiesioginis asmens suinteresuotumas (asmens lūkesčiai) gauti informaciją, taip pat turėtų būti atsižvelgiama ir į verslo tipą.

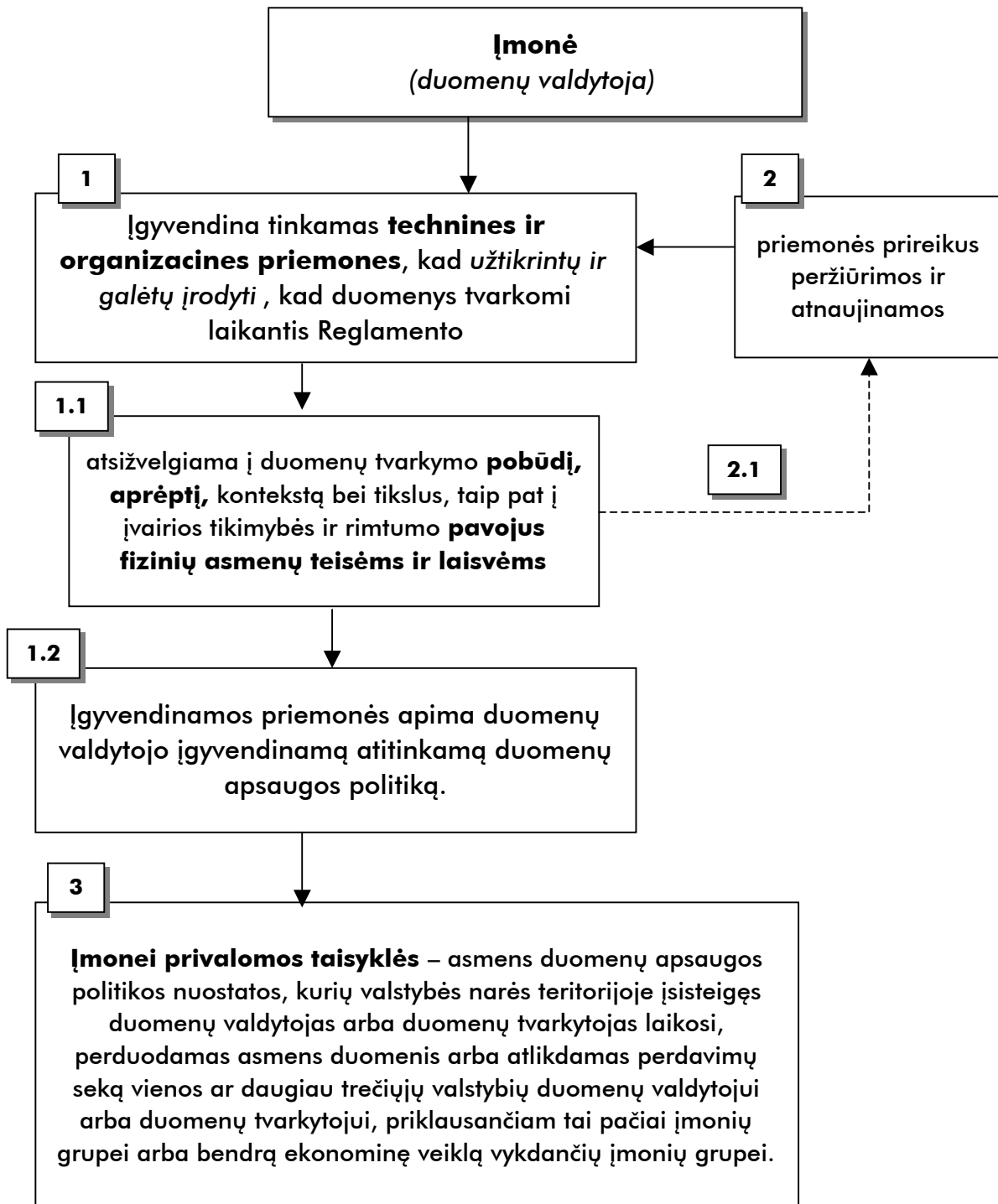
3. ĮMONĖS VIDAUS DOKUMENTŲ DĖL ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO PARENGIMAS

3.1. Visos įmonėje surinktos ir saugomos asmens duomenų apsaugos politikos parengimas

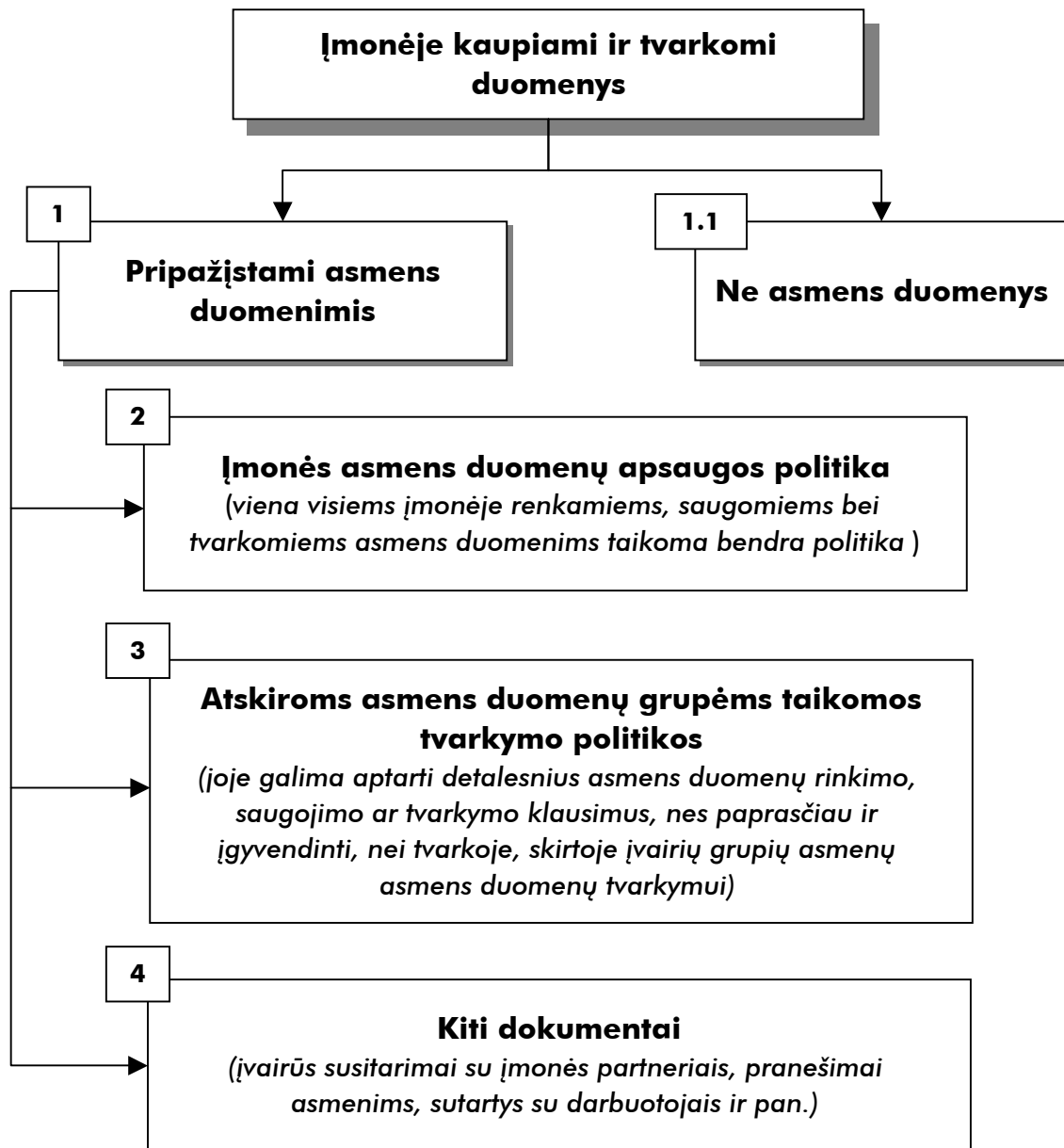
(Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 4, 5 str.)

Prievolė pasirengti duomenų apsaugos politiką (BDAR 4 ir 24 str.)

Bendra įmonės duomenų apsaugos politika

TVIRTINU:

direktorius _____

Įsakymas 2022-__-__ Nr. _____

UAB „PIRMOJI ĮMONĖ“ ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS POLITIKA

Naudojamų sąvokų apibrėžimai

Įmonė – UAB „Pirmoji įmonė“, juridinio asmens kodas _____, registruotas buveinės adresas _____.

Darbuotojas – Įmonėje darbo sutarties pagrindu dirbantis asmuo.

Vadovas – Įmonės direktorius.

Asmens duomenys – bet kuri informacija, susijusi su fiziniu asmeniu, kurio tapatybė yra žinoma arba gali būti tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyta pasinaudojant tokiais duomenimis kaip asmens kodas, vienas arba keli asmeniui būdingi fizinio, fiziologinio, psichologinio, ekonominio, kultūrinio ar socialinio pobūdžio požymiai.

Politika – ši Asmens duomenų apsaugos politika.

Tikslas ir apimtis

Asmens duomenų apsaugos politika parengta ir taikoma siekiant apsaugoti Įmonės darbuotojus, partnerius ir klientus nuo neteisėtų ir žalą sukeliančių tiesioginių ar netiesioginių, sąmoningų ar nesąmoningų asmenų veiksmų tvarkant jiems prieinamus asmens duomenis, taip pat šiais tikslais naudojant atitinkamą įrangą savo darbo funkcijoms atlikti.

Politika privalo būti taikoma Įmonėje tvarkant bet kuriose sistemose esančią ar bet kurioje laikmenoje esamus asmens duomenis, nepriklausomai nuo to, ar jų tvarkymas yra susijęs su vidinėmis Įmonės verslo operacijomis ar su išoriniais Įmonės ryšiais su bet kokiomis trečiosiomis šalimis. Ji taip pat taikoma Darbuotojams jų darbinių pareigų atlikimo metu naudojant jiems suteiktą įrangą ir įrankius.

Bet kurie duomenys, kurie gali būti pripažinti Asmens duomenimis, kurie tampa prieinami ir žinomi Darbuotojams darbinių pareigų atlikimo metu, laikoma konfidencialia Įmonei priklausančia informacija, kuri yra saugoma ir kuri negali būti atskleidžiama nei kitiems Darbuotojams, nei kitiems asmenims. Išimtis – tokie duomenys gali būti atskleidžiami tik tiems Darbuotojams, kurie pagal Įmonės nustatytas tvarkas dėl jų atliekamų pareigų turi teisę susipažinti su tokiais duomenimis. Įmonė nurodo, kad tokie duomenys privalo būti saugomi nepriklausomai nuo to, kokia forma jie pateko Darbuotojui (atspausdinti ar bet kokiame duomenų saugojimo įrenginyje, kaip garsinė/ vaizdinė medžiaga ar bet kokia kita forma).

Darbuotojų pareigos

Visi Asmens duomenys ir kita informacija, pagal kurią galima nustatyti asmens tapatybę, renkama ir tvarkoma tik tada, kai tai reikalinga, ir tik tokia apimtimi, kokia reikalinga tam, kad Darbuotojas galėtų atlikti darbinės funkcijas jam suteiktų įgalinimų ribose ir prisilaikant įstatyminių reikalavimų duomenų apsaugai (ypač 2016 m. balandžio 27 d. Reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)).

Asmens duomenys, patenkantys Darbuotojui darbinių pareigų atlikimo metu, yra laikomi ir traktuojami kaip konfidencialūs ir saugomi pagal šios Politikos nuostatas; jie negali būti atskleidžiami be teisėto pagrindo. Darbuotojas, abejojantys, ar turi teisę kitam Darbuotojui ar asmeniui atskleisti bet kokius Asmens duomenis, privalo kreiptis į Vadovą ar į Vadovo paskirtą įgaliotą asmenį, kad gautų patvirtinimą dėl tolimesnių veiksmų su Asmens duomenimis.

Kiekvienas Darbuotojas privalo laikytis šios Politikos, taip pat ir taikytinų įstatymų bei taisyklių, kuriomis nustatyti Asmens duomenų rinkimo, saugojimo bei tvarkymo reikalavimai. Politikos nesilaikymas bus laikomas šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu ir, Įmonės pasirinkimu, gali užtraukti drausmines sankcijas arba Darbuotojo atleidimą. Taip pat pažeidimą padariusiam Darbuotojui gali kilti administracinė arba baudžiamoji atsakomybė.

Kompiuterinių sistemų naudojimas

Bet kokie kompiuteriniai įrenginiai bei elektroninės duomenų bazės Darbuotojams yra pasiekiami priklausomai nuo jų darbinių pareigų, atsakomybės ir vadovaujantis „būtinumo žinoti“ principu. Tuo pačiu Įmonė pabrėžia, kad Darbuotojo priėjimas prie bet kokios duomenų bazės, nereiškia, kad Darbuotojas yra įgaliotas peržiūrėti ir naudoti visą toje bazėje esančią informaciją.

Įmonėje gali būti taikomi naudotojų ID, jie yra unikalūs ir identifikuoja konkretų Darbuotoją. Kiekvienas Darbuotojas yra atsakingas už visus veiksmus, susijusius su jo asmenine ID paskyra, todėl pagrindinė pareiga yra užtikrinti, kad Darbuotojo ID yra neprieinamas trečiosioms šalims, netgi kitiems Darbuotojams, nebent Įmonė būtų nustačiusi kitokią tvarką.

Kompiuterines sistemas ir duomenų bazes apsaugantys slaptažodžiai yra sudaromi atsakingai, tam kad nebūtų lengva juos atspėti, kad jie neapimtų asmens duomenų ir pagal poreikį būtų reguliariai keičiami. Kiekvienas Darbuotojas yra asmeniškai atsakingas už savo slaptažodžio saugojimą ir atitikimą šios Politikos nuostatoms ir bet kokioms kitoms Įmonės taisyklėms.

Išskyrus konkrečiai nustatytas išimtis, jokiais atvejais ir jokiais aplinkybėmis Įmonei, jos klientams ar bendradarbiavimo partneriams priklausantys įrenginiai ir/ar sistemos negali būti naudojami su Darbuotojo darbo pareigomis ar su Įmonės verslo veikla nesusijusiems tikslams.

Saugumo priemonės

Visiems bet koku būdu surinktiems ir tvarkomiems bet kokios formos (popierinės, elektroninės, kt.) Asmens duomenims ir su jais susijusiai informacijai yra taikomi šios Politikos ir bet kokių įstatymų reikalavimai dėl duomenų bei informacijos rinkimo, tvarkymo, apsaugos ir tolimesnio saugojimo, ir tokie dokumentai saugomi saugioje Įmonės paskirtoje vietoje taikytinų įstatymų ir/ arba Įmonės nustatytą laikotarpį.

Darbuotojams neleidžiama laikyti bet kokios su Asmens duomenimis susijusios informacijos savo įrenginiuose, išskyrus, kai jos laikinai reikia specifinei su darbu susijusiai veiklai. Visa reikalinga konfidenciali ir asmens tapatybę leidžianti nustatyti informacija turi būti saugoma tiktai Įmonės specialiai nurodytoje nuotolinėje saugykloje ir Įmonės intranete. Reikėtų vengti bet kokio tokių bylų parsisiuntimo į vietinius įrenginius ir tokius veiksmus atlikti tik esant būtinybei, susijusiai su informacijos tvarkymu darbiniais tikslais.

Prisilaikydami taikytinų įstatymų ir taisyklių, tinkamai įgalioti Įmonės atstovai gali filtruoti ir stebėti Darbuotojų interneto prieigą ir internete vykdomas operacijas.

Į Įmonėje naudojamą įrangą gali būti instaliuojamos ir naudojamos tik Įmonės leidžiamos

sistemos ir licencijuota programinė įranga. Prieš parsisiunčiant ir instaliuojant bet kokią programinę įrangą į Darbuotojų turimus ir naudojamus įrenginius, dėl šioje Politikoje nurodytų priežasčių reikalingas atitinkamo Įmonės specialisto leidimas.

Tais atvejais, kai Darbuotojai prisijungdami prie darbinių Įmonės išteklių (pvz., ryšių su klientais valdymas, elektroninis paštas, internetinės/ nuotolinės duomenų bazės) naudoja namų įrenginius, Darbuotojai privalo laikytis šios Politikos reikalavimų taip pat, kaip ir naudodami Įmonės suteiktą įrangą. Atitinkamai yra draudžiama saugoti bet kokius su Asmens duomenimis susijusius duomenis ir informaciją įrenginyje, bet koks duomenų tvarkymas leidžiamas tik per Įmonės naudojamas nuotolines arba internetines saugyklas.

Visais atvejais griežtai draudžiama naudotis viešais prieigos įrenginiais (pvz., interneto kavinėse, bibliotekose, kt.), nebent tai ypatingai svarbus ir skubus darbas, ir Darbuotojas gauna aiškų rašytinį sutikimą dėl tokių veiksmų.

Tuo atveju, jeigu Darbuotojui suteikiama prieiga prie Įmonės kliento ar bendradarbiavimo partnerio bylų saugojimo sistemos, Darbuotojas privalo naudoti kliento arba partnerio suteiktus prieigos įrankius bei laikytis jam nurodytų informacijos/ duomenų tvarkymo saugumo taisyklių reikalavimų (įskaitant šifravimo sistemų, slaptažodžių, duomenų naudojimo apribojimų, nurodytų buvimo vietų naudojimą ir kt.)

Kai Įmonės nuožiūra saugomi Asmens duomenys ir su jais susijusi informacija tampa nebereikalinga Įmonės veikloje, tokie duomenys ir informacija ištrinama, visos jos kopijos sunaikinamos, o su atitinkamos informacijos ir duomenų tvarkymu susiję Darbuotojai atitinkamai informuojami apie jų pareigą ištrinti bei sunaikinti duomenis, kurių jiems nebereikia darbinių funkcijų vykdymui. Toks reikalavimas gražinti Įmonei, ištrinti ir sunaikinti kopijas automatiškai taikomas tuo atveju, kai nutraukiami atitinkamo Darbuotojo darbo santykiai.

Pranešimas apie saugumo incidentus

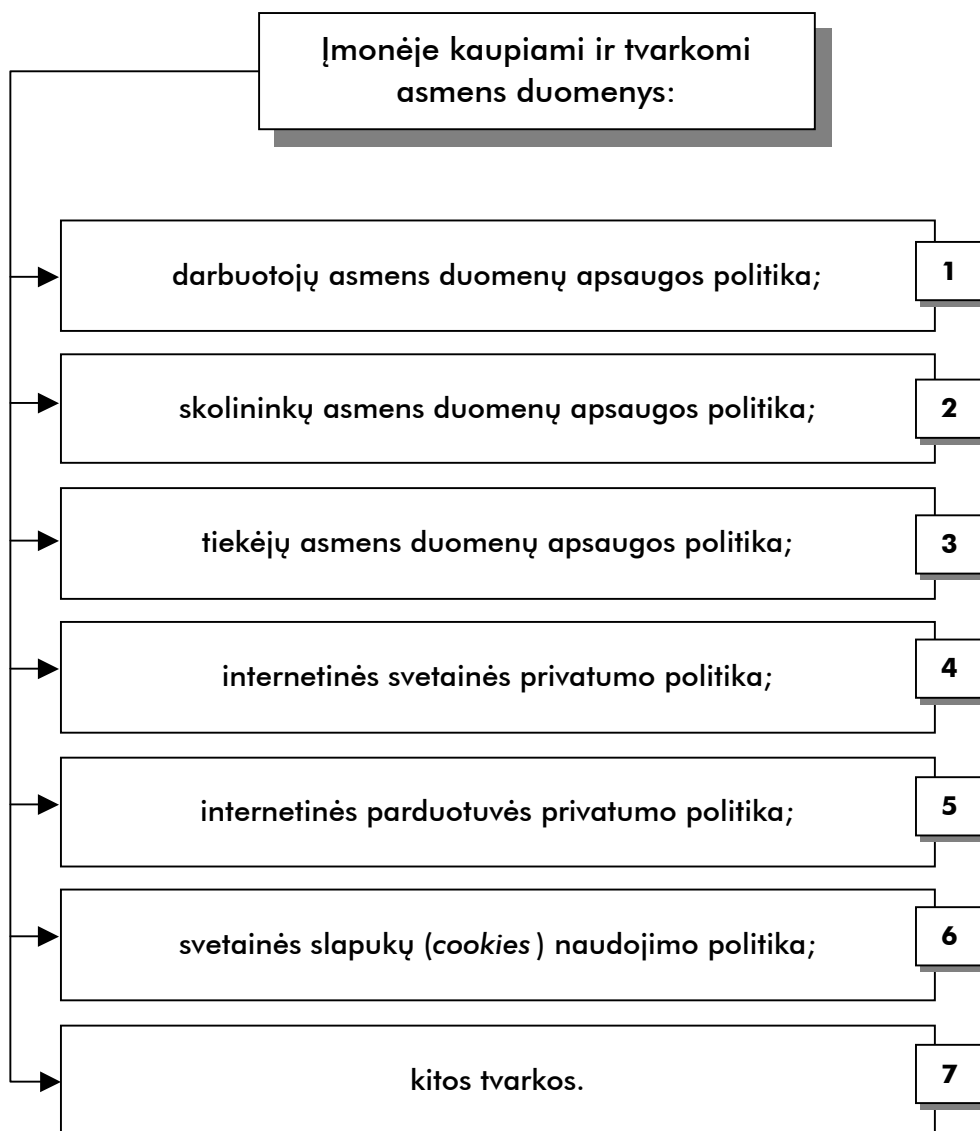
Apie visus Asmens duomenų tvarkymo saugumo incidentus ar grėsusius incidentus turi būti nedelsiant pranešta Vadovui, ir turi būti nedelsiant imamas priemonių išvengti galimos žalos, kilusią žalą panaikinti ir buvusią saugumo būseną atkurti.

Prireikus, Vadovas imasi pareigos užtikrinti, kad apie Asmens duomenų ir su jais susijusios informacijos saugumo pažeidimus būtų pranešta valdžios institucijoms ir susijusiems asmenims, kaip numatyta taikytinuose įstatymuose ir taisyklėse ir/ arba Europos Sąjungos įstatymuose.

3.2. Darbuotojų asmens duomenų apsaugos politikos parengimas, darbo sutarčių keitimas

Atskiroms asmens duomenų grupėms taikomos apsaugos politikos

DARBUOTOJŲ ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS, ORGANIZUOJANT DARBĄ NUOTOLINIU BŪDU

**(2020-04-09 Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos metodinė
rekomendacija)**

Asmens duomenų apimtis

Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (toliau – BDAR) įtvirtina pareigą tvarkyti tik tuos asmens duomenis, kurie yra būtini konkrečiam tikslui pasiekti. Taigi, **organizuojant nuotolinį darbą, pirmiausiai, reikėtų įvertinti:**

Kokie darbuotojai, atsižvelgiant į funkcijų ir atliekamų užduočių specifiką, gali dirbti nuotoliniu būdu?

Priklausomai nuo konkrečios veiklos, šiuo atveju *papildomai gali būti tvarkomi tokie asmens duomenys kaip, pavyzdžiui, darbo nuotoliniu būdu faktas ir režimas.*

Kokios darbo priemonės yra būtinos nuotoliniam darbui organizuoti?

Jei darbuotojui reikia išduoti priemones nuotoliniam darbui užtikrinti (kompiuteris, mobilusis įrenginys, šifruoto nuotolinio prisijungimo atmintukai, kt.), tokiu atveju *papildomai gali būti tvarkomi susisteminti rinkiniai apie tokių priemonių išdavimą, sąlygas.*

Ar organizuojant darbą nuotoliniu būdu yra būtina jungtis prie duomenų valdytojo (duomenų tvarkytojų) resursų ar įrankių?

Jei atsakymas teigiamas, reikėtų įvertinti kiekvieną resursą ar įrankį atskirai, atsižvelgiant į tai, ar šie resursai jau yra naudojami įprastoje darbdavio veikloje ir, jei taip, kokie asmens duomenys dėl tokio naudojimo yra tvarkomi, nepriklausomai nuo to, ar prie resurso ar įrankio jungiamasi nuotoliniu būdu. Svarbu *įvertinti ir tai, ar jungiantis prie šių resursų nuotoliniu būdu reikalinga tvarkyti papildomus duomenis ir kokiais tikslais.*

Tuo atveju, jei dėl nuotolinio darbo būtina pradėti naudoti naujus resursus ar įrankius, būtina įvertinti ne tik paties resurso ar įrankio patikimumą, tačiau taip pat, *kokie asmens duomenys, naudojantis šiuo resursu ar įrankiu, būtų tvarkomi ir kokiais tikslais.* Primin-tina, kad, naudojantis elektroniniais resursais ar įrankiais, be prisijungimo duomenų (pa-vyzdžiui, prisijungimo vardas ir jo sąsaja su konkrečiu darbuotoju, taip pat žurnalo įrašų (angl. log)) ir prieigos teisių, taip pat tvarkomi ir kiti asmens duomenys, pavyzdžiui, susiję su užduočių vykdymu, atlikimu, rezultatais.

Pastaba! Darbdaviai turi įvertinti, kokius asmens duomenis būtina tvarkyti, organizuo-jant nuotolinį darbą, ir nesiimti perteklinio asmens duomenų tvarkymo veiksmų.

Darbuotojų stebėseną

Darbo organizavimas nuotoliniu būdu savaime nereiškia darbdavio pareigos imtis darbuotojų stebėsenos priemonių (stebėti susirašinėjamą elektroniniu paštu, fiksuoti veiksmus, naudojantis darbdavio suteiktu kompiuteriu ar mobiliuoju įrenginiu, įrašinėti pokalbius ar kt.), taip pat nereiškia, kad tokios priemonės yra būtinos ar proporcingos. **Nors darbuotojo veiksmų, naudojantis darbdavio resursais ar įrankiais darbo metu, stebėseną savaime nėra laikytina pažeidimu, tačiau ji turi būti vykdoma laikantis BDAR reikalavimų.** Darbdavys prieš pradėdamas konkretaus darbuotojo stebėseną turi:

– Įvertinti darbuotojo stebėsenos proporcingumą siekiamiems tikslams, t. y. *ar darbdavio interesai yra viršesni už darbuotojo interesus ir pagrindines teises ir laisves*

Darbuotojo stebėseną *negali būti pagrįsta darbuotojo sutikimu, nes dėl darbdavio ir darbuotojo santykiams būdingos priklausomybės nėra tikėtina, kad duomenų subjektas galėtų neduoti savo darbdaviui sutikimo, kad būtų tvarkomi jo asmens duomenys, be baimės ar realios rizikos patirti neigiamą poveikį dėl savo nesutikimo.* Taigi, esant darbuotojo ir darbdavio padėties disbalansui, darbuotojo sutikimas paprastai neatitiktų laisvos valios kriterijaus.

Atsižvelgiant į tai, darbdavys, siekdamas vykdyti darbuotojo stebėseną, paprastai galėtų remtis BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktu, o ši teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlyga įpareigoja duomenų valdytoją atlikti interesų pusiausvyros testą, siekiant įvertinti, ar jo interesai persveria darbuotojo interesus ir pagrindines teises ir laisves.

– *Atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą* (toliau – PDAV)

PDAV *privalo būti atliktas* tuo atveju, kai asmens darbuotojų asmens duomenys tvarkomi darbuotojo stebėsenos ar kontrolės tikslais: asmens vaizdo ir (ar) garso duomenų tvarkymas darbo vietoje ir (ar) duomenų valdytojo patalpose ar teritorijose, kuriose dirba jo darbuotojai; asmens duomenų, susijusių su darbuotojų, komunikacijos, elgesio, vietos ar judėjimo stebėseną, tvarkymas. Atliekant PDAV turėtų būti išsamiai ir visapusiškai įvertinti galimi pavojai ir priemonės, tokio pavojaus sumažinimui (suvaldymui). Tuo atveju, jei atlikus PDAV konstatuojama, kad tvarkant duomenis kiltų didelis pavojus, jei duomenų valdytojas nesiimtų priemonių pavojui sumažinti, duomenų valdytojas turi kreiptis į Inspekciją išankstinių konsultacijų.

– *Parengti darbuotojų stebėsenos tvarką (taisykles) ir supažindinti su jomis darbuotojus*

Darbdavys *privalo išsamiai dokumentuoti* darbuotojų stebėsenos, jei ji atliekama laikantis BDAR reikalavimų, tvarką: **kokie darbuotojai, kokiais atvejais ir kokiomis sąlygomis bus stebimi.** Pavyzdžiui, ar bus stebimi visi darbuotojai (jei ne – kaip bus atrinkta, kurie darbuotojai bus stebimi), ar bus stebimas naudojimasis visais darbdavio resursais ar įrankiais (jei ne, kokie konkrečiai resursai ar įrankiai bus stebimi), ar bus vykdoma nuolatinė ar periodinė stebėseną (jei periodinė, koks bus jos periodiškumas ir nuo ko jis priklausys) ir t. t.

Darbuotojai turi būti pasirašytinai ar **kitu informavimo faktą įrodančiu būdu supažindinti su tokia tvarka** ir ji turi būti aiški, kad darbuotojai suprastų jų asmens duomenų tvarkymo darbdavio veikloje apimtį, pasekmes ir kad vėliau jiems nebūtų netikėta, kaip naudojami jų asmens duomenys, tokiu būdu užtikrinant tinkamą skaidrumo principo įgyvendinimą.

Darbuotojų informavimas

Skaidrumo principo reikalavimai (BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punktas) įpareigoja darbdavį informuoti darbuotojus apie jų asmens duomenų tvarkymą ne tik pirminiame duomenų tvarkymo etape, tačiau ir vėlesniuose duomenų tvarkymo etapuose. Kitaip tariant, **jei dėl nuotolinio darbo keičiasi darbuotojų asmens duomenų tvarkymas (apimtis, trukmė, tikslai, kt.), apie kuri jį buvo informuoti, darbdavys turi parengti privatumo pranešimą, susijusį su darbuotojų asmens duomenų tvarkymu, jiems dirbant nuotoliniu būdu** (atsižvelgiant į BDAR 13 straipsnį), arba atnaujinti turimą privatumo pranešimą, aiškiai identifikuojant, kas konkrečiai keičiasi.

Darbdavys be pirmiau nurodytų pareigų taip pat **turi tinkamai *instrukuoti* darbuotojus:**

– Kaip **tinkamai naudotis darbdavio resursais ar įrankiais nuotoliniu būdu;**

– **Kokios yra darbuotojų pareigos**, vykdant funkcijas nuotoliniu būdu (operacinių sistemų naudojimas ir atnaujinimas, reikalavimai antivirusinėms programoms, slaptažodžių pasirinkimas ir keitimas, interneto grėsmės, pareiga atsijungti nuo resurso ar įrankio, kai juo nėra naudojama, tokiu būdu ribojant trečiųjų asmenų neteisėtas prieigas prie asmens duomenų ir darbdavio resursų ar įrankių);

– Į ką ir kokia tvarka **kreiptis įvykus saugumo incidentui** ar asmens duomenų saugumo pažeidimui ir pan.

Saugumo priemonės

Darbdavys, organizuodamas darbą nuotoliniu būdu, taip pat turėtų **įvertinti šiuos aspektus:**

– Jei nuotolinio darbo metu naudojami susirašinėjimo įrankiai (pavyzdžiui, *Teams, Hangout, Jaber, Telegram* ar kt.), darbdavys turi **įvertinti, kaip toks susirašinėjimas (visas ar tik nesusijęs su darbo procesu) bus naikinamas ir kas už tai atsakingas?**

– Ar darbdavio resursais ar įrankiais naudojama tik turint autorizuotas (individualias) prieigas (svarbu **užtikrinti, kad kiekvienas naudotojas turėtų atskirą prieigą**)?

– Kaip užtikrinama prieigų kontrolė (**kiek asmenų gali turėti administratoriaus teises, kas gali suteikti, keisti ir naikinti prieigas, kt.**)?

– Koku **būdu yra naudojami darbdavio resursai ar įrankiai** (internetu svetainė, interneto platforma, aplikacija ar į kompiuterį įdiegiama programinė įranga)?

– **Kokie asmens duomenys bus surinkti** darbdavio resurso ar įrankio naudojimo metu, kur ir kiek laiko jie bus saugomi?

– **Kokios techninės saugumo priemonės yra įdiegtos** (įvertinti, kad darbuotojų namuose nėra papildomų tinklo saugumo priemonių, pavyzdžiui, ugniasienės)?

– Ar konkretus resursas ar įrankis **užtikrina galimybę įgyvendinti duomenų subjektų teises**, įtvirtintas BDAR?

Darbo sutarties nuostatos dėl asmens duomenų saugumo užtikrinimo

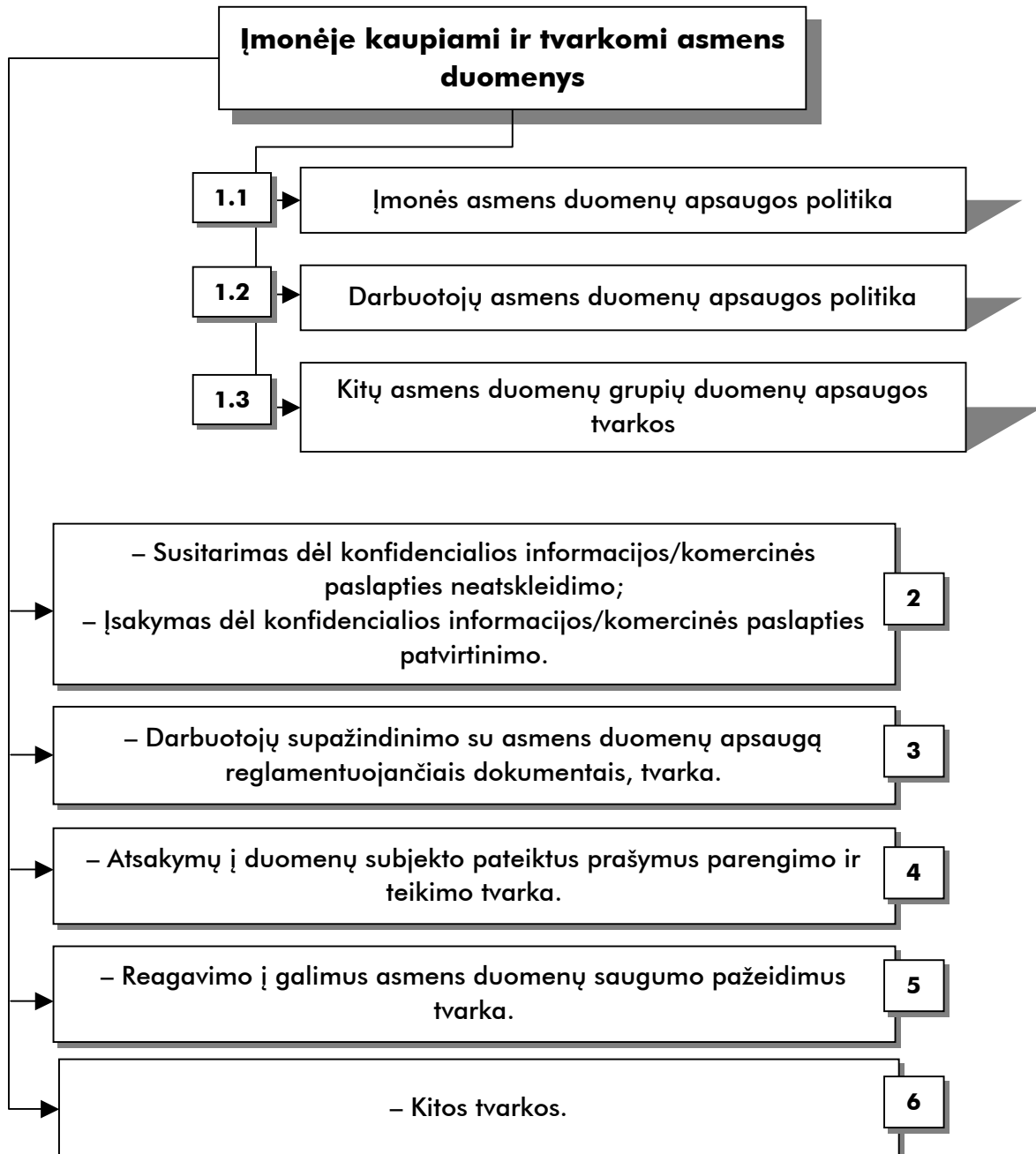
– Darbdavys ir _____ (toliau – Darbuotojas) sutaria, kad Darbuotojas, vykdydamas pavestas darbines pareigas, turi teisę Darbdavio vardu rinkti asmens duomenis, juos atitinkama forma išsaugoti ir sisteminti, kopijuoti, perrašyti, archyvuoti, keisti, sunaikinti ir pan. Tačiau, tai daryti Darbuotojas gali tik vykdydamas pavestas darbines pareigas, kiek tai susiję su pareigų tinkamu atlikimu, besąlygiškai laikydamasis Darbdavio nustatytų asmens duomenų tvarkymo reikalavimų. Tuo pačiu aiškiai sutariama, kad darbuotojas neturi teisės tvarkyti asmens duomenų, jeigu tai nesusiję su pareigų vykdymu, jeigu tai prieštarauja Darbdavio nustatytoms asmens duomenų saugojimo bei tvarkymo vidinėms tvarkoms. Šios Darbuotojui suteiktos teisės pastarasis negali perduoti kitiems asmenims be atskiro rašytinio Darbdavio nurodymo.

– Darbuotojas išsipareigoja šios Darbo sutarties galiojimo laikotarpiu ar jos nutraukimo atveju, gavęs atitinkamą Darbdavio reikalavimą, nedelsiant jam perduoti visus ir bet kuriuos klientų sąrašus, korespondenciją ir/ar kitus dokumentus ir duomenis (tame tarpe ir tuos, kurie susiję su kitų asmenų asmens duomenimis), turtą (kompiuterį, programinę įrangą, programas, kitą jam perduotą turtą) ir/ar duomenis bei duomenų laikmenas, priklausančias darbdaviui.

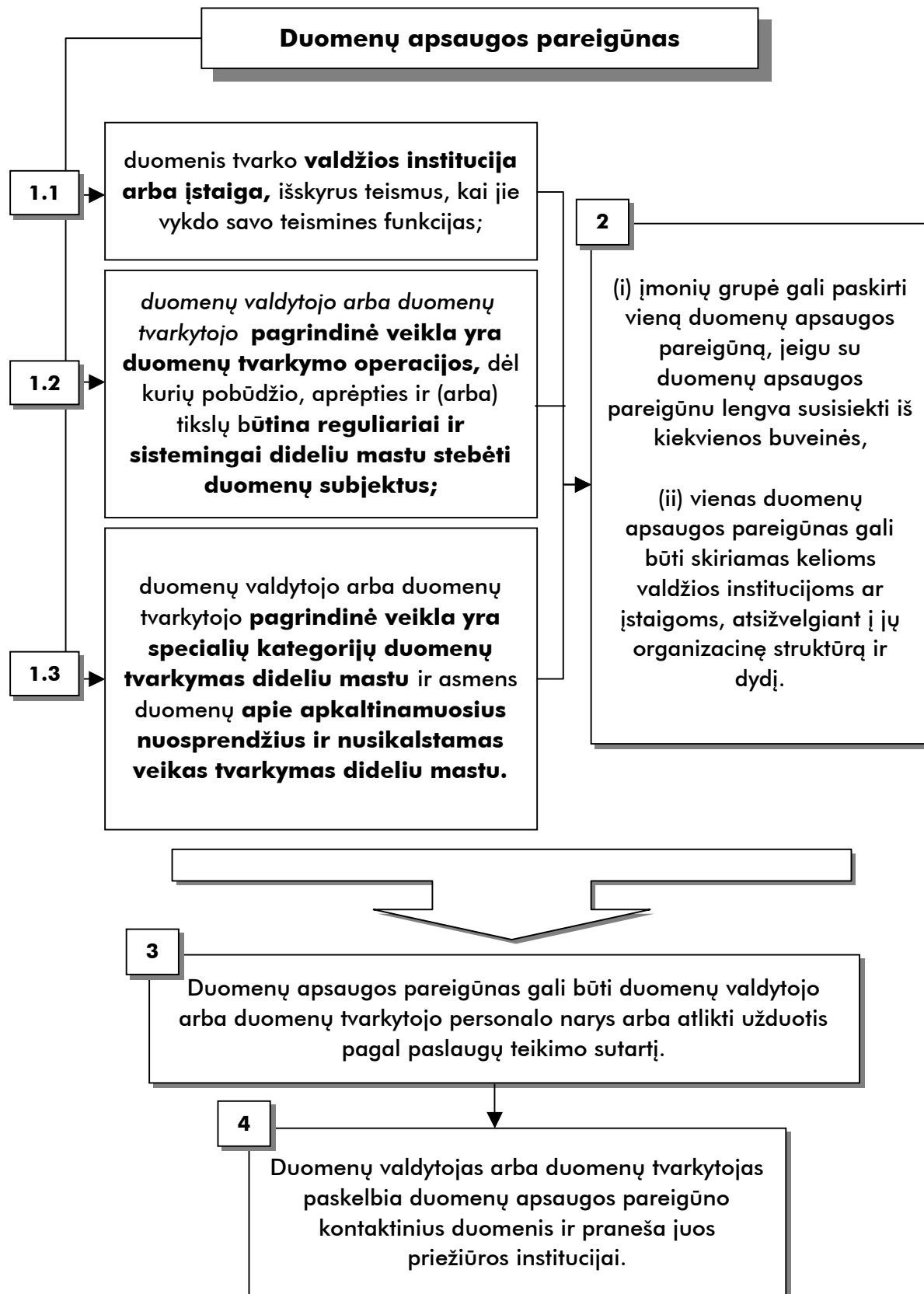
3.3. Papildomų tvarkų parengimas

Įvairios kito tvarkos, susijusios su asmens duomenų apsauga

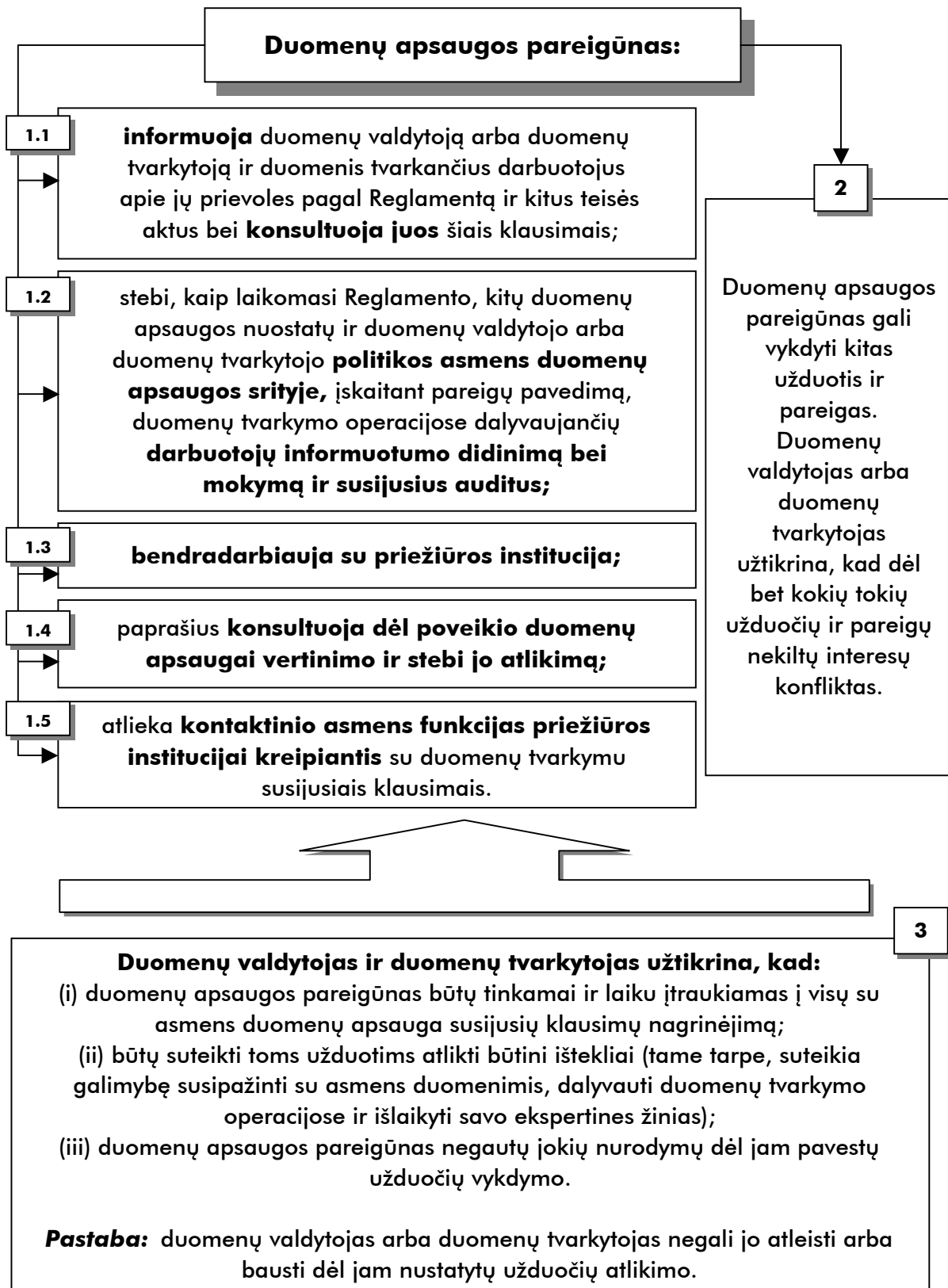

3.4. Duomenų apsaugos pareigūno pareigybė

Duomenų apsaugos pareigūnas (Bendrasis duomenų apsaugos reglamento 37–39 str.)

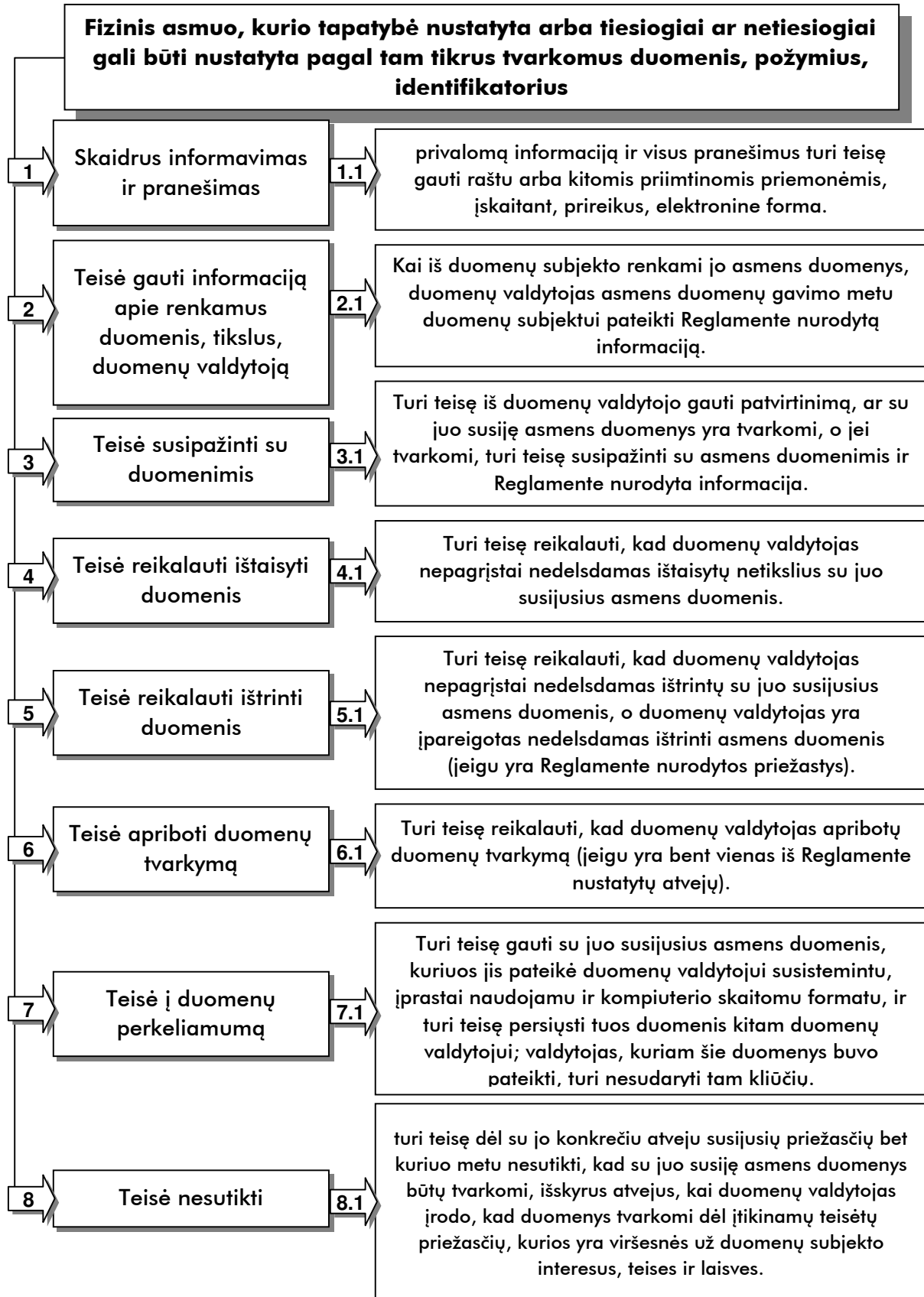
Duomenų apsaugos pareigūno statusas ir užduotys (Bendrasis duomenų apsaugos reglamento 37–39 str.)

4. ASMENS DUOMENŲ SUBJEKTO TEISĖS IR ĮMONĖS PAREIGOS

Duomenų subjekto teisės

(Bendrasis duomenų apsaugos reglamento 12–21 str.)

Duomenų subjekto teisės ir įmonės pareigos (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)

Eil. Nr.	Duomenų subjekto teisė	Įgyvendinimo sąlygos	Pastabos
1	2	3	4
1.	<p><i>Teisė į aiškią ir suprantamą informaciją</i></p>	<p>Duomenų valdytojas imasi tinkamų priemonių, kad reikiamą informaciją ir visus pranešimus, susijusius su duomenų tvarkymu, duomenų subjektui pateiktų glausta, skaidria, suprantama ir lengvai prieinama forma, aiškia ir paprasta kalba, ypač jei informacija yra konkrečiai skirta vaikui. Informacija pateikiama raštu arba kitomis priemonėmis, įskaitant, prireikus, elektronine forma. Duomenų subjekto prašymu informacija gali būti suteikta žodžiu, jeigu duomenų subjekto tapatybė įrodoma kitomis priemonėmis.</p> <p>Duomenų valdytojas nepagrįstai nedelsdamas, ne vėliau kaip per 1 mėn. nuo prašymo gavimo, pateikia duomenų subjektui informaciją apie veiksmus, kurių imtasi gavus prašymą. Arba informuoja duomenų subjektą apie neveikimo priežastis ir apie galimybę pateikti skundą priežiūros institucijai. Tas laikotarpis prireikus gali būti pratęstas dar 2 mėn., atsižvelgiant į prašymų sudėtingumą ir skaičių. Duomenų valdytojas per 1 mėn. nuo prašymo gavimo informuoja duomenų subjektą apie tokį pratęsimą, kartu pateikdamas vėlavimo priežastis.</p> <p>Kai duomenų valdytojas turi pagrįstų abejonių dėl prašymą pateikusių fizinio asmens tapatybės, duomenų valdytojas gali paprašyti pateikti papildomos informacijos, reikalingos norint patvirtinti duomenų subjekto tapatybę.</p>	<p><i>BDAR 12 str.</i></p> <p>Teikiama informacija ir visi pranešimai bei visi veiksmai yra nemokami (išskyrus, jeigu duomenų subjekto prašymai yra akivaizdžiai nepagrįsti arba neproporcingi).</p>
2.	<p>Teisė, kad būtų atskleista informacija apie renkamus duomenis, tikslus, duomenų valdytoją</p>	<p><i>Kai duomenys renkami iš paties duomenų subjekto</i></p> <p>Kai iš duomenų subjekto renkami jo asmens duomenys, duomenų valdytojas asmens duomenų gavimo metu duomenų subjektui pateikia šią informaciją:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) duomenų valdytojo ir duomenų valdytojo atstovo tapatybę ir kontaktinius duomenis; b) duomenų apsaugos pareigūno (jeigu taikoma), kontaktinius duomenis; c) duomenų tvarkymo tikslus, dėl kurių ketinama tvarkyti asmens duomenis, taip pat duomenų tvarkymo teisinį pagrindą; d) kai duomenų tvarkymas atliekamas siekiant teisėtų duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų, privalu nurodyti teisėtus duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesus; e) jei yra, asmens duomenų gavėjus arba asmens duomenų gavėjų kategorijas f) kai taikoma, apie duomenų valdytojo ketinimą asmens duomenis perduoti į trečiąją valstybę arba tarptautinei – tinkamas arba pritaikytas apsaugos priemonės ir būdus, kaip gauti jų kopiją arba kur suteikiama galimybė su jais susipažinti. <p>Be aukščiau nurodytos informacijos, duomenų valdytojas asmens duomenų gavimo metu duomenų subjektui pateikia toliau nurodytą kitą informaciją, būtiną duomenų tvarkymo sąžiningumui ir skaidrumui užtikrinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) asmens duomenų saugojimo laikotarpį arba, jei tai neįmanoma, kriterijus, taikomus tam laikotarpiui nustatyti; 	<p><i>BDAR 13–14 str.</i></p> <p>Jeigu duomenų valdytojas ketina toliau tvarkyti asmens duomenis kitu tikslu nei tas, kuriuo asmens duomenys buvo renkami, prieš</p>

	<p>b) teisę prašyti, kad duomenų valdytojas leistų susipažinti su duomenų subjekto asmens duomenimis ir juos ištaisyti arba ištrinti, arba apribotų duomenų tvarkymą, arba teisę nesutikti, kad duomenys būtų tvarkomi, taip pat teisę į duomenų perkeliamumą;</p> <p>c) kai duomenų tvarkymas grindžiamas sutikimu tvarkyti duomenis, teisę bet kuriuo metu atšaukti sutikimą, nedarant poveikio sutikimu grindžiamo duomenų tvarkymo iki sutikimo atšaukimo teisėtumui;</p> <p>d) teisę pateikti skundą priežiūros institucijai;</p> <p>e) tai, ar asmens duomenų pateikimas yra teisės aktais arba sutartyje numatytas reikalavimas, ar reikalavimas, kurį būtina įvykdyti norint sudaryti sutartį, taip pat tai, ar duomenų subjektas privalo pateikti asmens duomenis, ir informaciją apie galimas tokių duomenų nepateikimo pasekmes;</p> <p>f) tai, kad esama Reglamento 22 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodyto automatizuoto sprendimų priėmimo, įskaitant profiliavimą, ir, bent tais atvejais, prasmingą informaciją apie loginį jo pagrindimą, taip pat tokio duomenų tvarkymo reikšmę ir numatomas pasekmes duomenų subjektui.</p> <p><i>Kai duomenys gaunami ne iš paties duomenų subjekto</i> Kai asmens duomenys yra gauti ne iš duomenų subjekto, duomenų valdytojas pateikia duomenų subjektui šią informaciją:</p> <p>a) duomenų valdytojo ir duomenų valdytojo atstovo, jei taikoma, tapatybę ir kontaktinius duomenis;</p> <p>b) duomenų apsaugos pareigūno (jei taikoma), kontaktinius duomenis;</p> <p>c) duomenų tvarkymo tikslus, kuriais ketinama tvarkyti asmens duomenis, taip pat duomenų tvarkymo teisinį pagrindą;</p> <p>d) atitinkamų asmens duomenų kategorijas;</p> <p>e) jei jos yra, asmens duomenų gavėjus arba asmens duomenų gavėjų kategorijas;</p> <p>f) kai taikoma, apie duomenų valdytojo ketinimą asmens duomenis perduoti gavėjui trečiojoje valstybėje arba tarptautinei organizacijai – tinkamas arba pritaikytas apsaugos priemonės ir būdus, kaip gauti jų kopiją arba kur suteikiama galimybė su jais susipažinti.</p> <p>Be aukščiau nurodytos informacijos, duomenų valdytojas pateikia duomenų subjektui toliau nurodytą papildomą informaciją, būtiną tvarkymo sąžiningumui ir skaidrumui duomenų subjekto atžvilgiu užtikrinti:</p> <p>a) asmens duomenų saugojimo laikotarpį arba, jei tai neįmanoma, kriterijus, taikomus tam laikotarpiui nustatyti;</p> <p>b) kai tvarkyti duomenis būtina siekiant teisėtų duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų, teisėtus duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesus;</p> <p>c) teisę prašyti, kad duomenų valdytojas leistų susipažinti su duomenų subjekto asmens duomenimis ir juos ištaisyti arba ištrinti, arba apribotų duomenų tvarkymą, ir teisę nesutikti, kad duomenys būtų tvarkomi, taip pat teisę į duomenų perkeliamumą;</p> <p>d) kai duomenų tvarkymas grindžiamas asmens sutikimu tvarkyti duomenis, teisę bet kuriuo metu atšaukti sutikimą, nedarant poveikio sutikimu grindžiamo duomenų tvarkymo iki sutikimo atšaukimo teisėtumui;</p>	<p>taip toliau tvarkydamas duomenis duomenų valdytojas pateikia duomenų subjektui informaciją apie tą kitą tikslą ir visą kitą čia nurodytą papildomą informaciją.</p>
--	--	--

		<p>e) teisę pateikti skundą priežiūros institucijai;</p> <p>f) koks yra asmens duomenų kilmės šaltinis, ir, jei taikoma, ar duomenys gauti iš viešai prieinamų šaltinių;</p> <p>g) tai, kad esama Reglamento 22 straipsnio 1 ir 4 dalyse nurodyto automatizuoto sprendimų priėmimo, įskaitant profiliavimą, ir, bent tais atvejais, prasmingą informaciją apie loginį jo pagrindimą, taip pat tokio duomenų tvarkymo reikšmę ir numatomas pasekmes duomenų subjektui.</p>	
3.	Teisė susipažinti su duomenimis	<p>Duomenų subjektas turi teisę iš duomenų valdytojo gauti patvirtinimą, ar su juo susiję asmens duomenys yra tvarkomi, o jei tokie asmens duomenys yra tvarkomi, turi teisę susipažinti su asmens duomenimis ir aukščiau (2 eilutė) nurodyta informacija.</p> <p>Duomenų valdytojas, įgyvendindamas šią duomenų subjekto teisę, pateikia tvarkomų asmens duomenų kopiją. Už bet kurias kitas duomenų subjekto prašomas kopijas duomenų valdytojas gali imti pagrįstą mokestį, nustatomą pagal administracines išlaidas. Kai duomenų subjektas prašymą pateikia elektroninėmis priemonėmis ir išskyrus atvejus, kai duomenų subjektas paprašo ją pateikti kitaip, informacija pateikiama įprastai naudojama elektronine forma.</p>	<i>BDAR 15 str.</i>
4.	Teisė reikalauti ištaisyti duomenis	<p>Duomenų subjektas turi teisę reikalauti, kad duomenų valdytojas nepagrįstai nedelsdamas ištaisytų netikslius su juo susijusius asmens duomenis. Atsižvelgiant į tikslus, kuriais duomenys buvo tvarkomi, duomenų subjektas turi teisę reikalauti, kad būtų papildyti neišsamūs asmens duomenys.</p>	<i>BDAR 16 str.</i>
5.	Teisė reikalauti ištrinti duomenis	<p>Duomenų subjektas turi teisę reikalauti, kad duomenų valdytojas nepagrįstai nedelsdamas ištrintų su juo susijusius asmens duomenis, o duomenų valdytojas yra įpareigotas nepagrįstai nedelsdamas ištrinti asmens duomenis, jei tai galima pagrįsti viena iš šių priežasčių:</p> <p>a) asmens duomenys nebėra reikalingi, kad būtų pasiekti tikslai, kuriais jie buvo renkami arba kitaip tvarkomi;</p> <p>b) asmens duomenų subjektas atšaukia sutikimą, kuriuo grindžiamas duomenų tvarkymas, ir nėra jokio kito teisinio pagrindo tvarkyti duomenis;</p> <p>c) asmens duomenų subjektas nesutinka su duomenų tvarkymu pagal Reglamento 21 straipsnio 1 d. ir nėra viršesnių teisėtų priežasčių tvarkyti duomenis;</p> <p>d) asmens duomenys buvo tvarkomi neteisėtai;</p> <p>e) asmens duomenys turi būti ištrinti laikantis nustatytos teisinės prievolės;</p> <p>f) asmens duomenys buvo surinkti Reglamento 8 straipsnio 1 d. nurodyto informacinės visuomenės paslaugų siūlymo kontekste (kai tai siejama su vaiku).</p> <p>Kai duomenų valdytojas viešai paskelbė asmens duomenis ir pagal duomenų subjekto reikalavimą privalo asmens duomenis ištrinti, duomenų valdytojas, atsižvelgdamas į turimas technologijas ir įgyvendinimo sąnaudas, imasi pagrįstų veiksmų, įskaitant technines priemones, kad informuotų duomenis tvarkančius duomenų valdytojus, jog duomenų subjektas paprašė, kad tokie duomenų valdytojai ištrintų visas nuorodas į tuos asmens duomenis arba jų kopijas ar dublikatus.</p>	<i>BDAR 17 str.</i>

6.	Teisė apriboti duomenų tvarkymą	<p>Duomenų subjektas turi teisę reikalauti, kad duomenų valdytojas apribotų duomenų tvarkymą kai taikomas vienas iš šių atvejų:</p> <p>a) asmens duomenų subjektas užginčija duomenų tikslumą tokiam laikotarpiui, per kurį duomenų valdytojas gali patikrinti asmens duomenų tikslumą;</p> <p>b) asmens duomenų tvarkymas yra neteisėtas ir duomenų subjektas nesutinka, kad duomenys būtų ištrinti, ir vietoj to prašo apriboti jų naudojimą;</p> <p>c) duomenų valdytojui nebereikia asmens duomenų duomenų tvarkymo tikslais, tačiau jų reikia duomenų subjektui siekiant pareikšti, vykdyti arba apginti teisinius reikalavimus;</p> <p>d) duomenų subjektas pagal Reglamento 21 straipsnio 1 d. paprašė duomenų tvarkymui, kol bus patikrinta, ar duomenų valdytojo teisėtose priemonėse yra viršesnės už duomenų subjekto priemonės.</p> <p>Kai duomenų tvarkymas yra apribotas aukščiau nurodytais pagrindais, tokius asmens duomenis galima tvarkyti, išskyrus saugojimą, tik gavus duomenų subjekto sutikimą arba siekiant pareikšti, vykdyti arba apginti teisinius reikalavimus, arba apsaugoti kito fizinio ar juridinio asmens teises, arba dėl svarbaus Sąjungos arba valstybės narės viešojo intereso priežasčių.</p>	<p><i>BDAR 18 str.</i></p> <p>Duomenų subjektą, kuris pasiekė, kad būtų apribotas duomenų tvarkymas, duomenų valdytojas informuoja prieš panaikinant apribojimą tvarkyti duomenis.</p>
7.	Teisė į duomenų perkeliamumą	<p>Duomenų subjektas turi teisę gauti su juo susijusius asmens duomenis, kuriuos jis pateikė duomenų valdytojui susistemintu, įprastai naudojamu ir kompiuterio skaitomu formatu, ir turi teisę persiųsti tuos duomenis kitam duomenų valdytojui, o duomenų valdytojas, kuriam asmens duomenys buvo pateikti, turi nesudaryti tam kliūčių, kai:</p> <p>a) duomenų tvarkymas yra grindžiamas sutikimu arba sutartimi;</p> <p>b) duomenys yra tvarkomi automatizuotomis priemonėmis.</p> <p>Naudodamasis savo teise į duomenų perkeliamumą, duomenų subjektas turi teisę, kad vienas duomenų valdytojas asmens duomenis tiesiogiai persiųstų kitam, kai tai techniškai įmanoma. Ši teisė negali daryti neigiamo poveikio kitų teisėms ir laisvėms.</p>	<p><i>BDAR 20 str.</i></p> <p>Teisė netaikoma, kai tvarkyti duomenis būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labai arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas.</p>
8.	Teisė nesutikti	<p>Duomenų subjektas turi teisę dėl su jo konkrečiu atveju susijusių priežasčių bet kuriuo metu nesutikti, kad su juo susiję asmens duomenys būtų tvarkomi, kai toks duomenų tvarkymas vykdomas siekiant teisėtų duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų ar siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labai arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas, įskaitant profiliavimą remiantis tomis nuostatomis. Duomenų valdytojas tokiu atveju nebetvarko asmens duomenų, išskyrus atvejus, kai duomenų valdytojas įrodo, kad duomenys tvarkomi dėl įtakingų teisėtų priežasčių, kurios yra viršesnės už duomenų subjekto interesus, teises ir laisves, arba siekiant pareikšti, vykdyti ar apginti teisinius reikalavimus.</p> <p>Kai asmens duomenys tvarkomi tiesioginės rinkodaros tikslais, duomenų subjektas turi teisę bet kuriuo metu nesutikti, kad su juo susiję asmens duomenys būtų tvarkomi tokios rinkodaros tikslais, įskaitant profiliavimą, kiek jis susijęs su tokia tiesiogine rinkodara.</p>	<p><i>BDAR 21 str.</i></p>

Pastaba: kiekvienam duomenų gavėjui, kuriam buvo atskleisti asmens duomenys, duomenų valdytojas praneša apie bet kokią asmens duomenų ištaisymą, ištrinimą arba tvarkymo apribojimą, vykdomą įgyvendinant duomenų subjekto teises dėl duomenų ištaisymo, dėl teisės būti pamirštam bei teisės apriboti duomenų tvarkymą, nebent to padaryti nebūtų įmanoma arba tai pareikalautų neproporcingų pastangų. Duomenų subjektui paprašius, duomenų valdytojas informuoja duomenų subjektą apie tokius duomenų gavėjus (BDAR 19 str.)

Forma patvirtinta
 Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos
 direktoriaus 2021 m. kovo 2 d.
 įsakymu Nr. 1T-19 (1.12.E)

(Skundo rekomenduojama forma)

Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai
 L. Sapiegos g. 17, Vilnius
 El. p. ada@ada.lt

SKUNDAS

20 m. _____ d.
 (data)

 (vieta)

1. PAREIŠKĖJO DUOMENYS

1.1. Kai pareiškėjas fizinis asmuo	
1.1.1. Vardas, pavardė	
1.1.2. Korespondencijos adresas	
1.1.3. Telefono ryšio numeris <i>(nurodoma pareiškėjui pageidaujant)</i>	
1.1.4. El. pašto adresas <i>(nurodoma pareiškėjui pageidaujant)</i>	
1.2. Kai pareiškėjas juridinis asmuo	
1.2.1. Pavadinimas	
1.2.2. Juridinio asmens kodas	
1.2.3. Adresas	
1.2.4. Telefono ryšio numeris <i>(nurodoma pareiškėjui pageidaujant)</i>	
1.2.5. El. pašto adresas <i>(nurodoma pareiškėjui pageidaujant)</i>	
1.3. Pareiškėjo įgaliotas asmuo (atstovas) <i>(nurodoma, jeigu toks yra)</i>	
1.3.1. Vardas, pavardė arba pavadinimas	
1.3.2. Atstovavimo pagrindas	
1.3.3. Korespondencijos adresas	
1.3.4. Telefono ryšio numeris <i>(nurodoma pareiškėjui pageidaujant)</i>	
1.3.5. El. pašto adresas <i>(nurodoma pareiškėjui pageidaujant)</i>	

2. DUOMENYS APIE SKUNDŽIAMĄ ASMENĮ

2.1. Kai skundžiamas asmuo yra fizinis asmuo	
2.1.1. Vardas, pavardė	
2.1.2. Adresas (<i>gyvenamosios vietos arba duomenų tvarkymo vietos</i>)	
2.1.3. Telefono ryšio numeris (<i>nurodoma, jeigu žinomas</i>)	
2.1.4. El. pašto adresas (<i>nurodoma, jeigu žinomas</i>)	
2.2. Kai skundžiamas asmuo yra juridinis asmuo	
2.2.1. Pavadinimas	
2.2.2. Juridinio asmens kodas (<i>nurodoma, jeigu žinomas</i>)	
2.2.3. Adresas (<i>buveinės arba duomenų tvarkymo vietos</i>)	
2.2.4. Telefono ryšio numeris (<i>nurodoma, jeigu žinomas</i>)	
2.2.5. El. pašto adresas (<i>nurodoma, jeigu žinomas</i>)	

3. PAREIŠKĖJO SANTYKIS SU SKUNDŽIAMU ASMENIU

3.1. Pareiškėjas yra: (<i>tinkamą pažymėti</i>)	☐ skundžiamo asmens klientas
	☐ skundžiamo asmens darbuotojas
	☐ skundžiamo asmens mokinys (studentas)
	☐ nesusijęs su skundžiamu asmeniu
	☐ kita (<i>komentaras</i>):

4. SKUNDO DALYKAS (*tinkamą pažymėti*)

<p>4.1. Neteisėtas asmens duomenų tvarkymas</p> <p>(<i>Papildomai nurodoma, kokius asmens duomenis galimai neteisėtai tvarko skundžiamas asmuo, chronologine tvarka, tiksliai ir aiškiai apibūdinami skundžiami veiksmai, nurodomas kuo tikslesnis jų padarymo laikas, aplinkybės, kada ir kaip sužinota apie galimai neteisėtą asmens duomenų tvarkymą bei visos kitos aplinkybės, kurios gali turėti reikšmės nagrinėjant skundą.</i>)</p>	(<i>Komentaras</i>):
---	------------------------

4.2. ☐ Duomenų subjekto teisių pažeidimas <i>(Papildomai pažymima, kokia konkreti duomenų subjekto teisė, numatyta Reglamento (ES) 2016/679 III skyriuje, galimai buvo pažeista ir paaiškinama, kada ir kaip (kokiais veiksmais ar neveikimu) šis pažeidimas pasireiškė)</i>	☐ teisė gauti informaciją apie duomenų tvarkymą <i>(komentaras):</i>
	☐ teisė susipažinti su duomenimis <i>(komentaras):</i>
	☐ teisė reikalauti ištaisyti duomenis <i>(komentaras):</i>
	☐ teisė reikalauti ištrinti duomenis („teisė būti pamirštam“) <i>(komentaras):</i>
	☐ teisė apriboti duomenų tvarkymą <i>(komentaras):</i>
	☐ teisė į duomenų perkeliamumą <i>(komentaras):</i>
	☐ teisė nesutikti su duomenų tvarkymu <i>(komentaras):</i>

5. INFORMACIJA APIE KREIPIMĄSI Į DUOMENŲ VALDYTOJĄ

5.1. Ar dėl skunde išdėstytų aplinkybių buvo kreiptasi į duomenų valdytoją? (tinkamą pažymėti)	
5.1.1. ☐ TAIP, buvo kreiptasi (Jei buvo kreiptasi, pažymima, kada ir kokiū būdu (raštu, el. paštu ar pan.); taip pat kada ir koks atsakymas buvo gautas)	(Komentaras):
5.1.2. ☐ NE, kreiptasi nebuvo	

6. KITOS SVARBIOS SKUNDO NAGRINĖJIMUI APLINKYBĖS

6.1. Ar dėl to paties klausimo esate anksčiau kreipęsis į priežiūros instituciją? (tinkamą pažymėti)	
6.1.1. ☐ TAIP, esu kreipęsis (Jei taip, nurodoma, kada. Patikslinamos naujos aplinkybės ar pateikiami nauji faktai, kuriais remiantis skundas turėtų būti nagrinėjamas pakartotinai)	(Komentaras):
6.1.2. ☐ NE, kreipęsis nebuvo	
6.2. Ar skundas ar jo dalis tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas arba yra nagrinėjamas Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės teisme? (tinkamą pažymėti)	
6.2.1. ☐ TAIP, yra / buvo nagrinėjamas (Jei taip, nurodoma, kokiame teisme yra nagrinėjama ar buvo išnagrinėta byla)	(Komentaras):
6.2.2. ☐ NE, nėra / nebuvo nagrinėjamas	
6.3. Ar skundas ar jo dalis tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas kitos Europos Sąjungos valstybės narės priežiūros institucijoje? (tinkamą pažymėti)	
6.3.1. ☐ TAIP, buvo išnagrinėtas (Jei taip, nurodoma, kokios valstybės narės ir kokioje priežiūros institucijoje buvo išnagrinėtas skundas)	(Komentaras):
6.3.2. ☐ NE, nebuvo išnagrinėtas	
6.4. Ar dėl skundo ar jo dalies dalyko yra pradėtas ikiteisminis tyrimas? (tinkamą pažymėti)	
6.4.1. ☐ TAIP, yra (Jei taip, nurodoma, kokioje ikiteisminio tyrimo įstaigoje šis tyrimas pradėtas)	(Komentaras):
6.4.2. ☐ NE, nėra	
6.5. Ar dėl skundo dalyko esate kreipęsis į policijos įstaigą (ar kitą ikiteisminio tyrimo įstaigą) ar į prokuratūrą? (tinkamą pažymėti)	
6.5.1. ☐ TAIP, esu (Jei taip, nurodoma, kada ir į kokią įstaigą; pažymima, ar priimtas procesinis sprendimas pradėti ikiteisminį tyrimą)	(Komentaras):
6.5.2. ☐ NE, nesu	

7. INFORMACIJA APIE GALIMĄ TAIKŲ SKUNDO NAGRINĖJIMĄ

7.1. Ar skundžiamam asmeniui patenkinus Jūsų reikalavimą sutinkate taikiai išspręsti skundą nagrinėjimą? <i>(pažymėti tinkamą)</i>	
7.1.1. ☐ TAIP, sutinku <i>(Jei taip, nurodomas konkretus reikalavimas skundžiamam asmeniui)</i>	<i>(Komentaras):</i>
7.1.2. ☐ NE, nesutinku	

8. PAREIŠKĖJO PRAŠYMAS

8.1. Prašau Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pripažinti skundą pagrįstu.
(Papildomai galima detaliau išdėstyti savo prašymo esmę):

Patvirtinu, kad visa mano pateikta informacija yra tiksli ir teisinga.

PRIDEDAMI DOKUMENTAI

(Pateikiamas pridedamų dokumentų sąrašas:
 – *tikslinga pridėti savo kreipimąsi į duomenų valdytoją,*
 – *atsakymo iš duomenų valdytojo gavimą pagrindžiančius ir kitus iš duomenų valdytojo gautus dokumentus bei*
 – *kitus įrodymus, patvirtinančius Jūsų skundo dalyką (pvz., nuotraukas su užfiksuotu pažeidimu, galimą pažeidimą patvirtinančias kompiuterio ekrano langų kopijas, gautų nepageidaujamų SMS žinučių, elektroninio pašto pranešimų vaizdus ir šių elektroninio pašto pranešimų aprašus, iš kurių matytųsi siuntėjo IP adresas, ir pan.)*

(parašas)

(vardas, pavardė)

**VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA
REKOMENDACIJOS SMULKIAJAM IR VIDUTINIAM VERSLUI DĖL BENDROJO
DUOMENŲ APSAUGOS REGLAMENTO TAIKymo**

2018-09-05

(Ištrauka)

(...)

DUOMENŲ SUBJEKTO TEISĖS IR JŲ ĮGYVENDINIMO TVARKA

BDAR įtvirtina šias teises asmenims, kurių asmens duomenis įmonė renka ir toliau naudoja:

- Teisė būti informuotam;
- Teisė susipažinti su savo asmens duomenimis;
- Teisė reikalauti ištaisyti duomenis;
- Teisė reikalauti ištrinti duomenis („teisė būti pamirštam“);
- Teisė reikalauti apriboti duomenų tvarkymą;
- Teisė į duomenų perkeliamumą;
- Teisė nesutikti;
- Teisė reikalauti, kad asmeniui nebūtų taikomas automatizuotas atskirų sprendimų priėmimas, įskaitant profiliavimą.

BENDROSIOS DUOMENŲ SUBJEKTO TEISIŲ ĮGYVENDINIMO SĄLYGOS

Ar teisės įgyvendinamos nemokamai?

Įgyvendinant asmens teises visa informacija, pranešimai teikiami ir visi veiksmai atliekami nemokamai. Tačiau, jeigu asmens prašymai yra akivaizdžiai nepagrįsti arba neproporcingi, visų pirma dėl jų pasikartojančio pobūdžio, įmonė gali imti pagrįstą mokestį, atsižvelgdama į administracines išlaidas, už informacijos ar pranešimo teikimą arba prašomų veiksmų vykdymą, arba atsisakyti imtis veiksmų pagal prašymą.

Įmonei tenka pareiga įrodyti, kad prašymas yra akivaizdžiai nepagrįstas arba neproporcingas.

Asmens tapatybės nustatymas ir atstovavimas

Jei įmonė turi pagrįstų abejonių dėl prašymą pateikusių fizinio asmens tapatybės, įmonė gali paprašyti pateikti papildomos informacijos, reikalingos norint patvirtinti asmens, kurio duomenis tvarko, tapatybę (pvz., paspausti patvirtinimo nuorodą, įvesti vartotojo vardą ar slaptažodį).

Asmuo, kurio duomenys tvarkomi, savo teises gali įgyvendinti pats arba per atstovą. Jei asmens vardu kreipiasi asmens atstovas, jis savo prašyme turi nurodyti savo vardą, pavardę, gyvenamąją vietą, duomenis ryšiui palaikyti, taip pat atstovaujamo asmens vardą, pavardę, gyvenamąją vietą, informaciją apie tai, kokią asmens teisę ir kokia apimtimi pageidaujama įgyvendinti, ir pridėti atstovavimą patvirtinantį dokumentą ar jo kopiją, patvirtintą teisės aktų nustatyta tvarka.

Per kiek laiko įmonė turi įgyvendinti asmens teises?

Įmonė per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo privalo atsakyti į asmens prašymą dėl teisės susipažinti su savo asmens duomenimis, teisės reikalauti ištaisyti duomenis, teisės reikalauti ištrinti duomenis („teisės būti pamirštam“), teisės reikalauti apriboti duomenų tvarkymą, teisės į duomenų perkeliamumą, teisės nesutikti, teisės reikalauti, kad asmeniui

nebūtų taikomas automatizuotas atskirų sprendimų priėmimas, įskaitant profiliavimą įgyvendinimo.

Tam tikromis aplinkybėmis (pvz., didelė duomenų apimtis ar kt.) terminą galima pratęsti dar dviem mėnesiais. Jei terminą būtina pratęsti, tuomet per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo privalu pranešti asmeniui, kad terminas bus pratęsimas ir nurodyti termino pratęsimo priežastį.

Kalendorinis mėnuo pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įmonė gauna prašymą, net jei ta diena yra savaitgalis arba valstybinė šventė. Terminas baigiasi kito mėnesio atitinkamą dieną.

Pavyzdžiai

Įmonė gauna prašymą rugsėjo 3 d. Terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną, rugsėjo 4 d. Įmonė turi iki spalio 4 d. įvykdyti prašymą. Tačiau, jei pabaigos data yra ne darbo arba šventinė diena, terminas baigiasi kitą darbo dieną.

Įmonė gauna prašymą kovo 30 d. Terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną, kovo 31 d. Kadangi balandžio mėn. nėra lygiavertės datos, terminas baigiasi balandžio 30 d.

Ką įmonė turi padaryti, jeigu ji nusprendė neįgyvendinti asmens teisės?

Nedelsiant, tačiau ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos:

- **informuoti asmenį apie** Priežastis, dėl kurių nesiima veiksmų;
- Teisę pateikti skundą VDAI arba teismui.

TEISĖ BŪTI INFORMUOTAM

Kai įmonė renka ir tvarko asmens duomenis, ji **privalo pateikti duomenų subjektui šią informaciją:**

- Įmonės pavadinimą, kontaktinius duomenis;
- Duomenų apsaugos pareigūno, jeigu taikoma, kontaktinius duomenis;
- Duomenų tvarkymo tikslus, dėl kurių ketinama tvarkyti asmens duomenis;
- Duomenų tvarkymo teisinį pagrindą;
- Jei yra, asmens duomenų gavėjus arba asmens duomenų gavėjų kategorijas;
- Kai taikoma, apie įmonės ketinimą asmens duomenis perduoti į trečiąją valstybę (nepriklausančią ES).

Taip pat kitą informaciją, būtiną duomenų tvarkymo sąžiningumui ir skaidrumui užtikrinti:

- Asmens duomenų saugojimo laikotarpį arba, jei tai neįmanoma, kriterijus, taikomus tam laikotarpiui nustatyti;
- Teisę prašyti, kad įmonė leistų susipažinti su savo asmens duomenimis ir juos ištaisyti arba ištrinti, arba apribotų duomenų tvarkymą, arba teisę nesutikti, kad duomenys būtų tvarkomi, taip pat teisę į duomenų perkeliamumą;
- Teisę pateikti skundą VDAI ar teismui;
- Ar asmens duomenų pateikimas yra teisės aktais arba sutartyje numatytas reikalavimas, taip pat tai, ar asmuo, kurio duomenys tvarkomi, privalo pateikti asmens duomenis, ir informaciją apie galimas tokių duomenų nepateikimo pasekmes.

- Apie automatizuotą sprendimų priėmimą, įskaitant profiliavimą, apie loginį jo pagrindimą, taip pat tokio duomenų tvarkymo reikšmę ir numatomas pasekmes asmeniui.

Informacija asmeniui turi būti pateikiama glausta, skaidria ir suprantama forma, aiškia ir paprasta kalba.

Kada įmonė turėtų pateikti asmenims informaciją apie jų duomenų tvarkymą?

Laikas, kada asmuo turi būti informuotas apie duomenų tvarkymą, priklauso nuo to, iš kur gaunami duomenys bei kokius veiksmus ketinama atlikti:

1) Kai įmonė renka asmens duomenis iš asmens, informacija turi būti pateikta iš karto, duomenų gavimo metu.

2) Kai įmonė gauna asmens duomenis iš kito šaltinio, informacija asmeniui turi būti pateikta:

- Per pagrįstą laikotarpį, kai gaunami asmens duomenys, ir ne vėliau kaip per vieną mėnesį;

- Jeigu asmens duomenys bus naudojami ryšiams su asmeniu palaikyti – ne vėliau kaip pirmą kartą susisiekiant su tuo asmeniu.

- Jei planuojama atskleisti informaciją kitiems – ne vėliau kaip atskleidžiant duomenis pirmą kartą.

Informacija gali būti pateikiama sutartyje, interneto svetainėje ar kt., svarbiausia aiškiai ir lengvai asmeniui prieinama forma.

Gavus asmens duomenis ne iš paties asmens, nereikalaujama pateikti informacijos apie jų asmens duomenų tvarkymą, jei:

- Asmuo jau turi informaciją;
- Informacijos teikimas asmeniui būtų neįmanomas;
- Informacijos teikimas asmeniui pareikalautų neproporcingų pastangų;
- Įmonės pagal įstatymus reikalaujama gauti ar atskleisti asmens duomenis;
- Įmonei taikomas profesinės paslapties reikalavimas, kurią reglamentuoja įstatymai, kurie apima asmens duomenis.

Asmuo turi būti informuojamas apie jo asmens duomenų tvarkymą, o įmonė turi pareigą įrodyti, kad ji tinkamai informavo asmenį, kurio duomenis tvarko.

Pavyzdys

Jei įmonė vykdo vaizdo stebėjimą, asmeniui, prieš patenkant į vaizdo stebėjimo lauką, turi būti pateikiama informacija apie vykdomą vaizdo stebėjimą, jį vykdančios įmonės (duomenų valdytojo) pavadinimas, kontaktinė informacija (adresas, el. pašto adresas ir (arba) telefono ryšio numeris, vaizdo stebėjimo tikslas, nuoroda į informacijos šaltinį, kur būtų galima gauti detalesnę informaciją apie vykdomą vaizdo stebėjimą, pvz., nuoroda į interneto svetainę ar kt.

Kita informacija gali būti pateikiama, pvz., įmonės interneto svetainėje, privatumo politikoje, asmens duomenų tvarkymo taisyklėse ar pan.

Jeigu įmonė ketina tvarkyti asmens duomenis kitu tikslu, negu tas, kuriuo asmens duomenys buvo surinkti, prieš tai privalu pateikti asmeniui, kurio duomenis tvarkys, informaciją apie tą kitą tikslą ir visą kitą atitinkamą papildomą informaciją.

Nurodyta informacija neteikiama tuo atveju, jeigu asmuo tokią informaciją jau turi.

Pavyzdys

Asmens duomenys buvo surinkti iš asmens ir tvarkomi elektroninės prekybos tikslu, tačiau, nusprendus asmens duomenis tvarkyti ir tiesioginės rinkodaros tikslu, būtina informuoti asmenį, kurio duomenys tvarkomi, kokių tikslu asmens duomenys bus tvarkomi, kiek laiko bus saugomi, apie asmens teisę nesutikti, kad asmens duomenys būtų tvarkomi tiesioginės rinkodaros tikslu ir gauti atskirą sutikimą dėl asmens duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros tikslu.

TEISĖ SUSIPAŽINTI SU SAVO DUOMENIMIS

Asmuo, kurio duomenis renkate ir tvarkote, turite teisę susipažinti su savo duomenimis ir gauti jų kopiją bei bet kokią susijusią papildomą informaciją (kaip antai, asmens duomenų tvarkymo priežastį, naudojamų asmens duomenų kategorijas ir pan.).

Asmuo turi teisę iš įmonės gauti patvirtinimą, ar su juo susiję asmens duomenys yra tvarkomi, o jei tokie asmens duomenys yra tvarkomi, turi teisę susipažinti su asmens duomenimis ir gauti informaciją apie:

- Duomenų tvarkymo tikslus;
- Apie asmenį turimą informaciją;
- Duomenų gavėjus arba duomenų gavėjų kategorijas, kuriems buvo arba bus atskleisti asmens duomenys, visų pirma – duomenų gavėjus trečiosiose valstybėse arba tarptautinėse organizacijose;
- Kai įmanoma, numatomą asmens duomenų saugojimo laikotarpį arba, jei neįmanoma, kriterijus, taikomus tam laikotarpiui nustatyti;
- Teisę prašyti įmonės ištaisyti arba ištrinti asmens duomenis ar apriboti su asmeniu susijusių asmens duomenų tvarkymą arba nesutikti su tokiu tvarkymu;
- Teisę pateikti skundą VDAI;
- Kai asmens duomenys renkami ne iš asmens, visą turimą informaciją apie jų šaltinius;
- Tai, kad naudojamas automatizuotas sprendimų priėmimas (įskaitant profiliavimą) ir informaciją apie loginį jo pagrindimą, taip pat tokio duomenų tvarkymo reikšmę ir numatomas pasekmes asmeniui.

Pavyzdys

Įmonė asmeniui, kurio duomenys tvarkomi, pagal jo prašymą turi pateikti visą saugomą informaciją. Pavyzdžiui, internetinė parduotuvė turi pateikti, kada asmuo, kurio duomenys tvarkomi, pirmą kartą pradėjo naudotis paslaugomis, kada ir ką pirko, kokias prekes grąžino bei kada ir kokia suma pinigų grąžinta ar atsisakyta priimti grąžintas prekes.

Privalu patikrinti asmens, prašančio leisti susipažinti su savo asmens duomenimis, tapatybę, ypač kai tai susiję su interneto paslaugomis ir interneto identifikatoriais, pvz., įmonė, administruojanti internetinę parduotuvę, gavusi asmens prašymą susipažinti su savo asmens duomenimis ir siekdama nustatyti asmens tapatybę, turėtų sutikrinti įmonėje tvarkomus šio asmens duomenis su prašyme pateiktais duomenimis (esant abejonėms, įmonė gali paprašyti asmens pateikti papildomos informacijos, reikalingos norint patvirtinti duomenų subjekto tapatybę).

TEISĖ REIKALAUTI IŠTAISYTI DUOMENIS

Asmuo, kurio duomenys tvarkomi, turi teisę reikalauti, kad įmonė nepagrįstai nedelsdama ištaisytų netikslius su juo susijusius asmens duomenis. Atsižvelgiant į tikslus, kuriais duomenys buvo tvarkomi, asmuo turi teisę reikalauti, kad būtų papildyti neišsamūs asmens duomenys, pateikdamas papildomą prašymą.

Pavyzdys

Jei prašymą asmuo, kurio duomenys tvarkomi, pateikia žodžiu, rekomenduotina užsirašyti bet kokią žodinių prašymą bei pateikti rašytinį atsakymą, nes tokiu būdu bus galima pateikti įrodymus apie informacijos keitimo priežastis.

TEISĖ REIKALAUTI IŠTRINTI DUOMENIS („TEISĖ BŪTI PAMIRŠTAM“)

Asmuo turi teisę reikalauti, kad įmonė nepagrįstai nedelsdama ištrintų su juo susijusius asmens duomenis, o įmonė yra įpareigota nepagrįstai nedelsdama ištrinti asmens duomenis (ši teisė, dažnai vadinama teise būti pamirštam, taikoma ir internetinėje erdveje) šiais atvejais:

- Kai asmens duomenys nebėra reikalingi, kad būtų pasiekti tikslai, kuriais jie buvo renkami arba kitaip tvarkomi;
- Asmuo atšaukia sutikimą ir nėra jokio kito teisinio pagrindo tvarkyti duomenis;
- Asmuo nesutinka su duomenų tvarkymu ir nėra viršesnių teisėtų priežasčių tvarkyti duomenis arba asmuo, kurio duomenys tvarkomi, nesutinka su duomenų tvarkymu tiesioginės rinkodaros tikslu.
- Asmens duomenys buvo tvarkomi neteisėtai;
- Asmens duomenys turi būti ištrinti laikantis įstatymuose nustatytos teisinės prievolės;
- Asmens duomenys buvo surinkti iš vaiko, kuriam buvo siūlomos informacinės visuomenės paslaugos.

Teisė reikalauti ištrinti duomenis ypač svarbi tais atvejais, kai asmuo savo sutikimą išreiškė būdamas vaikas ir nevisiškai suvokdamas su duomenų tvarkymu susijusius pavojus. Asmuo turi teisę reikalauti, kad informacija apie jį, kurią jis suteikė būdamas vaikas, būtų ištrinta ir tuo atveju, kai jis nebėra vaikas.

Pavyzdys

Vaikas, norėdamas žaisti internetinius žaidimus, užsiregistravo interneto svetainėje, teikiančioje tokias paslaugas. Taigi, vaiko pateiktus asmens duomenis tvarko šią svetainę administruojanti įmonė. Jeigu vaikas, tapęs pilnamečiu, išreikš norą sunaikinti savo asmens duomenis, interneto svetainę administruojanti įmonė privalės ištrinti asmens duomenis.

Kai įmonė asmens duomenis paskelbė viešai ir šie duomenys nebėra reikalingi, kad būtų pasiekti tikslai, kuriais jie buvo renkami arba kitaip tvarkomi, privaloma asmens duomenis ištrinti. Įmonė privalo, atsižvelgdama į turimas technologijas ir įgyvendinimo sąnaudas, imtis pagrįstų veiksmų, įskaitant technines priemones, kad informuotų kitas duomenis tvarkančias įmones, jog asmuo paprašė, kad tokios įmonės ištrintų visas nuorodas į tuos asmens duomenis arba jų kopijas ar dublikatus.

Kada įmonė gali neištrinti asmens duomenų?

Reikėtų nepamiršti, kad teisė būti pamirštam nėra absoliuti teisė, t. y. kad turi būti saugomos ir kitos teisės bei įgyvendinamos nustatytos pareigos, todėl ši teisė gali būti neįgyvendinta:

- Siekiant pasinaudoti teise į saviraiškos ir informacijos laisvę;
- Įmonės įpareigotos tvarkyti asmens duomenis pagal teisės aktus siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui, arba vykdamas įmonei pavestas viešosios valdžios funkcijas;
- Kai tvarkyti duomenis būtina profilaktinės arba darbo medicinos tikslais, dėl viešojo intereso priežasčių visuomenės sveikatos srityje ir specialių kategorijų asmens duomenis;
- Archyvavimo tikslais viešojo intereso labui, mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais arba statistiniais tikslais;
- Siekiant pareikšti, vykdyti arba apginti teisinius reikalavimus.

Pavyzdys

Greitųjų kreditų bendrovė gauna kliento prašymą uždaryti visas sąskaitas ir ištrinti visus jo asmens duomenis, tačiau bendrovei yra taikomas įstatymas, įpareigojantis 10 metų saugoti visų klientų duomenis, todėl kliento duomenys galės būti ištrinti tik pasibaigus įstatyme nustatytam terminui.

Įmonei nusprendus, kad ištrinti asmens duomenis nėra pagrindo, ji vis tiek turi informuoti pareiškėją ir paaiškinti, kodėl ji mano, kad neturi ištrinti duomenų ir informuoti apie teisę pateikti skundą dėl šio sprendimo VDAI ar teismui.

Kam įmonė turi pranešti apie asmens duomenų ištaisymą ar ištrynimą?

Įmonės taip pat privalo imtis pagrįstų veiksmų, kad informuotų kitas įmones, kurios tvarko asmens duomenis, kad asmuo prašo ištrinti bet kokias nuorodas į savo asmens duomenis ar jų kopijas.

Informacija turėtų būti pateikiama kiekvienam duomenų gavėjui, kuriam buvo atskleisti asmens duomenys, įmonė praneša apie bet kokią asmens duomenų ištaisymą, ištrynimą arba tvarkymo apribojimą, nebent to padaryti nebūtų įmanoma arba tai pareikalautų neproporcingų pastangų. Asmeniui pageidaujant, įmonė informuoja asmenį apie tuos duomenų gavėjus.

TEISĖ APRIBOTI DUOMENŲ TVARKYMĄ

Duomenų tvarkymo apribojimas yra saugomų asmens duomenų žymėjimas siekiant apriboti jų tvarkymą ateityje.

Pavyzdys

Informacinėje sistemoje konkretaus asmens byloje yra pažymima, kad asmens duomenų tvarkymas apribotas, tokiu būdu užblokuojama galimybė šio asmens duomenis ištrinti, pakeisti, pateikti kitoms įmonėms ir pan.

Asmuo, kurio duomenys tvarkomi, turi teisę reikalauti, kad įmonė apribotų duomenų tvarkymą, kai yra vienas iš šių atvejų:

- Asmuo, kurio duomenys tvarkomi, užginčija duomenų tikslumą tokiam laikotarpiui, per kurį įmonė gali patikrinti asmens duomenų tikslumą;
- Asmens duomenų tvarkymas yra neteisėtas ir asmuo, kurio duomenys tvarkomi, nesutinka, kad duomenys būtų ištrinti, ir vietoj to prašo apriboti jų naudojimą;
- Įmonei nebereikia asmens duomenų nustatytais tvarkymo tikslais, tačiau jų reikia asmeniui, kurio duomenys tvarkomi, siekiant pareikšti, vykdyti arba apginti teisinius reikalavimus;
- Asmuo, kurio duomenys tvarkomi, paprieštaravo duomenų tvarkymui, kol bus patikrinta, ar įmonės teisėtos asmens duomenų tvarkymo priežastys yra viršesnės už asmens, kurio duomenys tvarkomi, priežastis.

Kai duomenų tvarkymas yra apribotas remiantis aukščiau nurodytais pagrindais, tokius asmens duomenis galima tvarkyti, išskyrus saugojimą, tik gavus asmens, kurio duomenys tvarkomi, sutikimą arba siekiant pareikšti, vykdyti arba apginti teisinius reikalavimus, arba apsaugoti kito fizinio ar juridinio asmens teises, arba dėl svarbaus viešojo intereso.

Kokiu būdu įmonė gali apriboti asmens duomenų tvarkymą?

Būdai, kuriais ribojamas asmens duomenų tvarkymas, galėtų būti tokie:

- Laikinai perkelti atrinktus duomenis į kitą tvarkymo sistemą, padaryti atrinktus asmens duomenis neprieinamus naudotojams;
- Laikinai išimti paskelbtus duomenis iš interneto svetainės;
- Automatiniuose susistemintuose rinkiniuose duomenų tvarkymo ribojimas iš esmės turėtų būti užtikrinamas techninėmis priemonėmis taip, kad asmens duomenys nebūtų toliau tvarkomi ir jų nebebūtų galima pakeisti;
- Tai, kad asmens duomenų tvarkymas yra apribotas, sistemoje turėtų būti aiškiai nurodyta.

Įmonė, prieš panaikindama apribojimą tvarkyti duomenis, informuoja asmenį, kurio duomenys tvarkomi.

TEISĖ Į DUOMENŲ PERKELIAMUMĄ

Ši teisė taikoma, kai asmuo duomenis pateikė **savo sutikimu** arba tvarkyti asmens duomenis reikia **vykdant sutartį**.

Teisė į duomenų perkeliamumą taikoma, kai duomenys rat tvarkomi automatizuotomis priemonėmis ir kai tai techniškai įmanoma. Asmuo, kurio duomenys tvarkomi, turi teisę gauti susistemintu, įprastai naudojamu ir kompiuterio skaitomu formatu su juo susijusius asmens duomenis, kuriuos jis pateikė įmonei, ir turi teisę persiųsti tuos duomenis kitai įmonei, o įmonė, kuriai asmens duomenys buvo pateikti, turi nesudaryti tam kliūčių.

Jei techniškai įmanoma, asmuo gali prašyti, kad jo asmens duomenys būtų tiesiogiai persiųsti kitai įmonei, kurios paslaugomis asmuo nori naudotis.

Pavyzdys

Įmonė, tvarkanti internetinį socialinį tinklą, esant asmens prašymui turi perkelti jo asmens duomenis naujam internetiniam socialiniam tinklui, įskaitant nuotraukas.

Pavyzdys

Finansų įstaigos neprivalo atsakyti į prašymą perkelti asmens duomenis, tvarkomus vykdant jų prievolės užkirsti kelią pinigų plovimui bei kitiems finansiniams nusikaltimams ir juos aptikti, kadangi duomenys tokiu atveju yra tvarkomi įstatymų pagrindu.

Kokie yra pagrindiniai teisės į duomenų perkeliamumą elementai, kada galioja teisė į duomenų perkeliamumą, kaip asmuo, kurio duomenys tvarkomi teisės taikomos duomenų perkeliamumui, kaip turi būti suteikiami perkeliama duomenys, kada galima netaikyti teisės į duomenų perkeliamumą, plačiau 31 aiškinama Direktyvos 95/46/EB 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės patvirtintose gairėse dėl duomenų perkeliamumo, kurias galima rasti adresu: http://ec.europa.eu/newsroom/article29/itemdetail.cfm?item_id=611233.

TEISĖ NESUTIKTI

Asmuo (duomenų subjektas) turi teisę dėl **su juo konkrečiu atveju susijusių priešasčių** bet kuriuo metu nesutikti, kad su juo susiję asmens duomenys būtų tvarkomi, kai toks duomenų tvarkymas vykdomas siekiant atlikti **užduotį, vykdomą viešojo intereso labui** arba vykdant duomenų valdytojų **pavestas valdžios funkcijas ar siekiant teisėtų duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų**, išskyrus, kai duomenų subjekto interesai yra viršesni, ypač, kai duomenų subjektas yra vaikas.

Įmonė turi informuoti asmenį apie teisę nesutikti, kad būtų tvarkomi jo asmens duomenys.

Asmeniui išreiškus nesutikimą dėl su juo susijusių asmens duomenų tvarkymo, įmonė privalo nutraukti asmens duomenų tvarkymą, išskyrus atvejus, kai įmonė įrodo, kad duomenys turi būti toliau tvarkomi dėl įtakingamų teisėtų priešasčių, kurios yra viršesnės už asmens, kurio duomenys tvarkomi interesus, teises ir laisves, arba siekiant pareikšti, vykdyti ar apginti teisinius reikalavimus. *Pareiga įrodyti, kad įtakingamas teisėtas įmonės interesas yra viršesnis už asmens, kurio duomenys tvarkomi, interesus arba pagrindines teises ir laisves, tenka įmonei.*

Asmuo, kurio duomenys tvarkomi, apie nurodytą teisę aiškiai informuojamas ne vėliau kaip pirmą kartą susisiekiant su asmeniu, ir ši informacija pateikiama aiškiai ir atskirai nuo visos kitos informacijos.

Pavyzdys

Kai asmens duomenys tvarkomi tiesioginės rinkodaros tikslais, asmuo, kurio duomenys tvarkomi, turi teisę bet kuriuo metu nesutikti automatizuotomis priemonėmis, kad su juo susiję asmens duomenys būtų tvarkomi rinkodaros tikslais, įskaitant profiliavimą, kiek jis susijęs su tokia tiesiogine rinkodara.

Kai asmuo, kurio duomenys tvarkomi, prieštarauja duomenų tvarkymui tiesioginės rinkodaros tikslais, asmens duomenys tokiais tikslais negali būti tvarkomi.

Jeigu asmuo nesutinka, kad jo asmens duomenys būtų tvarkomi tiesioginės rinkodaros tikslais, įmonė privalo nemokamai patenkinti asmens prašymą ir nutraukti asmens duomenų tvarkymą.

Pavyzdys

Asmuo internetinėje bilietų pardavimo įmonėje nusipirko du bilietus į savo mėgstamos grupės koncertą. Vėliau jis informuojamas apie jo nedominančius koncertus ir renginius. Asmuo informuoja internetinę bilietų pardavimo įmonę, kad daugiau nebenori gauti reklaminės medžiagos. Įmonė turėtų nutraukti asmens duomenų tvarkymą tiesioginės rinkodaros tikslais ir nebesiūsti jokių pasiūlymų. Ši paslauga privalo būti nemokama.

Tačiau įmonė gali toliau tvarkyti asmens duomenis, nepaisydama asmens prieštaravimų, jeigu:

- Duomenys tvarkomi mokslinių ar istorinių tyrimų ir statistinių duomenų rinkimo tikslais ir jie yra būtini vykdant užduotį viešojo intereso labui;
- Duomenys tvarkomi remiantis teisėtais interesais arba vykdant užduotį viešojo intereso labui vykdant viešosios valdžios funkcijas ir įmonė gali įrodyti, kad įtikinamas teisėtas interesas yra viršesnis už asmens interesus, teises ir laisves.

DUOMENŲ VALDYTOJŲ PAREIGOS

Asmens duomenų tvarkymas, vadovaujantis BDAR, turi būti grindžiamas įmonių, kaip duomenų valdytojų bei jų pasitelktų duomenų tvarkytojų, skaidrumu ir atskaitomybe, todėl, siekiant įrodyti BDAR laikymąsi, įtvirtinamos naujos pareigos įmonėms, atsižvelgiant į jų atliekamą asmens duomenų tvarkymą:

- **Paskirti duomenų apsaugos pareigūną** (žr. skyrių „Ar privalau paskirti duomenų apsaugos pareigūną?“);
- **Tvarkyti duomenų tvarkymo veiklos įrašus**, kuriuose būtų detalios aprašytas atliekamas asmens duomenų tvarkymas (žr. VDAI „Rekomendaciją dėl duomenų tvarkymo veiklos įrašų“: <https://www.ada.lt/go.php/lit/Rekomendacija-del-duomenu-tvarkymo-veiklos-irau-2018-m>);
- Prieš pradėdant tvarkyti duomenis, atlikti numatytų duomenų tvarkymo operacijų **poveikio asmens duomenų apsaugai vertinimą** (žr. skyrių „Ar privalau atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą?“) (aktualu tais atvejais, kai numatoma tvarkyti jautrius duomenis ar atlikti profiliavimą) ir kreiptis dėl išankstinės konsultacijos, kai, atlikus poveikio duomenų apsaugai vertinimą, nustatoma, kad tvarkant duomenis kiltų didelis pavojus, jei įmonė nesiimtų priemonių pavojui sumažinti;
- **Pranešti VDAI ir asmeniui apie asmens duomenų saugumo pažeidimą** (žr. VDAI parengtą „Rekomendaciją dėl asmens duomenų saugumo pažeidimų nustatymo, tyrimo, pranešimo apie juos ir dokumentavimo tvarkos“: <https://www.ada.lt/go.php/lit/Rekomendacija-del-asmens-duomenu-saugumopazeidimu-nustatymo-tyrimo-praneimo-apie-juos-ir-dokumentavimo-tvarkos-2018-m>).

BDAR taip pat **skatina parengti elgesio kodeksus** (žr. skyrių „Kas yra elgesio kodeksai?“), kuriais būtų siekiama padėti tinkamai taikyti BDAR, atsižvelgiant į konkrečius įvairių su duomenų tvarkymu susijusių sektorių ypatumus ir į konkrečius labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių poreikius.

5. DAŽNIAUSI PAŖEIDIMAI IR ATSAKOMYBĖ

5.1. PaŖeidimas asmens duomenų apsaugos srityje. Įmonės pareigos

ES Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas

(ištrauka)

12) **asmens duomenų saugumo paŖeidimas**– saugumo paŖeidimas, dėl kurio netyčia arba neteisėtai sunaikinami, prarandami, pakeičiami, be leidimo atskleidžiami persiųsti, saugomi arba kitaip tvarkomi asmens duomenys arba prie jų be leidimo gaunama prieiga;

33 straipsnis

Pranešimas priežiūros institucijai apie asmens duomenų saugumo paŖeidimą

1. Asmens duomenų saugumo paŖeidimo atveju duomenų valdytojas nepagrįstai nedelsdamas ir, jei įmanoma, praėjus ne daugiau kaip per 72 valandoms nuo tada, kai jis suŖino apie asmens duomenų saugumo paŖeidimą, apie tai praneša priežiūros institucijai, kuri yra kompetentinga pagal 55 straipsnį, nebent asmens duomenų saugumo paŖeidimas neturėtų kelti pavojaus fizinių asmenų teisėms ir laisvėms. Jeigu priežiūros institucijai apie asmens duomenų saugumo paŖeidimą nepranešama per 72 valandas, prie pranešimo pridamos vėlavimo prieŖastys.

2. Duomenų tvarkytojas, suŖinojęs apie asmens duomenų saugumo paŖeidimą, nepagrįstai nedelsdamas apie tai praneša duomenų valdytojui.

3. 1 dalyje nurodytame pranešime turi būti bent:

a) aprašytas asmens duomenų saugumo paŖeidimo pobūdis, įskaitant, jeigu įmanoma, atitinkamų duomenų subjektų kategorijas ir apytikslį skaičių, taip pat atitinkamų asmens duomenų įrašų kategorijas ir apytikslį skaičių;

b) nurodyta duomenų apsaugos pareigūno arba kito kontaktinio asmens, galinčio suteikti daugiau informacijos, vardas bei pavardė (pavadinimas) ir kontaktiniai duomenys;

c) aprašytos tikėtinos asmens duomenų saugumo paŖeidimo pasekmės;

d) aprašytos priemonės, kurių ėmėsi arba pasiūlė imtis duomenų valdytojas, kad būtų pašalintas asmens duomenų saugumo paŖeidimas, įskaitant, kai tinkama, priemonės galimoms neigiamoms jo pasekmėms sumažinti.

4. Kai ir jeigu informacijos neįmanoma pateikti tuo pačiu metu, informacija toliau nepagrįstai nedelsiant gali būti teikiama etapais.

5. Duomenų valdytojas dokumentuoja visus asmens duomenų saugumo paŖeidimus, įskaitant su asmens duomenų saugumo paŖeidimu susijusius faktus, jo poveikį ir taisomuosius veiksmus, kurių buvo imtasi. Remdamasi tais dokumentais, priežiūros institucija turi galėti patikrinti, ar laikomasi šio straipsnio.

34 straipsnis

Pranešimas duomenų subjektui apie asmens duomenų saugumo paŖeidimą

1. Kai dėl asmens duomenų saugumo paŖeidimo gali kilti didelis pavojus duomenų fizinių asmenų teisėms ir laisvėms, duomenų valdytojas nepagrįstai nedelsdamas praneša apie asmens duomenų saugumo paŖeidimą duomenų subjektui.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame pranešime duomenų subjektui aiškia ir

paprasta kalba aprašomas asmens duomenų saugumo pažeidimo pobūdis ir pateikiama bent 33 straipsnio 3 dalies b, c ir d punktuose nurodyta informacija ir priemonės.

3. 1 dalyje nurodyto pranešimo duomenų subjektui nereikalaujama, jeigu įvykdomos bet kurios toliau nurodytos sąlygos:

a) duomenų valdytojas įgyvendino tinkamas technines ir organizacines apsaugos priemones ir tos priemonės taikytos asmens duomenims, kuriems asmens duomenų saugumo pažeidimas turėjo poveikio, visų pirma tas priemonės, kuriomis užtikrinama, kad asmeniui, neturinčiam leidimo susipažinti su asmens duomenimis, jie būtų nesuprantami, pavyzdžiui, šifravimo priemonės;

b) duomenų valdytojas vėliau ėmėsi priemonių, kuriomis užtikrinama, kad nebegalėtų kilti 1 dalyje nurodytas didelis pavojus duomenų subjektų teisėms ir laisvėms;

c) tai pareikalautų neproporcingai daug pastangų. Tokiu atveju vietoj to apie tai viešai paskelbiama arba taikoma panaši priemonė, kuria duomenų subjektai būtų informuojami taip pat efektyviai.

4. Jeigu duomenų valdytojas dar nėra pranešęs duomenų subjektui apie asmens duomenų saugumo pažeidimą, priežiūros institucija, apsvarsčiusi, kokia yra tikimybė, kad dėl asmens duomenų saugumo pažeidimo kils didelis pavojus, gali pareikalauti, kad jis tą padarytų, arba gali nuspręsti, kad įvykdyta bet kuri iš 3 dalyje nurodytų sąlygų.

Duomenų valdytojo pranešimo Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai apie asmens duomenų saugumo pažeidimą rekomenduojama forma

(duomenų valdytojo (juridinio asmens) pavadinimas, duomenų valdytojo atstovo pavadinimas, duomenų valdytojo (fizinio asmens) vardas, pavardė)

(juridinio asmens kodas ir buveinės adresas arba fizinio asmens kodas, gimimo data (jeigu asmuo neturi asmens kodo) ir asmens duomenų tvarkymo vieta)

(telefono ryšio ir (ar) elektroninio pašto adresas, ir (ar) elektroninės siuntos pristatymo dėžutės adresas)

Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai

PRANEŠIMAS APIE ASMENS DUOMENŲ SAUGUMO PAŽEIDIMĄ

_____ Nr. _____
(data) (rašto numeris)

1. Asmens duomenų saugumo pažeidimo apibūdinimas

1.1. Asmens duomenų saugumo pažeidimo data ir laikas:

Asmens duomenų saugumo pažeidimo :

Data _____ Laikas _____

Asmens duomenų saugumo pažeidimo nustatymo:

Data _____ Laikas _____

1.2. Asmens duomenų saugumo pažeidimo vieta (pažymėti tinkamą (-us):

- Informacinė sistema
- Duomenų bazė
- Tarnybinė stotis
- Internetinė svetainė
- Debesų kompiuterijos paslaugos
- Nešiojami / mobilus įrenginiai
- Neautomatiniu būdu susistemintos bylos (archyvas)
- Kita _____

1.3. Asmens duomenų saugumo pažeidimo aplinkybės (pažymėti tinkamą (-us):

- Asmens duomenų konfidencialumo praradimas (neautorizuota prieiga ar atskleidimas)
- Asmens duomenų vientisumo praradimas (neautorizuotas asmens duomenų pakeitimas)
- Asmens duomenų prieinamumo praradimas (asmens duomenų praradimas, sunaikinimas)

1.4. Apytikslis duomenų subjektų, kurių asmens duomenų saugumas pažeistas, skaičius:

1.5. Duomenų subjektų, kurių asmens duomenų saugumas pažeistas, kategorijos (atskiriamos pagal jai būdingą požymį):

1.6. Asmens duomenų, kurių saugumas pažeistas, kategorijos (pažymėti tinkamą (-as):

- Asmens tapatybę patvirtinantys asmens duomenys (vardas, pavardė, amžius, gimimo data, lytis ir kt.):

- Specialių kategorijų asmens duomenys (duomenys, atskleidžiantys rasinę ar etninę kilmę, politines pažiūras, religinius ar filosofinius įsitikinimus, ar narystę profesinėse sąjungose, genetiniai duomenys, biometriniai duomenys, sveikatos duomenys, duomenys apie lytinį gyvenimą ir lytinę orientaciją):

- Duomenys apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir nusikalstamas veikas:

- Prisijungimo duomenys ir (ar) asmens identifikaciniai numeriai (pavyzdžiui, asmens kodas, mokytojo kodas, slaptažodžiai):

Kiti:

Nežinomi (pranešimo teikimo metu)

1.7. Apytikslis asmens duomenų, kurių saugumas pažeistas, skaičius:

1.8. Išsamiau apibūdinkite asmens duomenų saugumo pažeidimą, nurodykite (jei žinote) priežastis dėl kurių įvyko asmens duomenų saugumo pažeidimas ir pateikite kitą, duomenų valdytojo nuomone, reikšmingą informaciją:

1.9 Pranešimas kitoms įstaigoms pagal kompetenciją:

Ar informacija apie šį pažeidimą buvo perduota Lietuvos policijai? (jei galimai pažeidimas turi nusikalstamos veikos požymių)

Ar informacija apie šį pažeidimą buvo perduota Nacionaliniam kibernetinio saugumo centrui? (jei galimai pažeidimas galėjo paveikti kibernetinio saugumo subjektų ryšių ir informacines sistemas)

2. Galimos asmens duomenų saugumo pažeidimo pasekmės

2.1. Konfidencialumo praradimo atveju:

Skirtingos informacijos susiejimas (pavyzdžiui, gyvenamosios vietos adreso susiejimas su asmens buvimo vieta realiu laiku)

Galimas panaudojimas kitais, nei nustatytais ar neteisėtais tikslais (pavyzdžiui, komerciniais tikslais, asmens tapatybės pasisavinimo tikslu, informacijos panaudojimo prieš asmenį tikslu)

Kita

2.2. Vientisumo praradimo atveju:

Pakeitimas į neteisingus duomenis dėl ko asmuo gali netekti galimybės naudotis paslaugomis

Pakeitimas į galiojančius duomenis, kad asmens duomenų tvarkymas būtų nukreiptas (pavyzdžiui, pavogta asmens tapatybė susiejant vieno asmens identifikuojančius duomenis su kito asmens biometriniais duomenimis)

Kita

2.3. Duomenų prieinamumo praradimo atveju:

Dėl asmens duomenų trūkumo negalima teikti paslaugų (pavyzdžiui, administracinių procesų sutrikdymas, dėl ko negalima prieiti, pavyzdžiui, prie asmens sveikatos istorijų ir teikti pacientams sveikatos paslaugų, arba įgyvendinti duomenų subjekto teises)

Dėl klaidų asmens duomenų tvarkymo procesuose negalima teikti tinkamos paslaugos (pavyzdžiui, asmens sveikatos istorijoje neliko informacijos apie asmens alergijas, tam tikra informacija iš mokesčių deklaracijos išnyko, dėl ko negalima tinkamai apskaičiuoti mokesčių ir pan.)

Kita

2.4. Kita:

3. Priemonės, kurių imtasi siekiant pašalinti pažeidimą ar sumažinti jo pasekmes

3.1. Taikytos priemonės siekiant sumažinti poveikį duomenų subjektams:

3.2. Taikytos priemonės siekiant pašalinti asmens duomenų saugumo pažeidimą:

3.3. Taikytos priemonės siekiant, kad pažeidimas nepasikartotų:

3.4. Kita:

4. Siūlomos priemonės sumažinti asmens duomenų saugumo pažeidimo pasekmėms

5. Duomenų subjektų informavimas apie asmens duomenų saugumo pažeidimą

5.1. Duomenys apie informavimo faktą:

Taip, duomenų subjektai informuoti (nurodoma data) _____

Ne, bet jie bus informuoti (nurodoma data) _____

Ne

5.2. Duomenų subjektų, kurių asmens duomenų saugumas pažeistas, neinformavimo priežastys:

Ne, nes nekyla didelis pavojus duomenų subjektų teisėms ir laisvėms (nurodoma kodėl)

Ne, nes įgyvendintos tinkamos techninės ir organizacinės priemonės, užtikrinančios, kad asmeniui, neturinčiam leidimo susipažinti su asmens duomenimis, jie būtų nesuprantami (nurodomos kokios) _____

Ne, nes įgyvendintos tinkamos techninės ir organizacinės priemonės, užtikrinančios, kad nekiltų didelis pavojus duomenų subjektų teisėms ir laisvėms (nurodomos kokios) _____

Ne, nes tai pareikalautų neproporcingai daug pastangų ir apie tai viešai paskelbta (arba taikyta panaši priemonė) (nurodoma kada ir kur paskelbta informacija viešai arba jei taikyta kita priemonė, nurodoma kokia ir kada taikyta)

Ne, nes dar neidentifikuoti duomenų subjektai, kurių asmens duomenų saugumas pažeistas

5.3. Informacija, kuri buvo pateikta duomenų subjektams (gali būti pridėtas pranešimo duomenų subjektui kopija):

5.4. Būdas, koku duomenų subjektai buvo informuoti:

Paštu

Elektroniniu paštu

Kitu būdu _____

Informuotų duomenų subjektų skaičius _____

6. Asmuo galintis suteikti daugiau informacijos apie asmens duomenų saugumo pažeidimą (duomenų apsaugos pareigūnas ar kitas kontaktinis asmuo)

6.1. Vardas ir pavardė _____

6.2. Telefono ryšio numeris _____

6.3. Elektroninio pašto adresas _____

6.4. Pareigos _____

6.5. Darbovietės pavadinimas ir adresas _____

7. Pranešimo pateikimo Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai pateikimo vėlavimo priežastys

8. Kita reikšminga informacija

(pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)

5.2. Institucijos nagrinėjančios skundus. Taikomos baudos

Atsakomybė už asmens duomenų rinkimo, tvarkymo bei saugojimo tvarkos pažeidimus

LR Administracinių nusižengimų kodeksas (ištrauka)

83 straipsnis. Neteisėtas asmens duomenų tvarkymas ir privatumo apsaugos pažeidimas elektroninių ryšių srityje

1. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme nustatyto asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos pažeidimas

užtraukia baudą asmenims nuo vieno šimto penkiasdešimt iki penkių šimtų aštuoniasdešimt eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo trijų šimtų iki vieno tūkstančio vieno šimto penkiasdešimt eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai,

užtraukia baudą asmenims nuo penkių šimtų penkiasdešimt iki vieno tūkstančio dviejų šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo vieno tūkstančio vieno šimto iki trijų tūkstančių eurų.

ES Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (ištrauka)

82 straipsnis. Teisė į kompensaciją ir atsakomybė

1. **Bet kuris asmuo, patyręs materialinę ar nematerialinę žalą dėl šio reglamento pažeidimo, turi teisę iš duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo gauti kompensaciją už patirtą žalą.**

2. Tvarkant duomenis dalyvaujantis duomenų valdytojas atsako už žalą, padarytą dėl vykdyto duomenų tvarkymo pažeidžiant šį reglamentą. Duomenų tvarkytojas už dėl duomenų tvarkymo sukeltą žalą atsako tik tuo atveju, jei jis nesilaikė šiame reglamente konkrečiai duomenų tvarkytojams nustatytų prievolių arba jei jis veikė nepaisydamas teisėtų duomenų valdytojo nurodymų arba juos pažeisdamas.

3. Duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas atleidžiami nuo atsakomybės pagal 2 dalį, jeigu jis įrodo, kad jokių būdu nėra atsakingas už įvykį, dėl kurio patirta žala.

4. Jei tame pačiame duomenų tvarkymo procese dalyvauja daugiau nei vienas duomenų valdytojas ar duomenų tvarkytojas arba dalyvauja abu – duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas – ir kai jie pagal 2 ir 3 dalis yra atsakingi už bet kokią dėl tokio tvarkymo sukeltą žalą, laikoma, kad kiekvienas duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas yra atsakingi už visą žalą, kad būtų užtikrinta veiksminga kompensacija duomenų subjektui.

5. Kai duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas pagal 4 dalį sumokėjo visą kompensaciją už patirtą žalą, tas duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas turi teisę reikalauti iš kitų tame pačiame duomenų tvarkymo procese dalyvavusių duomenų valdytojų arba duomenų tvarkytojų, kad jie sugrąžintų jam kompensacijos dalį, atitinkančią jų atsakomybės dalį, laikantis 2 dalyje išdėstytų sąlygų.

6. Bylos dėl naudojimosi teise gauti kompensaciją iškeliamos pagal valstybės narės valstybės narės teisės aktus kompetentinguose teismuose, kaip nurodyta 79 straipsnio 2 dalyje.

83 straipsnis

Bendrosios administracinių baudų skyrimo sąlygos

1. Kiekviena priežiūros institucija užtikrina, kad pagal šį straipsnį skiriamos administracinės baudos už 4, 5 ir 6 dalyse nurodytus šio reglamento pažeidimus kiekvienu konkrečiu atveju būtų veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.

2. Administracinės baudos, atsižvelgiant į kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes, skiriamos kartu su 58 straipsnio 2 dalies a–h punktuose ir j punkte nurodytomis priemonėmis arba vietoj jų. Sprendžiant dėl to, ar skirti administracinę baudą, ir sprendžiant dėl administracinės baudos dydžio kiekvienu konkrečiu atveju deramai atsižvelgiama į šiuos dalykus:

a) pažeidimo pobūdį, sunkumą ir trukmę, atsižvelgiant į atitinkamo duomenų tvarkymo pobūdį, aprėptį ar tikslą, taip pat į nukentėjusių duomenų subjektų skaičių ir jų patirtos žalos dydį;

b) tai, ar pažeidimas padarytas tyčia, ar dėl aplaidumo;

c) bet kuriuos veiksmus, kurių duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas ėmėsi, kad sumažintų duomenų subjektų patirtą žalą;

d) duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo atsakomybės dydį, atsižvelgiant į jų pagal 25 ir 32 straipsnius įgyvendintas technines ir organizacines priemones;

e) bet kuriuos to duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo svarbius ankstesnius pažeidimus;

f) bendradarbiavimo su priežiūros institucija siekiant atitaisyti pažeidimą ir sumažinti galimą neigiamą jo poveikį laipsnį;

g) asmens duomenų, kuriems pažeidimas turi poveikį, kategorijas;

h) tai, koku būdu priežiūros institucija sužinojo apie pažeidimą, visų pirma tai, ar duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas pranešė apie pažeidimą (jei taip – koku mastu);

i) jei atitinkamam duomenų valdytojui arba duomenų tvarkytojui dėl to paties dalyko anksčiau buvo taikytos 58 straipsnio 2 dalyje nurodytos priemonės – ar laikytasi tų priemonių;

j) ar laikomasi patvirtintų elgesio kodeksų pagal 40 straipsnį arba patvirtintų sertifikavimo mechanizmų pagal 42 straipsnį; ir

k) kitus sunkinančius ar švelninančius veiksnius, susijusius su konkretaus atvejo aplinkybėmis, pavyzdžiui, finansinę naudą, kuri buvo gauta, arba nuostolius, kurių buvo išvengta, tiesiogiai ar netiesiogiai dėl pažeidimo;

3. Jei duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas, atlikdamas tą pačią tvarkymo operaciją ar susijusias tvarkymo operacijas, tyčia ar dėl aplaidumo pažeidžia kelias šio reglamento nuostatas, bendra administracinės baudos suma nėra didesnė nei suma, kuri nustatyta už rimčiausią pažeidimą.

4. Pažeidus toliau išvardytas nuostatas, pagal 2 dalį skiriamos administracinės baudos iki 10 000 000 EUR arba, įmonės atveju – iki 2 % jos ankstesnių finansinių metų bendros metinės pasaulinės apyvartos, atsižvelgiant į tai, kuri suma yra didesnė:

a) duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo prievoles 8, 11, 25–39 ir 42 bei 43 straipsnius;

b) sertifikavimo įstaigos prievoles pagal 42 ir 43 straipsnius;

c) stebėsenos įstaigos prievoles pagal 41 straipsnio 4 dalį;

5. Pažeidus toliau išvardytas nuostatas, pagal 2 dalį skiriamos administracinės baudos iki 20 000 000 EUR arba, įmonės atveju – iki 4 % jos ankstesnių finansinių metų bendros metinės pasaulinės apyvartos, atsižvelgiant į tai, kuri suma yra didesnė:

a) pagrindinius duomenų tvarkymo principus, įskaitant sutikimo sąlygas, pagal 5, 6, 7 ir 9 straipsnius;

b) duomenų subjekto teises pagal 12–22 straipsnius;

c) asmens duomenų perdavimą duomenų gavėjui trečiojoje valstybėje arba tarptautinei organizacijai pagal 44–49 straipsnius;

d) prievoles pagal valstybės narės teisės aktus, priimtus pagal IX skyrių;

e) jei nesilaikoma priežiūros institucijos nurodymo arba laikino ar nuolatinio duomenų tvarkymo apribojimo arba duomenų srautų sustabdymo pagal 58 straipsnio 2 dalį arba nesuteikiama priegigos galimybė pažeidžiant 58 straipsnio 1 dalį;

6. Jei nesilaikoma 58 straipsnio 2 dalyje nurodyto priežiūros institucijos nurodymo, pagal šio straipsnio 2 dalį **skiriamos administracinės baudos iki 20 000 000 EUR arba, įmonės atveju – iki 4 % jos ankstesnių finansinių metų bendros metinės pasaulinės apyvartos, atsižvelgiant į tai, kuri suma yra didesnė.**

7. Nedarant poveikio priežiūros institucijų įgaliojimams imtis taisomųjų veiksmų pagal 58 straipsnio 2 dalį, kiekviena valstybė narė gali nustatyti taisykles, reglamentuojančias tai, ar ir koku mastu administracinės baudos gali būti skiriamos valdžios institucijomis ir įstaigoms, įsisteigusioms toje valstybėje narėje.

8. Priežiūros institucijos naudojimuisi įgaliojimais pagal šį straipsnį taikomos atitinkamos procedūrinės garantijos laikantis Sąjungos teisės aktų ir valstybės narės teisės aktų, įskaitant veiksmingas teismines teisių gynimo priemones ir tinkamą procesą.

9. Jei valstybės narės teisės sistemoje nenumatoma administracinių baudų, šis straipsnis gali būti taikomas taip, kad baudą inicijuotų kompetentinga priežiūros institucija, o ją skirtų kompetentingi nacionaliniai teismai, kartu užtikrinant, kad tos teisių gynimo priemonės būtų veiksmingos ir turėtų priežiūros institucijų skiriamoms administracinėms baudoms lygiavertį poveikį. **Bet kuriuo atveju skiriamos baudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.** Tos valstybės narės ne vėliau kaip 2018 m. gegužės 25 d. praneša Komisijai savo teisės aktų nuostatas, kurias jos priima pagal šią dalį, ir nedelsdamos praneša vėlesnius tas nuostatas keičiančius teisės aktus ar su jomis susijusius pakeitimus.

84 straipsnis. Sankcijos

1. Valstybės narės nustato taisykles dėl kitų sankcijų, taikytinų už šio reglamento pažeidimus, visų pirma pažeidimus, dėl kurių netaikomos administracinės baudos pagal 83 straipsnį, ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Tokios sankcijos yra veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.

2. Kiekviena valstybė narė ne vėliau kaip 2018 m. gegužės 25 d. praneša Komisijai savo teisės aktų nuostatas, kurias ji priima pagal 1 dalį, ir nedelsdama praneša vėlesnius su tomis nuostatomis susijusius pakeitimus.

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

Kokios institucijos Lietuvoje sprendžia asmens duomenų ir privatumo apsaugos problemas?

2019-06-21

Lietuvoje asmens duomenų apsaugos aktualumas ypač išaugo įgyvendinus europinę asmens duomenų apsaugos reformą ir pradėjus taikyti Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą. Žmonės vis aktyviau domisi savo duomenų apsauga ir gina savo teises. Per pastaruosius metus itin padaugėjo kreipimusi į Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją (VDAI) pasikonsultuoti, ištirti skundą ar duomenų saugumo pažeidimo atvejį.

Siekdama veikti greičiau ir efektyviau VDAI atliko gautos informacijos analizę ir išskyrė tuos atvejus, kai veiksų teisėtumą turi vertinti kitos institucijos.

Žurnalistų etikos inspektorius

– Kai asmens duomenys paskelbiami socialiniuose tinkluose, pavyzdžiui, „Facebook“, „LinkedIn“, „Youtube“, „Instagram“ ir kitose visuomenės informavimo priemonėse – televizijos ir radijo laidose, tinklalaidėse (angl. podcast), žiniasklaidos portaluose, laikraščiuose, žurnaluose, knygose, kituose leidiniuose, interneto svetainėse ir kt.

Tokiu atveju reikia kreiptis į Žurnalistų etikos inspektorius.

Teismai

– Kai asmens duomenys teikiami teismų administracinėms, civilinėms, baudžiamosioms byloms, bet su jomis susijusiam asmeniui atrodo, kad teikiami asmens duomenys yra pertekliniai.

Šiuo atveju veiksų teisėtumą vertina tik patys teismai.

– Kai asmens duomenys tvarkomi asmeniniais tikslais, pavyzdžiui, esate nufilmuojamas kito žmogaus vaizdo registratoriumi ar patenkate į kito žmogaus darytą fotografiją.

Šiuo atveju savo privatumą galima apginti kreipiantis į teismą.

– Kai tvarkomi mirusių asmenų duomenys. Mirusių asmenų duomenų tvarkymo VDAI neprižiūri, tačiau mirusių asmenų teisę į privatumą gina Lietuvos teisės aktai, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas ir Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymas.

Šiuo atveju dėl mirusiųjų asmenų asmens duomenų galimai netinkamo tvarkymo galima kreiptis į teismą arba atitinkamai į sveikatos priežiūros įstaigą.

Policija

– Kai pasisavinami elektroniniai asmens duomenys, pavyzdžiui, pasinaudojus kito asmens duomenimis, įvykdoma asmens tapatybės vagystė, neteisėtai prisijungiama prie el. banko paskyros, pasisavinami pinigai, perkamos ir parduodamos duomenų bazės su asmens duomenimis.

Šiuo atveju reikia kreiptis į policijos įstaigą.

– Kai asmens duomenys naudojami siekiant asmenį apšmeižti.

Šiuo atveju reikia kreiptis į policijos įstaigą, kuri atlieka ikiteisminį tyrimą.

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

– Visais kitais atvejais.

Nuo BDAR taikymo pradžios Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija:

Atlikusi asmenų pateiktų skundų, asmens duomenų saugumo pažeidimų ar kitus tyrimus **inspekcija** skyrė įmonėms, įstaigoms ir kitoms organizacijoms bei fiziniams asmenims, tvarkantiems asmens duomenis:

2019 m. skyrė 6 baudas;

2020 m. skyrė 25 baudas;

2021 m. skyrė 26 baudas.

Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos sprendimai skirti baudas:

– 2021-11-29 skyrė 110 000 Eur baudą trumpalaikės automobilių nuomos platformą „CityBee“ valdančiai UAB „Prime Leasing“. Bauda bendrovei skirta dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) 32 straipsnio 1 dalies a, b, d punktų, reglamentuojančių pareigą užtikrinti asmens duomenų tvarkymo saugumą, pažeidimų;

– 2021-03-02 VĮ „Registru centras“ skirta 15 000 Eur bauda įvykus asmens duomenų saugumo pažeidimui (neužtikrinus nuolatinio duomenų tvarkymo sistemų ir paslaugų vientisumo, prieinamumo ir atsparumo, neatkūrus sąlygų ir galimybių naudotis asmens duomenimis incidento atveju);

– 2021-02-26 Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui skirta 12 000 Eur ir UAB „IT sprendimai sėkmei“ skirta 3 000 Eur baudos dėl programėle „Karantinas“ netinkamai tvarkomų asmens duomenų ir dėl VDAI nurodymo nevykdymo;

– 2021 m. Sporto klubui „VS Fitness“ buvo skirta 20 000 Eur bauda už biometrinių duomenų tvarkymą neturint sutikimo reikalavimų nesilaikymą, netinkamą informavimą ir kt.;

– 2020-09-28 Vilniaus miesto savivaldybės administracijai skirta 15 000 Eur bauda už netinkamai tvarkomus įvaikinto vaiko tėvų asmens duomenis;

– 2019-05-17 UAB „MisterTango“ skirta 61 500 Eur bauda dėl asmens duomenų saugumo pažeidimo mokėjimo iniciavimo paslaugų sistemoje (buvo asmens duomenų saugumo pažeidimas, apie kurį nebuvo pranešta VDAI).

Baudos BDAR pagrindu Europoje

– Austrių verslininkas (Austrija). Bauda 4 800 Eur dėl didelės apimties viešųjų erdvių stebėjimo vaizdo kameromis.

– Knuddels.de (Vokietija). Bauda 20 000 Eur dėl įsilaužimas į duomenų bazę (daugiau nei 330.000 vartotojų duomenų bazės nutekimas).

– Centrinė Barreiro Montijo ligoninė (Portugalija). Bauda 400 000 Eur dėl netinkamos pacientų asmens duomenų apsaugos.

– Google (Prancūzija). Bauda 50 000 000 dėl skaidrumo nebuvimo, tinkamo teisinio pagrindo vykdant reklamos paslaugas neturėjimo.

